

รายงานการประชุมรัฐสภา

ครั้งที่ ๑๔

วันเสาร์ที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๕๐ นาฬิกา

นายเกษม บุญศรี (ทำการแทนประธานรัฐสภา) : วันนี้มีสมาชิกรัฐสภาประชุม ๑๖๑ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมต่อไป ก่อนที่จะดำเนินการพิจารณา มีผู้เสนอญัตติขอปิดประชุมว่า ขอให้อภิปรายกันโดยไม่ต้องลงมติ ผู้เสนอคุณทองดี อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายทองดี อิศรางกูร ณ อยุธยา (เชียงใหม่) : เท่าที่ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติขึ้นมาเพื่อขอให้อภิปรายโดยไม่ต้องลงมตินั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเพื่อเปิดโอกาสให้บรรดาสมาชิกในรัฐสภาพูดกันได้อย่างเต็มที่ ข้าพเจ้าเองหาได้คิดไปว่าจะเอาเรื่องอะไรไปเปรียบ หรือเสียเปรียบเหมือนอย่างที่ท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญได้กล่าวไว้เมื่อวานนี้ก็ตาม เท่าที่ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติขึ้นมาในวันนี้ก็เพื่อจะให้บรรดาสมาชิกต่างๆ ได้แสดงความคิดเห็นให้บรรดาประชาชนชาวไทยทั่วทั้งราชอาณาจักรไทย ๑๔ ล้าน ได้ฟังสำเนียงว่าบรรดาผู้แทนของเขาได้มาเป็นปากเป็นเสียงในรัฐสภาแห่งชาติอย่างไรบ้าง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าบรรดาสมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายก็คงจะเห็นพ้องต้องกันตามที่ญัตติข้าพเจ้าเสนอขึ้นมา

นายบุญช่วย อัคราทร (มหาสารคาม) : ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยในการที่จะมีการอภิปรายโดยไม่ต้องลงมติ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญและเป็นกฎหมายสูงสุดของชาติ ถ้าหากว่าเป็นฝ่ายผู้ใดฝ่ายเดียวแล้ว ประชาชนจะไม่ได้วินิจฉัยให้เองแท้ๆ เหตุผลอันใดควรหรือไม่ควร หรือข้อใดควรหรือไม่ควรประการใด ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรจะต้องให้มีการลงมติ ฝ่ายสนับสนุนก็มีอยู่มากและฝ่ายค้านก็อาจจะมียกขึ้นมาให้เห็นมาแล้ว เพราะฉะนั้นควรจะให้ทั้งสองฝ่าย ได้มีโอกาสอภิปรายเหตุผลตามความรู้ สติและความคิดเห็นอย่างเต็มที่ อย่างเมื่อวานนี้ ท่านประธานฯ ได้มีการชี้ขาดแล้วว่าให้มีการอภิปรายต่อกัน ให้ฝ่ายสนับสนุนพวนี้ ฝ่ายค้านพวนี้ แต่สุดท้ายได้เป็นเช่นนั้นไม่ อย่างเมื่อวานนี้ตอนบ่ายจนกระทั่งถึง

ท่านประธานได้ปล่อยให้ฝ่ายค้านพูด เห็นฝ่ายสนับสนุนพูด เห็นคนเดียวเท่านั้น ซึ่งไม่ควรและไม่เป็นการยุติธรรม ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าในการนี้ควรให้มีการพูดทั้งสองฝ่าย คือพูดสลับทุกครึ่ง ไม่ใช่มากกว่ากัน ซึ่งเป็นการได้เปรียบเสียเปรียบกัน ข้าพเจ้าขอคัดค้าน

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เมื่อมีผู้เสนอและคัดค้าน ก็เป็นที่เข้าใจกันในประชุมนี้ แต่บังเอิญผู้ลุกขึ้นมาค้านเมื่อก่อนกล่าวพาดพิงถึงการกระทำหน้าที่ของข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องขอขงแจ้งให้ประชุมนี้ทราบ หลักการข้าพเจ้าได้กำหนดไว้ว่าการอภิปรายนั้นโดยปกติให้สลับกัน คือฝ่ายค้าน แล้วก็ฝ่ายสนับสนุน แต่ก็ได้กำหนดลงไปว่าผู้ที่ต้องการจะซักถามโดยส่วนตัวนั้นไม่นับเข้าในฝ่ายค้าน กับสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ข่งงานนี้ไม่นับเข้าในฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นเมื่อผู้ซักถามจะขอค้านข้าพเจ้าก็จำเป็นต้องอนุญาตตามหลักการที่ข้าพเจ้าได้วางไว้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าไม่ได้ทำผิดหลักอย่างที่ท่านว่านั้น แต่ในที่ประชุมนี้ เมื่อมีผู้คัดค้านเข้ามาอย่างนี้ ที่ประชุมนี้คงมีผู้เสนอและมีผู้คัดค้านเช่นนั้นก็เป็นที่เข้าใจกันในที่ประชุมนี้แล้ว เปรียบให้ต้องเสียเวลาของที่ประชุมกันมาก ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมนี้ลงมติในญัตตินี้ ท่านผู้ใดเห็นควรให้มีการอภิปรายโดยไม่ต้องสลับกัน ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกมือ ๒๖ คน)

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกมือ ๖๘ คน)

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ที่เห็นว่าควรจะให้อภิปรายไม่ต้องสลับกันมี ๒๖ เสียง ที่ไม่เห็นด้วยมี ๖๘ เสียง เป็นอันว่าที่ประชุมไม่อนุมัติให้มีการอภิปรายโดยไม่ต้องสลับกัน ก็คงเป็นไปตามเดิม ต่อไปเป็นการอภิปรายในหมวด ๒ ที่ค้างมาจากการพิจารณาเมื่อวันวาน

พันโท พโยม จุลานนท์ (ให้ขรมูรี) : ข้าพเจ้าใคร่จะขออภิปรายเพื่อตั้งข้อสังเกตให้เห็นว่า ในการที่เราได้พิจารณาถึงร่างรัฐธรรมนูญหมวดที่ ๒ มาเมื่อวันวานนั้น ในการอภิปรายของท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหลายท่านที่ได้อภิปรายข่งแจ้งกิดหรืออภิปรายท่านองสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมากตนั้น เท่าที่เป็นมาข้าพเจ้ารู้สึกวโดยมากยังไม่ได้อภิปรายตรงประเด็นตามที่สมาชิกแห่งสภาได้คัดค้านหรือก่งวลสงสัย นอก

จากนั้นโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ข้าพเจ้าขอกล่าวว่าการอภิปรายนั้นยังไม่กระจ่างแจ้งพอซึ่งจะเป็นทางให้เราเห็นว่าเจตนาในการร่างหมวดที่ ๒ นั้นมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ความจริงข้าพเจ้าใคร่จะเสนอต่อท่านประธานว่า ข้าพเจ้าเองก็ได้เคยรับราชการเป็นมหาดเล็ก ในราชสำนักพระปกเกล้า ๆ มาเป็นเวลา ๔ ปี ข้าพเจ้าเคารพและเทิดทูนราชบัลลังก์และพระเกียรติของพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริงไม่น้อยกว่าท่านที่ร่าง ๆ แต่ว่าเป็นผู้ที่รักษาคำนาจเหมือนกัน แต่ว่าเท่าที่ข้าพเจ้าได้อ่านดูได้พิจารณาทั่วทั้งข้อบัญญัติการอภิปรายต่าง ๆ ในสภาร่างฯ ไปตรวจแล้วก็รู้สึกว่าการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ในหมวดที่ ๒ นั้น ท่านสมาชิกได้ถวายอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์เกินกว่าที่ได้เป็นมาแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ของเราที่ได้ใช้มาแล้วมาก ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่าความจริงนั้นการที่เราจะพยายามถวายอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์นั้น ถ้าพูดถึงในผลดี ข้าพเจ้าขอรับรองเหมือนกันว่าอาจจะมีผลดีมาก แต่ในทางเดียวกัน ข้าพเจ้าใคร่จะขอให้สภานี้พิจารณาทางกลับบ้าง เพราะธรรมชาติทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีคุณและโทษ การที่เราถวายอำนาจแก่พระมหากษัตริย์มากเกินไปนั้นได้มีผู้ทักท้วงหลายคนว่า เราได้เทิดทูนไว้ว่าพระมหากษัตริย์นั้น เราถือว่าเป็นยอดแห่งการเคารพสักการะ เราจะละเมิดมิได้ อันนี้เรารับรองกันมานานแล้วว่าเทิดทูนพระมหากษัตริย์ของเราอย่างนั้น แต่ว่าในขณะที่เดียวกันรัฐธรรมนูญฉบับกลับมอบพระราชภาระให้แก่พระมหากษัตริย์ หลายสิ่งหลายประการทั้งในส่วนพระองค์และในส่วนนิติบัญญัติ และบริหารก็เมื่อเช่นนั้นแล้วธรรมชาติใคร ๆ ก็ย่อมรู้ว่าสติปัญญาพลานการปราชญ์ยังรู้พลังรู้ลึกระนั้นแล้วจะไม่มีการพลัดพลัดอย่างไรก็ย่อมมีการพลัดพลัดแล้ว บัญญัติเรื่องเคารพสักการะและละเมิดต่าง ๆ ก็ย่อมจะกระทบกระเทือนสั่นคลอนได้ ทั้งนี้โดยหลักทั่ว ๆ ไป รองลงมา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติเรื่องพระชนมายุไว้ ซึ่งท่านอ้างว่าต่างประเทศเขาบัญญัติกัน ข้าพเจ้าไม่เถียง ท่านอ้างได้ แต่การอ้างอย่างนี้ ใครจะคัดค้านถึงตอนที่ท่านจะเอา ท่านก็อ้างว่าต่างประเทศเขาทำกัน พอข้าพเจ้าจะเอาบ้างท่านก็บอกที่เราต้องคิดถึงความเหมาะสมของเมืองไทยเรา นี่ท่านมีมือทำ ข้าพเจ้าใคร่จะขอตั้งข้อสังเกตว่าในเรื่องพระชนมายุให้ทรงบรรลุนิติภาวะอายุ ๑๘ นั้น ในเมื่อพระมหากษัตริย์วัยยังไม่ได้ทรงจุติมาจากดวงอาทิตย์เหมือนญี่ปุ่นแล้วทำไมคนไทยเราอายุ ๑๘ จะทำอะไรไม่ได้พลั้ง อายุ ๔๐ หรือ ๕๐ ก็ยังผิดพลัดได้ เพราะฉะนั้นแล้วการที่เราจะมอบพระราชอำนาจหลายสิ่งหลายอย่าง

ให้แก้ท่าน ชยวงศ์ให้แต่งตั้งและถอดถอนองคมนตรีเช่นนั้นเป็นต้น ท่านอย่าลืมนะว่าองคมนตรี
มีไว้ไม่ใช่ว่าไม่มีความสำคัญ ความจริงมีความสำคัญอย่างยิ่งใหญ่ ก็เมื่อเช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้า
สมมติว่า เมื่อพระชนมายุ ๑๕ ท่านอาจจะถอดถอนองคมนตรีได้ บังเอิญท่านเกิดไปแต่งตั้ง
คนใดคนหนึ่งและคนนั้นเหลวไหลอย่างสิ้นท่าเช่นนั้นจะทำอย่างไร ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นห่วงมาก
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงคิดว่าในหมวดที่ ๒ นี้ ข้าพเจ้าเห็นหลายสิ่งหลายอย่างที่ควรจะขอแก้ไข
หลายมาตรา อย่างมาตรา ๖ ได้มีการอภิปรายกันมากแล้วในเรื่องว่าผู้ใดจะกล่าวหาหรือ
ฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ ก็ได้ อันนั้นข้าพเจ้าใคร่จะขอให้เห็นว่ามันขัดกับหมวด ๓
มาตรา ๒๗ ที่บอกว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ข้าพเจ้าขอลองใจว่าก็เมื่อเช่นนั้นแล้ว
ทำไมพระมหากษัตริย์ไม่ใช่ชาวไทยอย่างนั้นหรือ ถ้าอย่างนั้นก็เอาแบบญี่ปุ่นซิ พระ
มหากษัตริย์สืบสันตติวงศ์มาจากดวงอาทิตย์ ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าก็ขอว่าไม่ใช่คนธรรมดา
และความจริงมาตรา ๕ กับบัญญัติอยู่แล้ว และรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ก็ไม่ได้เคยบัญญัติ
ฟ้องร้องในทางใด ๆ ก็ได้ ข้าพเจ้าใคร่จะขอตั้งข้อสังเกตขึ้นหนึ่งว่า การสืบราชสันตติวงศ์
นั้นย่อมสืบลงมาเป็นลำดับแต่หากว่าในราชตระกูลนั้น บังเอิญท่านผู้นั้นได้กระทำผิดกฎหมาย
อาชญาอันก่อนแต่คดียังไม่ได้มีการฟ้องร้อง แต่บังเอิญได้ถูกสถาปนาขึ้นครองราชย์บัลลังก์
ขึ้นมาแล้ว การ ฟ้อง ร้อง การกระทำ ความผิดก่อนเสวยราชย์ก็ฟ้องร้องไม่ได้เพราะเป็น
พระมหากษัตริย์ เช่นนั้นข้าพเจ้าเห็นว่ามันขัดกัน ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนี้ เราได้รับว่า
เราพูดไปอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าดำนิว่าการที่เราวางหลักเพื่อปลดปล่อยประชาชนไว้ให้สิทธิว่า
บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย ฐานันดรศักดิ์ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นประชาชนเชื่อว่าต่อไป
เราเท่ากันหมด แต่ความจริงในหมวด ๒ ยกให้พระมหากษัตริย์เป็นบุคคลที่จุติมาจากสวรรค์
อย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าบางที่เราพูดกับทำไม่ตรงกัน ต่อมาในมาตรา ๗ ตอนที่กำหนดว่า
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ข้าพเจ้าเห็นว่าเพียง
บัญญัติไว้ว่าทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกก็เป็นการเพียงพอแล้ว โดยทางปฏิบัตินั้นเราเห็น
ว่าเรา ก็ยอมเห็นว่าท่านรับเป็นอัครศาสนูปถัมภกทุกนิกายศาสนาที่ประชาชนชาวไทยจะถือได้
ตามหมวด ๓ มาตรา ๒๗ นั้นบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการถือศาสนาต่าง ๆ แต่ครั้นแล้วท่าน
มากำหนดว่าทรงเป็นพุทธมามกะก็เป็นการขัดกันว่าบุคคลจะถือศาสนาอะไรก็ได้ แต่พระ
มหากษัตริย์กลับเป็นพุทธมามกะ ข้าพเจ้าเองก็ถือศาสนาพุทธแต่ที่ว่าข้าพเจ้าถืออย่างกลาง

อย่างตายกลางเมืองมลายูข้าพเจ้าไม่ได้คิดอย่างนั้น แต่พระมหากษัตริย์ไม่มีสิทธิเสีรภาพตามหลักที่หมวดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยซึ่งข้าพเจ้าได้พูดแล้วว่า พระมหากษัตริย์ก็คือนักชาวไทย นี่เป็นอย่างนี้ อันนี้เป็นมูลเหตุหลายประการที่ทำให้ล้มสนั่นวายเป็นระบอบการปกครองของเวรต้องสิ้นสะเทือนขึ้น เพราะว่าความจริงนั้นแล้วไม่ควรจะกำหนดไว้ แต่ว่าเป็นพุทธมามกก็ไม่ใคร่คิดคำนึงหรืออธิบายเป็นอย่างอื่น แต่การเขียนไว้อย่างนี้ ท่านทราบไหมว่าเป็นสิ่งที่กระทบกระเทือนต่อพี่น้องชาวไทยในบางภาคเขาจะเห็นว่าเราเองมีเครื่องผูกมัด แม้แต่พระมหากษัตริย์ก็มีเครื่องผูกมัดไว้หลายอัน เราไม่ทำจริงคือพูดกับท่านนั้นมันต่างกัน นอกจากนั้นมาในมาตรา ๑๑ ซึ่งแต่เดิมกำหนดว่า พระมหากษัตริย์ดำรงตำแหน่งจอมทัพของไทย อันนี้ท่านสมาชิกผู้ มีเกียรติแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้อธิบายแล้วว่าความจริงก็เช่นเดิม แต่ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะล้มสนั่นวายกัน จริงอยู่มาตรา ๑๖๐ ก็แก้ไว้แล้วว่า อำนาจอิสระในการสงฆ์หรือทหารนั้นมรดกของพระบรมราชโองการ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเท่าที่ปฏิบัติกันมาแล้วนั้น ทางทหารเองก็เข้าใจในความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งจอมทัพอยู่แล้ว และถึงแม้ว่าในสมัยราชาธิปไตย สมบูรณาญาสิทธิราชย์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพ และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารเหมือนกัน แต่ว่าท่านกับบริหารในราชการทหารมาด้วยไม่อะไรขัดขวางหรือฝ่ายกลาโหม เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าอันนี้นอกกันแหละ และข้าพเจ้าอยากจะทราบเขียนท่านอีกครึ่งหนึ่ง คือคนอายุ ๑๕ ปี ให้เป็นผู้บังคับบัญชาทหารทั้งปวง ในด้านกลาโหม ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะเกิดความล้มสนั่นหลายประการในตอนหลัง ท่านกำหนดอายุบรรลุนิติภาวะไว้ต่ำไป มาตรา ๑๔ อันนี้ก็อกกันแหละ ท่านได้ถวายพระราชอำนาจอภัยโทษมากไป อภัยโทษข้าพเจ้าเห็นด้วย โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาที่ทรงแต่งตั้งมหาตมาคานธีการส่วนพระองค์แท้ ๆ ก็ไม่เป็นที่ขัดขวางอะไร นั้นเราขอเห็นเหมือนกันว่าควรจะถวายพระราชอำนาจให้ท่านอย่างนั้น ในมาตรา ๑๓ นั้นกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเลือกตั้งผู้ที่มีคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีและองคมนตรี นี่ข้าพเจ้าอธิบายอันหนึ่งว่าอันนี้เป็นข้อสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดล้มสนั่น เพราะว่าท่านใช้ตามพระราชอภัยโทษอันนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการที่กำหนดพระราชอำนาจให้กว้าง ๆ ให้ใช้ตามอภัยโทษนั้นให้ทรงดำรง

ตำแหน่งในบางกรณี ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วจะเกิดความสับสนวุ่นวายขึ้น อันนี้คงจะมีบ้าง
 เกือบอย่างไรจึงจะหาย เด็กหนุ่มอายุ ๑๘ ปี ใช้ธัญยาศัยให้บริหารราชการบ้านเมือง เป็นที่
 ปรีชาของท่าน ข้าพเจ้าสงสัยเหลือเกิน ประวัติศาสตร์ก็เคยมีมาแล้ว พระมหากษัตริย์
 ไม่ใช่เฉพาะของไทย ของนอกประเทศก็มีเหมือนกัน ในกองทัพสับสนวุ่นวายแค่ไหน อันนี้
 ข้าพเจ้าคิดว่าท่านจะได้ใจในทางประวัติศาสตร์คงไม่กล้าคัดค้านข้าพเจ้าในกรณีนี้ มาตรา ๑๕
 กำหนดไว้ว่าองคมนตรีนั้น ต้องไม่ฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ ข้าพเจ้าว่าไม่ต้องเขียนก็ได้
 มันอยู่ในความสามารถจริง ๆ ทหารใครทราบบ้างที่เล่นการเมือง ห้ามไม่ให้เล่นหรือเอา
 ใจใส่ในพรรคการเมือง คือห้ามไว้ในข้อบังคับ ระเบียบวินัย แต่ทหารเองเวลานี้เป็นตัว
 สำคัญในเรื่องการเมือง ทั้ง ๆ ที่เขียนไว้สารพัด แต่ไม่มีผล นี่ก็เช่นเดียวกัน กำหนด
 องคมนตรีไม่ให้ฝักใฝ่ในการเมืองใด ๆ ท่านคิดหรือไม่ การที่เขียนอย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ตรงกันข้าม ต้องอ้างอิงพรรคการเมืองนั้นพรรคการเมืองนี้ ท่านคอยระวังเกิดต้องเป็น
 อย่างนั้น ขึ้นมาถึงมาตรา ๑๖ ข้อนี้มีอยู่หลายแห่ง ข้าพเจ้าคิดว่าถึงหมดข้อนี้ ๆ ก็คง
 เช่นเดียวกัน ทำให้เราต้องเขียนคำปฎิญาณไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าเห็นว่าอันนี้พอเพียง
 เกินไป ไม่จำเป็น แล้วก็ได้ยกตัวอย่างบุคคลส่วนมากเหมือนกันเราไม่มีมัยก็ถือ
 คำปฎิญาณเป็นคำผูกมัดแน่นอน นอกจากเป็นพระคัมภีร์ Tradition เท่านั้น เมื่อเช่น
 นี้ไม่จำเป็นต้องเขียนไว้ การปฎิญาณสาบาลด้วยอย่างสมัยก่อน แหวด้วยหอกเท้าใบพายทาง
 หูซ้ายทะลุขวาแล้วเป็นผลอย่างไร แล้วคำปฎิญาณสถานักทำได้โดยกำหนดขึ้นเป็นชั่วคราว
 ชั่วคราว คำปฎิญาณอาจจะสอนราษฎรจนแรงลึกซึ้งกว่านักทำได้ แล้วมีบัญญัติไว้
 หลายหมวดหลายมาตราด้วย

นอกจากนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกไว้ในมาตรา ๒๔ ดังที่ได้เรียนต่อสถานมาแล้วครั้งหนึ่งว่า
 ข้าพเจ้าไม่รักเลยในการที่จะกำหนดว่าทรงบรรลุนิติภาวะเมื่อพระชนมายุ ๑๘ ปี อันนี้
 ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าได้เรียนต่อสถานแล้วว่า การเกิดทุน
 พระราชอำนาจข้าพเจ้าเห็นด้วย ข้าพเจ้าสนับสนุน แต่ในขณะเดียวกันในมาตรา ๒๔
 กลับทำให้พระราชอำนาจหรือพระเกียรติที่เราเคารพสักการะจะต้องสิ้นสละเทือน และเสีย
 ไปด้วย มาตราอื่น ข้าพเจ้ารับว่าการที่เราทำอะไร ข้าพเจ้าก็ความจริงว่า เมื่อเราพูดกัน
 จะให้เสมอเหมือนกันว่า พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ คือ

พวกมันเสมอว่าพระมหากษัตริย์ย่อมจะเหมือนกัน คือสมัยหนึ่งอยากจะให้พระมหากษัตริย์
แม้แต่ราชาศัพท์อย่างสวรรคตก็ไม่เอา เอาเป็นตาย อันนี้ท่านไม่พูด ต่างประเทศก็ใช้
อย่างนี้เหมือนกัน ตอนนั้นท่านไม่พูด แต่พอถึงตอนที่เราจะเอามาบ้าง แต่ท่านบอกให้เอา
อย่างของเรา ที่นั้นบ้านถึงพระมหากษัตริย์มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เหมือนกัน ปวงชน
ชาวไทย โดยเฉพาะเรื่องบรรลุนิติภาวะ คนเรากำเนิดเหมือนกัน คือบรรลุนิติภาวะ ท่าน
อ้างว่าข้าราชการรับราชการอายุ ๑๘ ปี ข้าพเจ้าใคร่เรียนว่าทหารถือบรรลุนิติภาวะ มี
นายทหารหลายคนที่สามารถศึกษา เมื่อจะถึงเวลาสามารถลง ถ้าท่านทั้งหลายเห็นการ
สามารถจะเห็นว่าแก่นายทหารบางคนต้องเข้าแถวกับพลทหาร เพราะอายุไม่เข้าเกณฑ์
นิติภาวะเป็นต้น ทำให้จึงถือนิติภาวะรับราชการทหารอายุ ๑๘ ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อตำแหน่ง
น้อย ๆ รับผิดชอบน้อยก็ทำได้ แต่พระมหากษัตริย์ต้องแบกภาระชาติไว้ทั้งชาติ ครอบ
การปกครอง ความร่มเย็นเป็นสุขของบ้านเมือง ก็อยู่ที่ชาติ เพราะฉะนั้นเราจะกำหนด
ไว้ให้เหมือนกับมาตรา ๒๗ ไม่ได้หรือ ข้าพเจ้าขอยืนยันอย่างนี้ การทำอย่างนี้ข้าพเจ้า
เห็นว่าปล่อยให้วางเป็นไปอย่างนี้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นผลไม่ดี เป็นผลที่น่าวิตกอยู่ ข้าพเจ้า
ก็ยังไม่แน่ใจ ถ้าหากว่าจะปล่อยให้ไปอย่างนี้แล้วข้าพเจ้าใคร่จะเรียนต่อสภานิติบัญญัติว่าจะ
เพิ่มขึ้นมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้

นายขาว ธรรมสุชาติ (สุรินทร์) : ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ข้าพเจ้าได้พิจารณาโดยตลอดแล้วก็เห็นว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น สมาชิกสภาผู้
รณรงค์ได้ตกลงกันมาแล้ว ส่วนมากนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเหมาะสมดีแล้ว แต่ก็มีบาง
ประการ บางมาตรา บางหมวด ซึ่งไม่เป็นที่พอใจแก่บรรดาท่านสมาชิกตลอดถึงข้าพเจ้า
ถ้าจำเป็นต้องมีการซักถามผู้ร่างว่ามีเหตุผลอย่างไร ในการที่ร่างมาเขียนมาแบบนี้
นั้นก่อนนั้นข้าพเจ้าขอคัดค้านคำอภิปรายของท่านสมาชิกผู้ มีเกียรติที่ได้อภิปรายในหมวด ๒
นั้นมาแล้วแต่ความและเมื่อตะกนด้วย ก่อนนั้นนั้นในหมวด ๒ นั้นเมื่อพิจารณาถึงว่าในการ
ที่เขียนไว้ถวายพระราชอำนาจแก่ พระมหากษัตริย์เป็นอย่างมากนั้น ทุก ๆ มาตราใน
ส่วนมากเมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นพระราชอำนาจของพระองค์โดยเฉพาะของท่าน
มีอยู่บางมาตราที่เกี่ยวกับราชการบ้านเมืองก็เป็นส่วนมาก ที่นั้นตามที่สมาชิกผู้ มีเกียรติได้
ปรารภในมาตรา ๖ ว่า ทำให้จึงถวายพระราชอำนาจให้พระองค์ท่านไม่ต้องมีผิดจนกระทั่ง

ไม่ต้องมีการฟ้องร้องตามตัวบทกฎหมายนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญก็
 ชัดเจนแล้ว ท่านยังข้องใจอยู่ ตามความเห็นข้าพเจ้านั้นเห็นว่าสมควรเป็นอย่างนั้น เพราะ
 เหตุว่า พระมหากษัตริย์นั้นยอมเห็นแล้วว่า รัฐธรรมนูญเขียนไว้ เป็นผู้ที่เคารพหลักการจะ
 ละเมิดมิได้ เมื่อละเมิดได้ก็เป็นผลอย่างนั้นการฟ้องร้องไม่ได้ เมื่อท่านอ้างว่ามาตรา ๒๗
 เสมอภาคในกฎหมาย ขอนข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เพราะว่าบุคคลนั้น ในมาตรา ๒๗ หมายถึง
 ถึงบุคคล ไม่ใช่หมายถึงพระมหากษัตริย์ ถ้ายกเหตุผลท่านแล้วว่าเป็นพระมหากษัตริย์ต้องมี
 เอกสิทธิ์แตกต่างกับบุคคลธรรมดา นี่เป็นเหตุผลที่ข้าพเจ้าค้าน ที่อีกประการหนึ่งท่านวิตก
 ว่า พระมหากษัตริย์ได้อำนาจมากเกินไปจนสมควรที่จะเป็น ขอนเมื่อพิจารณาทุก ๆ มาตรา
 ไปแล้ว ตั้งแต่มาตรา ๕-๖ ถึง ๒๐ ก็น่าจะเห็นว่าไม่มีการเกี่ยวข้องรบกวนการบ้านเมือง
 ก็ในมาตราบางมาตราที่ว่า พระมหากษัตริย์ดำรงฐานะเป็นจอมทัพไทย เมื่อเป็นเช่นนั้นเป็น
 จอมทัพไทยแล้วก็จำเป็นจะต้องมีการบังคับบัญชาทหาร ที่สภาว่างรัฐธรรมนูญได้เขียนขยาย
 ความไว้นั้น ก็มีผลปฏิบัติไปในทางหนึ่งเดียวกันกับที่เคยปฏิบัติมา แต่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับ
 ก่อน ๆ นั้นได้เขียนไว้โดยไม่ได้ขยายความให้เป็นที่เป็นแหล่งไป ขอนก็ไม่เห็นแปลกประหลาด
 อะไร เพราะว่าสมาชิกสภาว่าง ก็ได้ชัดเจนมาแล้วว่า ในวิธีการปฏิบัติของการเคลื่อนไหว
 กัด อะไรกัด ก็รัฐมนตรีกลาโหมรับสนองพระบรมราชโองการอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่าง
 ชัดเจนแล้ว การปฏิบัติราชการงานเมืองที่สำคัญก็อยู่ที่คณะรัฐมนตรี ส่วนพระมหากษัตริย์ก็ได้
 รับคำแนะนำแล้วจึงทรงการมาตามความเห็นชอบของรัฐบาลเป็นส่วนมากอยู่แล้ว ขอน
 ข้าพเจ้าเห็นว่าสมาชิกไม่น่าจะหวาดเกรงและวิตกไปประการใด ส่วนมาตราอื่นที่ได้ถวาย
 พระราชอำนาจในการแต่งตั้งหรือถอดถอนข้าราชการในพระราชสำนักนั้น ขอนข้าพเจ้าคิด
 ว่าเป็นเรื่องภายในของพระองค์ท่านเอง เราถวายพระราชอำนาจอย่างอื่น จนกระทั่งเป็น
 จอมทัพไทย และเป็นผู้ที่เคารพหลักการของปวงชนทั้ง ๑๙ ล้านคนทั่วทั้งประเทศแล้ว เราจะ
 ไม่ให้พระองค์ท่านเลือกคนใช้สอยของพระองค์เองแล้ว เหตุการณ์ที่เป็นอยู่แล้วนั้น เราทั้ง
 ราชอาณาจักรหรือรัฐธรรมนูญฉบับนั้นอยู่แล้วว่า ไม่ถวายพระราชอำนาจให้แก่พระองค์ท่านเลือก
 คนตามพระราชอัธยาศัยที่จะรับใช้สอยในราชสำนักตามพระราชอัธยาศัย จึงไม่มีเหตุการณ์ที่
 เติญนิวกษัตริย์วิจารณ์ในเรื่องนี้มาหลายวันหลายเดือนหลายปีมาแล้ว ดังนั้นเมื่อสมาชิกสภาว่าง
 รัฐธรรมนูญ ได้นำเอาเหตุผลอย่างนั้นไปอ้างและถวายพระราชอำนาจในวงภายในของพระองค์

ท่านชยานันต์แล้วก็ไม่เห็นมีความเสียหายอะไรแก่ประเทศชาติประการใด ^{ที่}ในขณะนั้นข้าพเจ้าสงสัยมีอยู่อย่างเดียวอยากจะถามว่าท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญ ท่านมีเหตุผลอย่างไรได้คิดไว้บ้างหรือเปล่าคือว่าในมาตรา ๑๓, ๑๔ ในการแต่งตั้งองค์อธิปัตย์ในนครนั้นเหตุใดท่าน จึง ถวายพระราชอำนาจโดยเฉพาะโดยพิจารณาแต่งตั้งตามพระราชอัธยาศัยไม่จำเป็นจะต้องผ่านหรือรับความเห็นชอบจากรัฐสภาเหมือนอย่างตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะว่าท่านชยานันต์นั้นจำเป็นจะต้องให้คำปรึกษาหารือในข้อราชการบ้านเมืองไปด้วย ไม่ใช่เหมือนอย่างแต่งตั้งข้าราชการในพระราชสำนัก ^{ที่}ถ้าหากว่าเกิดไปแต่งตั้งบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วน ตัว หรือ มีก ใหญ่ ใฝ่ สูง ทะเยอ ทะยาน ไป ในทางเป็นภัยต่อชาติเช่นแล้วรัฐสภาไม่มีโอกาสที่จะคัดค้าน ถึงแม้ว่าเห็นแล้วว่าเป็นบุคคลนั้นอาจจะเป็นภัยก็ไม่มีโอกาสที่จะหักทวง เพราะว่าพระราชอำนาจนั้นให้ไว้ในรัฐธรรมนูญโดยไม่ตั้งผ่านรัฐสภา ไม่ต้องรับความเห็นชอบจากรัฐสภา ในขณะนั้นข้าพเจ้ายังสงสัยว่าผู้ร่างได้เขียนไว้เช่นนั้นเหตุผลอย่างไร ได้ระลึกบ้างหรือเปล่าว่าเหตุการณ์อาจจะเป็นไปอย่างที่ท่านกล่าวแล้ว

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จนทปว) : ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะลุกขึ้นเตือนได้ในเมื่อไม่รักษาระเบียบการประชุมเพราะว่าเราได้ตกลงกันแล้วว่า จะชักกั๊ก จะค้านก็ค้าน แต่ในขณะเดียวกันค้านด้วยชักกั๊กด้วย ข้าพเจ้าถือว่าไม่ถูกต้องระเบียบเป็นการเอาเปรียบ จะชักกั๊กไปจะค้านก็ค้านไป ถ้าจะชักกั๊กปล่อยให้ชัก...

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เข้าใจความหมายกันแล้ว เมื่อข้าพเจ้าขึ้นขึ้นโปรดนั่งทั้งสองท่าน อย่างนี้เข้าใจความมุ่งหมายแล้ว เมื่อท่านช่วยตักเตือนให้ที่ประชุมเข้าระเบียบกับข้อขอบใจ แต่ว่าข้าพเจ้าได้นั่งฟังคำอภิปรายของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องหมดเวลาเหมือนกัน ในขณะเดียวกันผู้ลุกขึ้นมาพูดเมื่ออภิปรายกับบอกว่าเป็นผู้สนับสนุนร่างและก็ได้อภิปรายคัดค้านคำของท่านสมาชิกซึ่งพูดคนแรกตลอดเวลามา และมาตอนท้ายก็มิชอบที่ไม่ได้สนับสนุนเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็คือมีข้อซักถามเพิ่มเติมขึ้นมาซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่มาจากจนถึงกับจะทั้งหมด เห็นว่าควรจะอนุญาตให้แทรกได้หนึ่งหนอยกขอนุญาต และข้าพเจ้าก็เห็นว่าข้ออภิปรายของท่านกำลังจะสิ้นสุดลงแล้วจึงไม่ได้หักทวงในเรื่องนั้น จึงเปิดโอกาสให้เข้าใจว่าที่เปิดโอกาสให้เช่นนั้นจะเป็นความเรียบร้อยของที่ประชุม และจะประชุมไปต่อยังดี เมื่อท่านหักทวงเช่นนั้นข้าพเจ้าขอบใจท่าน และขอให้ท่านผู้อภิปรายนั้นได้

กำหนดให้เป็นผู้สนับสนุนแต่โดยส่วนตัวเพียงส่วนชักรักถามนั้นเอาไว้จนห้วงเวลาชักรักถามเพื่อไม่ให้มีประเด็นอะไร เพื่อทำความเข้าใจ มีผู้ทักท้วงข้าพเจ้าชักรักถามเมื่อผู้ใดจะอภิปรายขึ้นแล้วกับบอกว่าคำนั้นหรือจะชักรักถามสนับสนุนเพื่อสะดวกแก่การฟังของผู้ฟัง

นายขาว ธรรมสุชาติ (สุรินทร์) : ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณในการที่ท่านประธานได้เข้าใจคำพูดของข้าพเจ้าอย่างดีแล้ว ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่าร่างรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะหมวด ๒ ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่าข้าพเจ้ามีความเห็นสนับสนุน แต่ก่อนที่จะสนับสนุน ๑๐๐% อยากจะเรียนถามสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า มีเหตุผลอย่างไรในบางประการที่ข้าพเจ้าสงสัยอยู่ก็อยากจะให้โอกาส เพราะข้าพเจ้าเรียนแล้วและข้าพเจ้าก็ไม่ได้พูดออกนอกคอกนอกทางข้อบังคับประการใด ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นข้าพเจ้าจะกล่าวเข้าประเด็นต่อไป ถ้าให้ข้าพเจ้าพูด คือว่าข้าพเจ้าสงสัยว่าในการแต่งตั้งองค์การรัฐมนตรีซึ่งไม่ตรงกับความเห็นชอบจากกรรมาธิการนั้น ทว่ามีเหตุผลอย่างไร และได้ระลึกถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่องค์กรรัฐมนตรีนั้นข้าพเจ้ามีความหวั่นเกรง ข้าราชการที่มีฝีมือดีของประเทศชาติบ้านเมือง ก็ถวายความรู้ สักในทางที่เห็นประโยชน์แก่หมู่แก่คณะอย่างนั้นแล้วข้าพเจ้าจะเป็นได้ ข้าพเจ้าเกิดขึ้นได้เพราะว่าในสมัยทุกวันนี้ มนุษย์ชาติทุกวันนี้เราเห็นแล้วว่าไม่เหมือนสมัยก่อนเพราะอะไร เพราะว่าศีลธรรมต่าง ๆ นั้นมนุษย์ชาติทุกวันนี้ไม่ค่อยยึดถือ คือเสื่อมความยึดถือศีลธรรมนั้นไปแล้วเป็นส่วนมาก คนที่พระมหากษัตริย์จะเลือกเอาไปนั้นท่านมีความหวัง ๑๐๐% แล้ว หรือว่าพระมหากษัตริย์จะเลือกได้แต่บุคคลที่ดี ๆ เท่านั้น ก็เมื่อให้พระราชอำนาจโดยเฉพาะตัวพระองค์ท่านตามพระราชอัธยาศัยอย่างนั้นแล้วก็อาจจะผิดพลาดในข้อใดเป็นอันมาก ทันทีหากเราได้เขียนไว้ว่า เมื่อต้ององค์การรัฐมนตรีเลือกองค์การรัฐมนตรีแล้วขอความไว้วางใจจากรัฐสภา ก็ให้ความคิดเห็นในเหตุผล

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เมื่อข้าพเจ้าขอรับทราบแล้ว เมื่อท่านชักรักถามก็ขอให้ท่านชักรักถาม ถ้าจะสนับสนุนก็ขอให้สนับสนุนเพื่อสะดวกแก่ผู้ฟังแล้วให้โอกาสแก่ท่านชักรักถามได้บ้างก็ขอให้อยู่ในประเด็นที่ตนและวาระใดในข้อนั้น เพราะท่านอยู่ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนในวาระนี้

นายขาว ธรรมสุชาติ (สุรินทร์) : ก็วาระนี้ได้อยู่แล้ว จะเสร็จอยู่แล้ว ท่านประธานก็รีบลุกขึ้นเร็วไปหน่อย คือว่าชักรักถามนั้นข้าพเจ้าสงสัยใน มาตรา ๑๓ และมาตรา

๑๔ ทั้งสองมาตามการแต่งตั้งอภิรัฐมนตรีโดยได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ผู้ว่ามีความเห็นอย่างไร และได้คิดตั้งข้อเสียหลายบ้างหรือไม่ ถ้าได้คิดแล้วท่านมีทางป้องกันโดยวิธีใดบ้าง ในทำนองนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าก็ขอจบคำอธิบายเพียงเท่านี้

หลวงประกอบนิติสาร (สมาชิกรัฐสภาว่ารัฐธรรมนุญ) : เท่าที่ได้ฟังมาตั้งแต่เมื่อวานนี้จนถึงวันนี้รู้สึกว่ข้อซึ่งใจส่วนใหญ่ของท่านสมาชิกละหลายท่านเกี่ยวกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ คือท่านมองไปในแง่ว่าสมาชิกรัฐธรรมนุญได้ถวายพระราชอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์จนเกินขอบเขตที่ท่านเห็นว่าควรจะถวาย ท่านจึงเห็นว่าเป็นการ ตั้ง พระมหากษัตริย์ ให้ลงมาเล่นการเมือง นี่จะเป็นทางนำไปสู่ความเสียหายแก่พระมหากษัตริย์ นี่ข้อทางสมาชิกรัฐสภาว่ารัฐธรรมนุญก็ได้คัดไว้ และเท่าที่ได้ฟังมาก็รู้สึกว่มีความข้องใจอยู่มาก จึงใคร่จะขอประทานโอกาสซักถามซักหน่อย และในการชี้แจงนี้ใคร่จะเปิดอกได้พูดกับท่านทีเดียวว่า ทำไมสมาชิกรัฐธรรมนุญจึงได้ร่างรัฐธรรมนุญไปในทำนองถวายพระราชอำนาจมากกว่ารัฐธรรมนุญที่เดิมมาหลายประการ ท่านเคลือบแคลงสงสัยอยู่ และเนื่องด้วยที่จะทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้งแก่ท่าน ก็เห็นเป็นการจำเป็นจะต้องเฉลยกล่าวถึงประวัติศาสตร์สักเล็กน้อย ในความเห็นของสมาชิกรัฐสภาว่ารัฐธรรมนุญ ในการประชุมกันนั้นก็พอจะยืนยันไปได้ว่า ในการร่างรัฐธรรมนุญนั้นเราจะต้องดูแต่ว่าประเทศไทยเรานั้นมีฐานะเป็นอย่างไร ในขณะนั้นหาได้ไม่ เราต้องมองถึงการภายหลัง รัฐธรรมนุญของเราไม่ได้หวังว่า ออกมาแล้ว ใช้เพียงหนึ่งเดือน หรือสองปีเท่านั้น แล้วก็เลิกกันไป ได้พยายามเขียนรัฐธรรมนุญเป็นหลักการปกครองอันแท้จริง และเกิดประโยชน์สุขแก่ราษฎรอันแท้จริง ให้นานที่สุดที่จะนานได้ และที่จะทำได้สำเร็จความหมายนั้นก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องมองย้อนหลังไปว่าการปกครองของเมืองไทยนั้นมีมาตั้งแต่ ตึกดำบรรพ์ได้เปลี่ยนแปลงมาอย่างไรจนถึงขณะนี้เป็นอย่างนี้ ต่อไปนั้นควรจะเป็นอย่างนี้ จึงจะนำมาซึ่งความเรียบร้อยได้

ในประการแรกเราก็เห็นที่ร่วมกันอยู่ว่า ตั้งแต่แต่เดิมมาประเทศไทยนั้นมีพระมหากษัตริย์ปกครองบ้านเมือง ซึ่งตามธรรมเนียมประเพณีเรารู้ดีว่าเป็นพ่อบ้านพ่อเมืองได้หนุนบำรุงบ้านเมืองมาโดยดีเพียงใด ท่านย่อมทราบอยู่แล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เรามีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองให้พระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ เช่นนานาอารยประเทศ

ในศตวรรษนั้นโดยมากเขามีกัน แต่ว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนั้น ข้าพเจ้าหรือ
 สภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้ทำหนังสือขึ้นไว้ว่าทำไปสมควร หรือไม่สมควรประการใด แต่ผล
 ของการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการลดพระราชอำนาจลงมาเกือบจะกล่าวได้ว่าเกือบหมดสิ้น เรา
 เห็นได้ว่าการแต่งตั้งสมาชิกประเภท ๒ ซึ่งบางคนอำนาจรัฐธรรมนูญดูสมนัยนั้นกว่าพระมหากษัตริย์
 จะทรงพระราชอำนาจแต่งตั้งได้ตามที่พระองค์เห็นสมควร แต่ว่าการตีความรัฐธรรมนูญ
 ในสมัยนั้นก็เป็นว่าพระมหากษัตริย์ไม่มีอำนาจอะไรเลย ลงท้ายประวัติศาสตร์ได้
 จารึกไว้ว่าพระราชอำนาจพระมหากษัตริย์ลดลง ๆ แม้แต่พระมหากษัตริย์ยังถูกฟ้องในศาล
 อาญาหาว่าหมิ่นประมาทบุคคล พระมหากษัตริย์ถูกฟ้องคดีแพ่งถึงกับยึดทรัพย์สิน ซึ่งที่ไหน
 ในโลกไม่ปรากฏ แต่เมืองไทยปรากฏ นี่เป็นมูลเหตุที่เกิดการวิวาทกันมากมา
 ทำให้นักการเมืองแตกหมู่แตกก๊วเริ่มเป็นปรปักษ์ต่อกัน เพราะเหตุนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญ
 จึงได้คำนึงว่าการที่เรามีพระมหากษัตริย์ไว้ มีไว้เพื่ออะไร เราไม่ได้มีแต่เพียงรูปพระบรม
 ฉายาลักษณะแขวนอยู่สำหรับเคารพสักการะ เรามีพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นมนุษย์वान ก็น่า
 ท่านเป็นมนุษย์และเราเกิดทุนให้เป็นประมุขของชาติ การเป็นประมุขของชาติก็ควรจะมีความ
 หมายไม่ว่ารูปปั้น ไม่ใช้รูปถ่ายทวางไว้หรือแขวนไว้เพื่อกราบไหว้ ถ้าเราจะยึด
 ระบอบการปกครองของโลกที่เรามีพระมหากษัตริย์ เราจะเห็นได้ว่าประเทศที่เรามีพระมหากษัตริย์
 ทงหลาย เขาเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไม่เพียงแต่กราบไหว้เคารพบูชา เขาต้องเทิดทูน
 ให้มีความหมาย และยังประเทศไทยด้วยแล้ว ประชาชนพลเมืองไทยนับถือพระมหากษัตริย์
 ตั้งแต่พระเจ้าขุนรามคำแหงเป็นต้นมา จนกระทั่งสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองนี้เพียงใด
 ข้าพเจ้าไม่ต้องพูด เหตุการณ์เมื่อไม่กี่มานี้ก็พิสูจน์ได้ชัดว่าจิตใจพลเมืองเป็นอย่างไร
 เพราะฉะนั้นถ้าเรามีพระมหากษัตริย์แล้วจำเป็นต้องมีความหมาย พระมหากษัตริย์จะเป็น
 เครื่องโยงจิตใจก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีของประชาชนพลเมือง ไม่ใช่ว่าเรามีไว้
 เฉย ๆ แล้วไม่มีความหมายอะไร ก็เนื่องด้วยเหตุนี้แหละการที่ถวายพระราชอำนาจจะได้
 ทรงมีอำนาจผูกจิตใจของประชาชนพลเมือง เพื่อจะประสานความแตกต่างไว้ในระหว่าง
 พรรคการเมืองระหว่างรัฐบาลกับสภา ระหว่างทหารกับพลเรือนอะไรเหล่านั้น ก็เมื่อพระมหากษัตริย์มี
 ประโยชน์เช่นนั้นก็จำเป็นอยู่จะต้องเปิดช่องให้ท่านทำอะไรได้บ้าง ไม่ใช่คณะ
 รัฐมนตรีถวายความเห็นอย่างไรก็ทรงเห็นอย่างนั้นและไม่รู้ไม่ซึ้ง ผิดกันถูกกันข้าง โดยเหตุนี้

สภาว่า รัฐธรรมนูญ จึง คำนึง ว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องถวายพระราชอำนาจในบางกรณีแต่
ต้องระงับอยู่เสมอว่าสิ่งอะไรที่จะถึงพระมหากษัตริย์เล่นการเมืองแล้วจะไม่ยอมถวาย ท่าน
สมาชิกผู้เฝ้าพิจารณาท่านเห็นว่าการถวายไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นกฏบังคับพระมหากษัตริย์เข้ามา
เล่นการเมือง ข้อนี้อีกเถียงกันมากไม่มีที่สิ้นสุดว่าทรงมาเล่นการเมืองหรือไม่ แต่ว่าโดย
เจตนารมณ์ของสภาว่า รัฐธรรมนูญแล้วไม่คิดว่าเป็นการเล่นการเมือง และไม่โต้เถียง
กับท่านว่าเป็นการเล่นการเมืองหรือไม่ ขอ ให้อินจันดูว่าแต่ละสิ่งที่ถวายเป็นการถึงพระ
มหากษัตริย์มาเล่นการเมืองหรือไม่ ในข้อข้อแรกทว่ารัฐธรรมนูญถูกโจมตีคือในเรื่องตง
องค์มนตรี บางท่านเห็นว่านั่นแหละคือการถึงพระมหากษัตริย์มาเล่นการเมืองละ ท่านตง
บัญญัติว่าทำไมไม่ให้รัฐสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการตงองค์มนตรี บางท่านว่าทำไมถึง
ไม่ให้รัฐบาลออกความเห็น สภาว่า รัฐธรรมนูญได้ตกลงกันมาในเรื่องนี้แล้วข้าพเจ้าจะ
เอามาถายทอดให้ท่านฟัง ถ้าเราจะให้รัฐบาลเป็นผู้ถวายคำแนะนำอีกทั้งรัฐมนตรีเป็นผู้รับ
สนองพระบรมราชโองการก็เป็นดังที่ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญได้ร่างในวันก่อนแล้ว นั้น
แหละคือถึงพระมหากษัตริย์มาเล่นการเมือง เราเห็นไม่พนัก รัฐบาลนั้นอยู่ในการเมืองเต็มตัว
ท่าน มา ถึง รัฐสภา รัฐสภาให้ความเห็นชอบในการตงองค์มนตรี ถ้าไม่เสียข้างมากกตง
พรรคพวกของตนเองเป็นองค์มนตรีเพื่อว่าผ่านกฎหมายอะไรไปแล้วก็กระชับบอกองค์มนตรี
ก็ถวายความเห็นให้พระมหากษัตริย์พระราชทานความเห็นชอบ ให้ออกกฎหมายนั้นไป
หรืออะไรก็กระโดดแปดพันเก้า ซึ่งเป็นช่องทางของการปกครองระบอบนี้ สภาว่า รัฐธรรมนูญ
ใครจะเรียนว่า ที่ท่านว่าพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งองค์มนตรีไปตามพระราชอัธยาศัยนั้น
ท่านมองในแง่ถวายพระราชอำนาจ ขอให้ท่านมองในแง่กลับกันบ้าง เรื่องนี้สมาชิกสภาว่า
รัฐธรรมนูญได้ใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วนว่า ขอให้ท่านคิดว่าถ้าไม่มีมาตราแล้ว มีกฎ
อะไรห้ามหรือไม่เพื่อให้พระมหากษัตริย์เที่ยวปรึกษา นาย ก. นาย ข. หรือหัวหน้าพรรคโน้น
หัวหน้าพรรคนั้น มีอะไรห้ามหรือไม่ ไม่มีอะไรห้ามเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของท่าน ท่าน
ต้องให้พระมหากษัตริย์ปรึกษาคนโดยไม่มีขอบเขตอย่างนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีผู้ใดประสงค์
เลย การเขียนรัฐธรรมนูญให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งองค์มนตรีซึ่งมีหน้าที่ถวายความ
เห็นในเมื่อพระองค์ท่านปรึกษานั้น ขอให้มองดูโดยกลับกันเถิด ไม่ใช่ถวายพระราชอำนาจ
เลย เป็นการถวายหน้าที่ว่าพระองค์ท่านจะทรงปรึกษาได้แต่เฉพาะคนเหล่านี้ ๆ คนซึ่ง

ประกอบ ด้วย คุณ วุฒิ ประกอบด้วยคุณงามความดีที่มีความชำนาญชำนาญในการปกครอง
 ประเทศ ในเจตนารมณ์ของสภาวังรัฐธรรมนุญนี้เช่นนั้นและคนซึ่งผู้ไม่การเมือง เราวาง
 กรอบไว้ว่าปรึกษาได้แต่คนเหล่านี้ เมื่อรัฐธรรมนุญบัญญัติไว้เช่นนั้นแล้ว เจตนารมณ์ของ
 รัฐธรรมนุญก็ว่าเพื่อให้พระมหากษัตริย์ปรึกษาคณะนอกซึ่งจะนำมาซึ่งการครหานินทา
 มากกว่า ทันท่านมองดูเถิดว่า ทว่าของคมนตรีถวายคำปรึกษานี้ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญนี้หมาย
 ความว่าเป็นที่ปรึกษาในแง่กรณียกทั้งปวง แต่ถ้าเกิดเหตุมีทุกข้ออันควรจะมีกฎหมาย เช่น
 นั้นเช่นนั้นเกี่ยวกับการบริหารแล้วเป็นที่ร่วมกันว่าโดยหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 พระมหากษัตริย์ต้องปรึกษาคณะรัฐมนตรีไม่ใช่ปรึกษาของคมนตรี ความนี้มาถึงข้อข้อใจของ
 ท่านสมาชิกผู้มั่งเกียรติดอกปลายเป็นคนแรกเมื่อขึ้น ซึ่งข้อใจก็คล้าย ๆ กับสมาชิกคนก่อน
 ซึ่งได้อธิบายแล้วว่าในระหว่างพระมหากษัตริย์ทรงบรรลุนิติภาวะมีพระชนมายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
 ในข้อนี้ สภาวังรัฐธรรมนุญไม่ได้ลอกรัฐธรรมนุญต่างประเทศมาโดยไม่ได้อินิจด้วยใครตรง
 เลย ขอให้ท่านคิดเบื้องต้นว่าตามรัฐธรรมนุญเรามีมาแล้วหลายฉบับ พระมหากษัตริย์เรา
 บรรลุนิติภาวะเมื่อไร ท่านมองเถิด ๆ กับบอกว่าพระมหากษัตริย์ทรงบรรลุนิติภาวะเมื่อมี
 พระชนมายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ท่านอ่านรัฐธรรมนุญโดยตีความตามนักกฎหมายแล้วไม่เป็น
 จริงเช่นนั้นเสมอไป เพราะว่าใช้คำว่าพระมหากษัตริย์นั้นทรงราชย์เต็มที่มีบริบูรณ์เมื่อบรรลุนิติ
 ภาวะ ถ้าท่านพลิกดูกฎหมายประมวลแพ่งพาณิชย์บรรพ ๕ ตู คนเราผู้ขายแต่งงานเมื่อ
 อายุ ๑๗ ปีบรรลุนิติภาวะ ท่านจะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนุญพระมหากษัตริย์อาจจะบรรลุนิติ
 ภาวะตั้งแต่พระชนมายุ ๑๗ ปีไม่ต้องรอจนถึงพระชนมายุ ๑๘ ปี เพราะฉะนั้นการที่
 รัฐธรรมนุญตราไว้บรรลุนิติภาวะเมื่อพระชนมายุ ๑๘ ปีเป็นการบ่งชี้กันไม่ให้บรรลุนิติภาวะ
 เมื่อพระชนมายุ ๑๗ ปี นั่นทำไมเราจึงบ่งชี้กันเช่นนั้น ถ้าพูดถึงว่าเจตนานี้แท้จริงแล้วเรา
 มองเห็นว่า การที่พระมหากษัตริย์ทรงพระเยาว์อยู่จำเป็นจะต้องมีผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน
 ท่านทั้งหลายก็ดูก็จะเห็นเองว่า คนเราที่ไม่ได้เกิดมาเป็นพระมหากษัตริย์ไม่มีบุญญา
 ภิมาหารอย่างพระมหากษัตริย์ขึ้นไปทำหน้าที่เป็นพระมหากษัตริย์ เมื่อเกิดท่าน ถ้าน้อยมีน้อย
 วุ่นได้เท่าไรยังดีเท่าอนั้น ถ้ายิ่งนานเข้าก็จะใช้อำนาจพระมหากษัตริย์นานเข้า บางทีอาจ
 หนักกว่าตัวเองเป็นพระมหากษัตริย์เสียเลยเถิดเอง รัฐธรรมนุญฉบับนี้ต้องการพระมหา
 กษัตริย์อันแท้จริงมานั่งเป็นพระมหากษัตริย์ใช้อำนาจอย่างแท้จริงโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ สภา
 วังรัฐธรรมนุญได้ตราแล้วในประเทศทั่วโลกที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมี เซอร์เบีย

เดนมาร์ก เบลเยียม ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ ที่เราไม่ทราบก็มีสิบสี่เสีย เราไม่ทราบ เหล่านี้เขามัญญูติในรัฐธรรมนูญเป็นส่วนมาก ยกเว้นแต่ฮอลแลนด์เดียว ส่วนของ อังกฤษนั้นเขาไม่มีเขียนอย่างรัฐธรรมนูญของเรา แต่เขาก็มีกฎหมายไว้คือ รีเอลลีแอด เรียกว่าพระราชบัญญัติสำเร็จปี ๑๘๓๗ นี้เอง ส่วนของฮอลแลนด์รัฐธรรมนูญบัญญัติว่า เรื่องพระมหากษัตริย์จะบรรลุนิติภาวะเมื่อใดนั้นให้มันไปตามกฎหมาย แล้วกฎหมายของ เขามัญญูติว่าพระชนมายุ ๑๗ ปี นี้ทุกประเทศเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ที่เราจะหลับตาเอาอย่าง ของเขามาใช้ แต่เพราะเหตุว่าเราก็ก็น้อย่างเดียวกับเขาว่า ผู้สำเร็จราชการไม่สมควรจะ อยู่นานเกินควร ถ้าพระมหากษัตริย์พอจะใช้พระราชอำนาจได้เร็วเท่าไรก็ต้องให้ท่านใช้ได้ เร็วเท่านั้น นี่แหละเป็นเหตุผลของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ทันต่อไปท่านทักท้วงว่าถ้าห้อง พระมหากษัตริย์ไม่ได้ ไม่เสมอภาคกับ บุคคลธรรมดา เพราะมีมาตราที่ว่าบุคคลเสมอกัน ขึ้นข้ออธิบายในตอนต้นรัฐธรรมนูญ ๒ มาตราไม่ได้ ขัดกันเลย เพราะรัฐธรรมนูญแต่ละมาตราย่อมต้องอิงกันทั้งนั้น อะไรเป็นนัยยกเว้น กัยยกเว้นสำหรับบททั่วไป ถ้าฉะนั้นแล้วเพราะกาลมีมาขัดกับด้วยบทข้างหน้าหรือ นัยนี้รัฐธรรมนูญต้องดูอย่างนี้ และต้องอ่านอย่างนั้น ที่ท่านตั้งข้อสงสัยว่าทำไมคนธรรมดา ถึงฟ้องกันได้ พระเจ้าแผ่นดินไม่ให้ฟ้อง สำหรับพระเจ้าแผ่นดิน ข้าพเจ้าพูดวนก่อนแล้ว ต้องเทิดทูนไว้เป็นพิเศษ มิฉะนั้นเอาพระเจ้าแผ่นดินมาเกลือกกลั้วกันแล้วในท่าน้องฟ้อง พระเจ้าแผ่นดินหมิ่นประมาทในศาลอย่างที่ผ่านมาแล้วเป็นอย่างนี้ ท่านถ้าเทียบกับคนธรรมดา ซึ่งท่านที่อยู่ในที่นั้นเป็นบิดามารดาบุตรมีหลาน ท่านไปดูกฎหมายเดียวกัน กฎหมายไทยซึ่ง แปลกที่สุดในโลกเหมือนกัน ลูกฟ้องพ่อแม่ได้พ่อแม่ไม่ได้ กฎหมายบอกไว้อย่างนี้ ท่าน จะทำได้ท่านต้องไปหาอัยการบอกว่าตามารดาท่านข่มเหง ถ้าไปหาอัยการ ๆ ฟ้องให้ท่าน ก้ได้ ไม่ฟ้องก็ได้นั้นเสมอกับคนอื่นหรือไม่ ที่พระมหากษัตริย์เป็นใคร พระมหากษัตริย์ เป็นพ่อของคน ๑๗ ล้าน เวลายอมให้คน ๑ ล้านเป็นลูกฟ้องพ่อหรืออย่างไร สมาชิกวุฒิสภา นั้นในทันท่วงทีว่าตนเคยเสมอกับคนอื่นหรือไม่ พระมหากษัตริย์ก็เป็นสถาบันอันหนึ่ง ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเช่นเดียวกับรัฐสภาสถาบันเหมือนกัน สถาบันใด เอกสิทธิในการทำด้วยดีของสถาบันฉันใด พระมหากษัตริย์ก็ควรจะได้เอกสิทธิเพื่อทำไป ด้วยดีซึ่งสถาบันของท่านฉันนั้น ในข้อที่ท่านว่าบังคับให้พระมหากษัตริย์เป็นพุทธมามกะ

ในวาระเดียวกันเป็นอัครศาสนูปถัมภกของศาสนาทั้งหลาย ท่านบอกว่าไม่ควรบัญญัติไว้
 สภาว่ารัฐธรรมนูญเห็นว่ารัฐธรรมนูญเรามีมานานแล้ว พระมหากษัตริย์เป็นพุทธมามกะ
 ท่านชนเหมือนกัน แต่ประหลาดใจทำไมถึงไม่มีการเสนอญัตติเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 เสียแล้ว คงให้เป็นพุทธมามกะ แต่สภาว่ารัฐธรรมนูญคงไม่มาล้มเสียเช่นนี้ แต่ว่า
 การที่บัญญัติให้พระเจ้าแผ่นดินเป็นพุทธมามกะก็ถือกำหนดพระราชอำนาจ ไม่ใช่การถวาย
 พระราชอำนาจ การที่เป็นพระมหากษัตริย์ต้องเป็นพุทธมามกะเป็นการจำกัดสิทธิท่าน ทำไม
 เรายังห่วงเช่นนี้ มันมีเหตุผลอะไรไม่ใช่จะไปชมศาสนาอื่น บ้างกันคนศาสนาอื่นไม่ให้
 เป็นพระเจ้าแผ่นดินหรอก แต่ว่าเป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว ข้อเท็จจริงที่เถียงไม่ขึ้นว่า
 พุทธศาสนานับเป็นศาสนาที่คนส่วนมากของประเทศนับถือกัน จนได้คิด ประเทศอื่น ๆ ก็
 เหมือนกัน ประเทศอังกฤษเขาก็บอกว่าพระเจ้าแผ่นดินต้องเป็นโปรเตสแตนต์ ประเทศหลาย
 ประเทศ เช่น นอร์เวย์ เบลเยี่ยม เขาก็มีทั้งนั้น นับรับกันว่าศาสนาประจำชาติมีอะไร
 แต่ว่าในขณะเดียวกันการนับถือศาสนานับมันอยู่ในใจ คนเราไม่ควรบังคับจิตใจประชาชน
 พลเมือง เขาจะถือศาสนานับแล้วแต่ใจเขาเลื่อมใส เพราะฉะนั้นจึงมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
 ว่า ประชาชนคนไทยอยู่ในประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งท่านพยายามบอกว่าเขอชาติหนึ่งเขอชาติ
 หนึ่งแต่เจตนารมณ์มันถือว่าคนไทย อย่าพูดถึงเขอชาติเลย ซึ่งเราขึ้นต่อพระมหากษัตริย์องค์เดียว
 กันมีสิทธิเหมือนกัน จะมีข้ออะไร จะกราบไหว้แม่แต่ไม่ว่าใคร โฟนอันนกเงือก มันเรื่อง
 แล้วแต่จิตใจ เพราะฉะนั้นเราเคารพองค์พระมหากษัตริย์เพื่อรักษาประเพณีและวัฒนธรรม
 แต่ในเวลาเดียวกันเราก็ให้พระมหากษัตริย์เป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก เพื่อกำหนดหน้าที่
 พระมหากษัตริย์ว่าท่านต้องเชื่อแผ่ทุกศาสนา ไม่ลำเอียงศาสนานับศาสนาไหน แม้แต่ท่านเป็น
 พุทธมามกะก็ตาม ขอนท่านเข้าใจดี และโดยที่เห็นว่าหลักนี้เป็นหลักดี ใน ๑๖ ปีไม่มีสภา
 โทณแต่ต้องมาตราขึ้น เพราะฉะนั้นหวังว่าท่านคงไม่ติสภาว่ารัฐธรรมนูญที่เขียนอย่างนี้
 ในข้อข้อใจของท่านหรือจะเรียกว่าข้อค้านก็ตาม ที่ว่าถวายพระราชอำนาจพระมหากษัตริย์
 เป็นแต่เพียงจอมทัพยังไม่พอ ถวายเป็นผู้บังคับบัญชากองทัพไทยด้วย ขอนท่านตรองแล้ว
 ท่านจะเห็นตามสภาว่ารัฐธรรมนูญ ท่านดูประวัติมาแต่ก่อนนี้รัฐธรรมนูญเขียนไว้อย่างไร
 เขียนว่าพระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย แล้วมีความหมายอะไร ไม่มีเลย
 มีแต่ว่าเวลาสงครามท่านขึ้น แล้วเดินผ่าน แล้วประเดี๋ยวก็มีผู้บัญชาการทหารสูงสุด

สิ่งโน้นสิ่งนี้ แต่รัฐธรรมนูญเห็นว่าตำแหน่งบังคับบัญชาทหารสูงสุด ต้องตั้งให้
 ลึกซึ้ง ข้าพเจ้าพูดไปจะกลายเป็นโฆษณาชวนเชื่อ แต่ช่วยไม่ได้ เพราะเป็นการเข้าใจผิด
 ข้าพเจ้าไม่เคยเป็นทหาร แต่ข้าพเจ้าเคยอยู่กับทหาร ทหารบกมีผู้บังคับบัญชารุ่นหนึ่ง
 ทหารอากาศมีผู้บังคับบัญชารุ่นหนึ่ง ทหารเรืออีกเรื่องว่า มีคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ต้องทำ
 ไม่ต้องถาม เขาถืออย่างนั้น ท่านนักประวัติศาสตร์ทหารเหล่าหนึ่งยกไปที่กับทหารอีกเหล่า
 หนึ่ง ไม่ต้องพูดถึงการเมือง ผู้บังคับบัญชาแต่ละฝ่ายบอกว่าเขาเข้าไป ๆ ทหารต้องทำเชื่อ
 ผู้บังคับบัญชา ใครจะเป็นผู้สั่งให้ทหารหยุด ถ้าเช่นนั้นแล้วประกอบด้วยมาตราหลัง ๆ บอกว่า
 กำลังทหาร จะใช้ได้โดย พระบรมราชโองการ แล้วคณะรัฐมนตรี ไม่ต้องทำอะไรมาก
 หูลเกล้าฯ ถวายลงนามรับสนองพระบรมราชโองการบอกว่าหยุด นึกถึงว่าถ้าทหารเหล่า
 หนึ่งเป็นกบฏจะใช้ทหารอีกเหล่าหนึ่งไปปราบ ท่านนึกว่าทหารที่ถือคำสั่งหยุดโดยมีรับสนอง
 พระบรมราชโองการกับท่านทำผิดกฎหมายใครจะได้เปรียบกว่ากัน ในทางจิตใจก็ตาม ใน
 ทางกฎหมายก็ตาม ตามมาตราที่เขียนไว้อย่างนั้น ไม่ใช่ว่าเป็นข้อที่ถวายพระพรว่า
 พระเจ้าแผ่นดินทรงพระราชดำเนิรมาบอกทหารว่าชาวกัน ข้ายัน ไม่ใช่เช่นนั้น ข้อนี้
 ระหว่างร่างรัฐธรรมนูญถูกวิพากษ์วิจารณ์มากเหมือนกันว่าทำไมจึงเขียนเป็นผู้บังคับบัญชา
 ทหารสูงสุด เจตนานี้แท้จริงนั้นคือความเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เพราะพระบรมราชโองการใดๆ
 จะลงไปได้ต้องมีรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการ เพราะทหารนั้นเป็นอำนาจบริหาร
 ไม่ใช่อำนาจนิติบัญญัติ ไม่ใช่อำนาจตุลาการ เป็นอำนาจบริหาร ท่านท่านตอบว่ารัฐธรรมนูญ
 นั้นคำสั่งบาปใครจะเชื่อคำสั่งบาป ท่านเองบอกว่าทหารสาบานอง สาบานทำไม จริงอยู่
 ชีวิตจิตใจคนจะเชื่อคำสั่งบาปหรือไม่เชื่อ แต่ว่าการที่คนเรามาสาบานปฏิญาณต่อหน้าคน
 ส่วนมาก ต่อพรวิธองแล้วถึงไม่เกิดศกศัลย์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้เปอร์เซ็นต์เดียวกัน
 ประโยชน์ คำสาบานในศาลก็มี ทหารก็มี ผู้สำเร็จราชการฯ ก็มี ที่ไหนในโลกก็มี
 สมาชิกของเราเวลาเข้ามาปฏิญาณอย่างนั้นไม่เชื่อไม่ถือ ข้าพเจ้าว่าอย่าพูดดีกว่า ความ
 จะกล่าวเลยไปสักหน่อยขอถือโอกาส ในเรื่องคำสาบานนั้นคนบ่นว่าทำไมมาใส่ในร่างรัฐ
 ธรรมนูญ ครูป่วนว่าร่างรัฐธรรมนูญ ขอชี้แจงว่าที่ใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญเพราะเหตุว่า
 เห็นว่าคำสาบานมีประโยชน์ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งไม่ต้องการให้ออกข้อบังคับขัดกัน
 อย่างสากทงสอง เคยขอสภาโน้นสาบานอย่างนี้ สภาจะสาบานอย่างนี้ หกแห่งหุ้ย

ทะเลหูลูวา หรือสภาสถาบันว่าข้าพเจ้าจะทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ อย่างนี้คือความไม่สมดุลกัน ชัดแย้งกัน เกิดวิพากษ์วิจารณ์ ต้องเขียนให้ชัดให้มีหลักมีเกณฑ์หน่อย และมีความหมายเหมือนกัน คำสาบานนี้ รัฐธรรมนูญทุกแห่งเขามีทั้งนี้ ทั้งโลกเขามีอยู่ในรัฐธรรมนูญ อย่างในสหรัฐอเมริกา แม้แต่ข้าหลวงประจำจังหวัดจะสาบานอย่างไรเขาก็มีไว้ในรัฐธรรมนูญ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วเรามาทำรัฐธรรมนูญขึ้นมา เราจะต้องเหมือนกันว่าโลกเขาจะดูไม่ได้ให้คนไทยดูอย่างเดียว ไม่ใช่ประชาชนไทยดูว่าหน้าตาเป็นอย่างไร จะสวยหรือไม่ จะคงามอย่างไร เราจะได้อะไรไปอดเขาได้ว่า รัฐธรรมนูญของเราดี เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ดีกว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญของเราเสียไปเลือกรัฐธรรมนูญอื่นเข้ามา ไปลอกเขามาใช้เท่านั้น วันหนึ่งข้างหน้าเขาอาจจะเลือกและลอกของเราไปใช้บ้างก็ได้

นายกวัง ทองทวี (กาทสินธุ์) : ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจว่าตามข้อตกลงที่ท่านประธานวางไว้สำหรับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า ไม่ให้โอกาสกล่าวแก้ และให้โอกาสแก้ฝ่ายค้าน ได้ตอบฝ่ายค้าน นอกจากจะชี้แจงข้อข้องใจ แต่เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังว่า ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

คือข้าพเจ้าคิดว่ารัฐธรรมนูญข้าพเจ้าก็ยอมรับนับถือว่าเขียนไว้อย่างหรรษาจริง แต่ว่าเมื่อ
 สกคกันโดยประตูใหญ่เช่นนี้แล้วข้าพเจ้าเองก็รับไม่ได้ มีประเด็นสำคัญเท่านั้น และทำให้
 ผู้แทนต่อไปทำอะไรไม่ได้ ข้อนจะเป็นด้วยเจตนาารมณ์ของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญผู้หนึ่ง
 ก็ได้ ครึ่งหนึ่งท่านเคยเสนอ เมื่อกฎหมายจากสภาสูงได้ลงมานั้นมักจะแพ้สภาผู้แทน
 ทุกคราวไป

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : นี่ ขอโทษ คือในขณะนี้เป็นเวลาที่เราอภิปราย
 กันในหมวด ๒ ถึงท่านจะบอกกับข้าพเจ้าในตอนต้นว่าท่านไม่รับรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ กัน
 เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากที่ท่านอภิปรายในคราวสรุป คราวที่ท่านอภิปรายในหมวด ๒ นั้นว่า
 สมาชิกสภาว่างได้ส่งมาให้รัฐสภาวินิจฉัยช้านาน มีข้อความในตอนใดที่เป็นส่วนหลักการ
 ของหมวด ๒ ที่ท่านไม่พอใจให้พูดในประเด็นนี้

นายกว้ง ทองทวี (กาฬสินธุ์) : นี่ ข้าพเจ้าก็จะพูดในหมวด ๒ คือใน
 หมวด ๒ ได้กล่าวไว้ว่าอำนาจนิติบัญญัติถูกสกัดกั้นข้าพเจ้าไม่ชอบ และข้อ ๒ รัฐธรรมนูญ
 นั้นทำให้เกิดถึง ๓ สภา สภาที่ ๓ คือสภาของคมนตรีนั้นข้าพเจ้าไม่ชอบ สภาของคมนตรีนั้นตั้งมา
 แล้วแต่รัชกาลที่ ๗ รัฐธรรมนูญมี ๒๔ ก็ไม่มี ปี ๒๔ ก็ไม่มี มาถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้เกิด
 มีสภาผู้แทนวุฒิสภา แล้วก็มีคมนตรี องค์มนตรีเป็นสภาโดยปริยาย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
 จึงเห็นว่ารัฐธรรมนูญทำให้เกิด ๓ สภา ทำให้กิจการบริหารแผ่นดินล่าช้า เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้าจึงไม่ชอบ จึ่งอยู่หรืออย่างไรที่ท่านสมาชิกสภาว่างได้ขังใจไว้ว่าอาจให้พระเจ้า
 แผ่นดินไปปรึกษา นาย ก. นาย ข. นาย ค. และนาย ง. ทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติยศ
 ถัดลงไปให้ท่านปรึกษาโดยเฉพาะจะจึ่งแล้วจะมีดีกว่าหรือ อนันข้าพเจ้าคิดว่าอันนี้จะทำให้
 ให้พระมหากษัตริย์เสื่อมเสียพระเกียรติยศ เพราะเหตุว่าอำนาจของผู้ทรงไว้มาจะถือว่าตัว
 เองเป็นที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์อาจถวายความเห็นนอกเหนือ ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่เชื่อ
 พังก็อาจทำหาบงกชบาบได้ พระมหากษัตริย์ก็อาจจะถือว่ากฎหมายให้อำนาจเขาให้
 ถวายความเห็นเด็กเขือเสนอไปอย่างนั้นเป็นเรื่องไม่ตลก ข้าพเจ้าไม่ชอบเพราะเหตุเกิด
 ๓ สภาขึ้น ทั้งนี้ นอกจากนั้นท่านขัดขวางให้อภิปรายในหมวด ๒ ก็หมดเท่านั้นถาวรลงไป
 หมวดอื่นท่านก็ขัดหมด แต่ทั้งหมดท่าน ทนทานผู้หนึ่งเสนอญัตติฝากไว้ว่า หากญัตตินี้
 ข้าพเจ้าทั้งหมดจะไม่พูด พูดกันคนละครึ่งเท่านั้น คราวนี้ไม่ควรที่จะสกัดกั้นมากนัก

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คือไม่ใช่อย่างนั้นท่านเข้าใจผิด การอภิปราย ๓
คราวละหมวด ในการอภิปรายคราวละหมวดทั้ง ๒ ร้อยคนที่อยู่ในที่ประชุมมีสิทธิพูดทุกคน
ข้าพเจ้าไม่มีอำนาจที่จะห้ามไม่ให้ท่านพูด ในเมื่อถึงวาระที่ท่านพูด นอกจากหมวดนั้นแล้ว
จะพูดอีกไม่ได้คืออภิปรายทีละหมวด ๓ ซึ่งท่านก็มีสิทธิของหมวดที่มีปัญหาผูกพันข้าพเจ้า
ก็อนุญาตให้ ข้าพเจ้าไม่ขัดสิทธิ ข้าพเจ้าคอยดูให้พูดได้ทีละคน ๓ ตามลำดับ

พระยาศรีธรรมราช (สมาชิกรัฐสภา) : ข้าพเจ้าจะตรงไปหาประเด็นทีเดียว
เพราะข้าพเจ้ารู้ว่าเวลานี้ของข้าพเจ้ากำลังฟังข้าพเจ้าทั้งสิบแปดล้านคน กำลังฟัง
ข้าพเจ้าว่าข้าพเจ้าจะเลวหรือดี ท่านข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาตรงไปถามท่านนั้น ในหมวด ๒
คือรัฐธรรมนูญได้ถวายพระพรว่าอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์เกินไปหรือไม่ ข้าพเจ้าจะ
พูดรวม ๆ เพื่อสภาว่างรัฐธรรมนูญ.....

หลวงอรรถพรพิศาล (ตราด) : ท่านเป็นสมาชิกรัฐสภาว่าง ๆ ท่านก็ควรพูดใน
นามของสภาว่าง ๆ

พระยาศรีธรรมราช (สมาชิกรัฐสภา) : ข้าพเจ้าพูดในนามของสมาชิกรัฐสภา
ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เดียวให้ข้าพเจ้าพูดก่อน.....

พระยาศรีธรรมราช (สมาชิกรัฐสภา) : ทำไม

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : โปรดนั่งก่อน คืออย่างนั้นข้าพเจ้าจะให้ท่าน
พูดโดยท่านผู้ใด คุณกว้าง ๆ ได้อภิปรายในฐานะฝ่ายค้าน และเมื่อข้าพเจ้าจะให้ท่านผู้
(พระยาศรีธรรมราช) เข้าใจว่าท่านผู้สนับสุน ข้าพเจ้าเข้าใจอย่างนั้น เพราะว่า
จึงควรจะให้ลับ ๆ กัน แล้วในฐานะที่ท่านผู้เป็นสมาชิกของรัฐสภา ก็ชอบที่จะใช้สิทธิ
ในฐานะของตนได้ ผู้ที่จะพูดอภิปรายสนับสุนตามระเบียบก็แล้วกัน

หลวงอรรถพรพิศาล (ตราด) : ถ้าอย่างนั้นสมาชิกรัฐสภาว่าง.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้ท่านใช้ข้อบังคับ

พระยาศรีธรรมราช (สมาชิกรัฐสภา) : ข้าพเจ้าได้เรียนแล้วและข้าพเจ้ารู้สึก
บังคับ ข้าพเจ้าได้หนีมาจากที่กรมการสภาว่างรัฐธรรมนูญมาหนึ่งท่านในฐานะที่ข้าพเจ้า
เป็นสมาชิกรัฐสภา ข้าพเจ้าจึงมีสิทธิที่จะพูดได้ และข้าพเจ้าก็เหมือนกันว่าข้าพเจ้ามี
มารยาทพอที่จะไม่คัดค้านในสภาว่างรัฐธรรมนูญซึ่งข้าพเจ้าเป็นสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่ง เพราะ

คณะนั้นข้าพเจ้าจะสนับสนุนเฉพาะเจ็ดคนเท่านั้น อันแรกข้าพเจ้าตั้งประเด็นใหญ่ไม่ต้อง
เจาะในเล็ก ๆ น้อย ๆ ว่าต้องยกมนตรีอะไรเหล่านั้น เป็นการถวายพระราชอำนาจเกินไป
หรือไม่ ข้าพเจ้าจะบอกว่าตามหมวด ๒ ได้ถวายพระราชอำนาจเกินไปหรือไม่ ข้าพเจ้า
ขอให้ท่านสมาชิกได้พิจารณาถึงรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ยังไม่ต้องไปมองต่างประเทศ
ปี ๒๔๗๕ ถ้าเราอ่านสิทธิของรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ควรทรงเลือกและตั้งจริง
ในรัฐธรรมนูญไม่มีคำว่า เลือก แต่ถ้าใครเป็นคนตั้ง ถ้าคนนั้นไม่ใช่เลือกก็เป็นเจ็ด ครึ่ง
รัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ สนับสนุนอำนาจอันหนึ่งทั้งประเภท ๒ ได้ทั้งหนึ่ง ทั้งหนึ่งเสียด้วย น
คมีพระมหากษัตริย์ทรงตั้งวุฒิสภาเพียงร้อยคน แต่ผู้แทนราษฎรอาจมี ๑๒๐ คนได้ น
แหละท่าน อำนาจในครั้งนั้น อำนาจในสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่รวมกันนั้นโหดไม่ไ้ดวงใจ
ก็ได้ ทำอะไรก็ได้ ข้าพเจ้าพูดเลยไปหน่อย เพราะมันมาเกี่ยวข้องกัน ที่ข้าพเจ้ามาถึง
รัฐธรรมนูญต่อมา รัฐธรรมนูญปี ๒๔๗๙ ทั้งพระมหากษัตริย์ไม่ให้ทรงตั้งสมาชิกประเภท ๒
และไม่ให้ตั้งสมาชิกวุฒิสภา ใครบ้างเลือกตั้ง ผลเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าไม่ต้องเรียน
เพราะใคร ๆ ก็รู้อยู่ในใจแล้วว่าเป็นอย่างไร ที่มาถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๔๘๐ เป็นอย่างไร
พระมหากษัตริย์ทรงตั้งใหม่ ทรงตั้งสมาชิกวุฒิสภาและมีอำนาจมากกว่าวุฒิสภาตามร่าง
ใหม่ เพราะวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญปัจจุบันมีสิทธิจะมานั่งไ้ดวงใจหรือไม่ไ้ดวงใจ
รัฐบาลในเวลาประชุมรัฐสภา แต่ตามร่างรัฐธรรมนูญที่เราได้ปล่อยให้เลยไม่มีสิทธิ ปล่อย
ท่านทั้งนั้นให้มีสิทธิจะไ้ดวงใจไม่ไ้ดวงใจได้ทั้งนั้น จริงอยู่เราให้อำนาจยับยั้งกฎหมาย
อะไรขึ้นบ้าง น้เอาไว้ทีหลังจะเกินไป เพียงท่านประธานจะดูเอา ที่มาถึงองค์มนตรี ถ้า
ไม่ให้พระเจ้าอยู่หัวทรงตั้ง จะให้ใครตั้งข้าพเจ้าขอถาม เพราะหน้าที่ของมนตรีนั้นคือท
ปรึกษาพระเจ้าอยู่หัว พระเจ้าแผ่นดินต้องมีที่ปรึกษา ยกตัวอย่างว่ารัฐบาลเสนอกฎหมาย
เข้าสภา สภาผ่านแล้วถ้าพระเจ้าอยู่หัวไม่เห็นชอบด้วยกฎหมายนั้นเช่นเรื่องมรดกเป็นต้น ไป
ปรึกษารัฐบาล รัฐบาลก็บอกกฎหมายนั้นถูกต้องดีแล้ว และพระองค์เองก็เปล่าเปลี่ยวใจ
ก็ต้องไปปรึกษาคณะที่มีความรู้ความสามารถไม่น้อยกว่าคณะรัฐมนตรีเหมือนกันเช่นองค์มนตรี
ซึ่งได้กันไว้ไม่ให้เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและท่านก็ว่ากันไม่ได้อะไรต่าง ๆ อย่างพระห้าม
ไม่ให้กันเหล้า ก็กินอะไรอย่างนั้นท่านก็ห้ามไว้ น้ข้าพเจ้าขอว่าอย่างนั้น ข้าพเจ้ามาถึง
อังกฤษเขาว่าองค์มนตรีลูกท่านก็เป็น ปรีณซ์ออฟเวล ดยุก อะไรก็เป็นองค์มนตรีได้ น้เรา

ไม่เอาอย่างเขาเสียเลยเป็นแต่ให้ทรงเลือกตามสมควร ที่นี้ถึงอำนาจจอมทัพ ข้าพเจ้าจะพูด ๒-๓ คำ ทั้ทั่วโลก ทั้เกือบจะทั่วโลกนี้ประชาธิปไตยนะ ข้าพเจ้าไม่พูดแบบติดเลื้อร ฟาสซิสอะไรเหล่านั้น พระเจ้าแผ่นดินต้องเป็นจอมทัพเพื่อบริการการเมืองไม่ให้เอาทหาร เข้ามารับเล่นการเมือง ถ้าเราไม่มีถ้อยพระเจ้าแผ่นดินว่าท่านไม่เล่นการเมืองแล้วเราจะไปนับ ถือใคร ท่านเป็นกัปแกงใหญ่ที่จะกันไม่ให้ทหารมาทำอะไร เคยว่าท่านนั่งอยู่นั่งแล้วถูกจะทำอะไรเท่านั้นเอง ที่พระเจ้าแผ่นดินเป็นจอมทัพก็การนั้นก็อยู่ทุกรัฐมนตรี แต่ว่าเมื่อวานได้ พุดกันว่าเลิกรัฐมนตรีเสียก็แล้วกันเพราะเหตุว่ารัฐมนตรีเป็นการเมืองอะไร แต่ท่านเข้าใจผิด จอมทัพเป็นผู้ทำงานไม่ใช่คุมนโยบาย นี่โปรดจำไว้อย่างนี้ ๆ ข้าพเจ้าจึงว่าถ้าถามข้าพเจ้า แล้วรัฐธรรมนูญนี้ได้ถวายพระพรราชอำนาจอย่าว่าแต่มากเกินไปเลย ข้าพเจ้าว่ายังจะน้อยไป เพราะที่ถวายไว้นั้นพระเจ้าแผ่นดินใช้ก็ได้ไม่ใช้ก็ได้ แต่ท่านเป็นคนคิดว่าพระเจ้าแผ่นดินเป็น ไรลดิช (childish) เป็นเด็กไม่รู้จักอะไรเสียเลย และพระเจ้าแผ่นดินไม่ได้ทาคันเดียว ตั้งแต่อายุ ๑๘ ก่อนที่จะตั้งองคมนตรีท่านต้องปรึกษา ถ้ามีองคมนตรีเก่าท่านต้องปรึกษากัน จะเอาใคร หรืออาจเรียกใคร ๆ ที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ว่าใครสมควรเหมาะสม ถ้าทราบได้ รัฐธรรมนูญทุกฉบับเราว่าเราเคารพสักการะแต่พระเจ้าอยู่หัวเราที่สุด แต่ในขณะเดียวกัน เราบอกว่าการจะวิพากษ์วิจารณ์พระเจ้าแผ่นดินได้ก็เด็ดขาดเลย อย่างนั้นก็ไปตระวางเป็นกบฏใน สุสานวิพากษ์วิจารณ์ และใครจะวิพากษ์วิจารณ์พระเจ้าแผ่นดินไม่ได้ รัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งเป็นหมอกฎหมายด้วย บอกว่าพระเจ้าแผ่นดินจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ ถ้าถูกวิพากษ์วิจารณ์ก็ เด็ดขาดเลย เพราะฉะนั้นเมื่อมีความจริงแล้วเราจับหลักกันดีกว่าเราต้องการให้รัฐธรรมนูญมั่นคง ตามธรรมชาติอย่างพระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ก็ยังมีพระราชอำนาจอยู่ แต่ท่านไม่ใช่ เพราะ เขาตีกันหมดแล้ว ถ้าเราตีเมื่อไรท่านก็คงโยนคืนให้ราหมณ์

ร้อยโท จงกล ไกรฤกษ์ (พิษณุโลก) : ข้าพเจ้าค้านว่ารัฐธรรมนูญโดยต้นจริง ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีความเคารพพระมหากษัตริย์อย่างยิ่ง แต่ได้จะหักท้วงว่าการที่ร่าง รัฐธรรมนูญเช่นนี้จะทำให้พระมหากษัตริย์เข้ามาส่วนในการรับผิดชอบในการบ้านการเมืองมากขึ้น ซึ่งสมาชิกสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญได้เพียรอธิบายแล้ว แต่ไม่เป็นที่เข้าใจของข้าพเจ้า และไม่ เกิดความเลื่อมใสศรัทธา ข้าพเจ้าถือว่าการร่างรัฐธรรมนูญเป็นการหาพวกให้แก่พระ- มหากษัตริย์ เช่นองคมนตรีหรือตุลาการ พวกของพระมหากษัตริย์เหล่านั้นก็เท่ากับเป็น

กำแพงทึบความจงรักภักดีของประชาชนทั้ง ๑๘ ล้าน เราประชาชนทั้ง ๓๘ ล้านคนต้องการสนิทชิดพระมหากษัตริย์โดยที่ไม่ต้องมกำแพงกัน เราที่เป็นประชาชนทั้ง ๑๘ ล้านคนในทันที หมายความว่าตัวแทนของประชาชน คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับรัฐบาล ถึงแม้ว่ารัฐบาลมีกำแพงกัน คือมีสมาชิกวุฒิสภากัน มีสภาองคมนตรีกัน เราจะมีความเข้าใจกันในระหว่างพระมหากษัตริย์ รัฐบาล และสมาชิกสภาได้ยาก ข้าพเจ้าคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญนี้จะทำให้ฐานะของรัฐบาลในอนาคตอยู่ที่ในชนาบจากข้างล่าง คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจากข้างบนคือพวกของพระมหากษัตริย์ ซึ่งข้าพเจ้าหมายความว่าสภาของคมนตรีและสมาชิกวุฒิสภา ข้าพเจ้าขอเปรียบว่าพวกของพระมหากษัตริย์ คือสภาทั้งสองทงกลางเมื่อนั้น จะกลายเป็นเจ้าจอมหม่อมมหาม แทนที่พระมหากษัตริย์จะมีพระอัครมเหสี คือปวงชนทั้ง ๑๘ ล้าน ขอให้คิดดูว่า ถ้าพระมหากษัตริย์มีพวก ใครจะรับรองได้ว่าพวกของพระองค์นั้นจะดีเสมอไป เพราะฉะนั้นเราใครจะให้พระองค์ซึ่งดีอยู่เสมอและเคารพอยู่เสมอเช่นนั้น ประชาชนจะมีความเห็นอกเห็นพระทัยในพระมหากษัตริย์น้อยเกินไป และถ้ามีข้อพิพาทขึ้น ประชาชนถ้าเป็นฝ่ายแพ้จะต้องเป็นศัตรูของพระมหากษัตริย์ เพราะเหตุที่พวกของพระมหากษัตริย์แต่ละเป็นเผ่าของตน โดยเหตุนี้ข้าพเจ้าไม่รับรอง ขอให้ระลึกถึงความจริงในอกในใจของประชาชนคนไทยทั้งปวงว่า เราโดยที่เคารพพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง อย่างที่ถึงกับกล่าวว่า “โคตะ คิง แคน ดู โน วัรอง” แต่พวกพระมหากษัตริย์จะมาเป็น “แคน ดู โน วัรอง” ด้วยไม่ได้ทีเดียว ถ้าใครมีชีวิตอยู่ในรัชกาลที่ ๖ คงจะได้อดทนหาอะไรมา แล้วว่า ในพวกที่ใกล้ชิดสนิทพระมหากษัตริย์ บางท่านที่เสียหายไปก็ด้วยเหตุนี้แหละ ถ้าเราจะมีพวกพระมหากษัตริย์ขึ้นที่ประวัติศาสตร์ที่ร้ายก็จะชั่วร้ายมาสู่เมืองไทยอีก ข้าพเจ้าขอโอกาสที่จะทำความเข้าใจต่อที่ประชุมว่า ท่านที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่คงจะมีขันติธรรมและมีน้ำใจเป็นนักเลงที่จะฟังข้าพเจ้าซึ่งมีความคิดวิตุทที่ระอิกไปว่า ข้าพเจ้าได้วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญที่มาข้างหนาน ข้าพเจ้ามีได้วิจารณ์สถาบันที่เป็นอยู่ปัจจุบันทุกวันนี้เช่น คณะอภิรัฐมนตรีที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าไม่เกียติถึง ข้าพเจ้าอภิปรายในร่างนี้เท่านั้นเองคมนตรีภักดี อภิรัฐมนตรีภักดี หรือจะเรียกว่าโรหิตาจารย์หรือโอรุณภักดี สิ่งเหล่านี้มีมาในรัชกาลที่ ๕ เพราะพระราชประสงค์ของรัชกาลที่ ๕ ที่จะโน้มน้าวสู่ระบอบประชาธิปไตยที่จะให้อำนาจอิสระมาเป็นของปวงชนชาวไทย นี่เป็นประวัติของคณะมนตรีที่มาแต่

เบื้องหลัง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะรัฐบาลในสมัยนั้นไม่ได้มีรัฐสภาเหมือนเช่นทุกวันนี้กับ
อยู่ด้วย อำนาจอสูงสุดเป็นของพระมหากษัตริย์เท่านั้นจึงได้มีองค์มนตรีชน แต่ด้วยคนเรามา
อำนาจสูงสุดเป็นของปวงชนเรามีรัฐสภาแล้ว เรายังจะมีองค์มนตรีสภาชน นิดด้วยเหตุผล
กลใดที่เหมือนกับ ข้าพเจ้าได้ทราบ เรียน ต่อที่ประชุมกันว่า จะเป็นกำแพงกันความจงรักภักดี ของ
ปวงชนต่อพระมหากษัตริย์เสีย ท่านข้าพเจ้าใครกล่าวถึงความในประวัติเกิดอภิรัฐมนตรีชน
เกิดขึ้นในสมัยต้นรัชกาลที่ ๗ เพราะพระองค์ท่านเป็นพระมหากษัตริย์ที่ไม่ค่อยทรงสมบูรณ
ในสุขภาพและพระองค์มีเกรงพระทัยเจ้านายผู้ใหญ่อยู่จึงได้ตั้งอภิรัฐมนตรีชน และอภิรัฐ
มนตรีหมามาแล้วนั้นมีความเป็นอยู่ที่ทรมานประโยชน์แก่บ้านเมืองเพียงไร ข้าพเจ้าจะขอ
กล่าวในที่นี้ เราได้ทราบกันแล้วว่าอภิรัฐมนตรีได้เกิดขึ้นในต้นได้เกิดขึ้นในสมัยสมบูรณา
ญาสิทธิราชย์ ก็บัดนี้เราเป็นประชาธิปไตยแล้วเราจะกลับย้อนหลังว่าอย่าเข้าไปหาตั้งแล้ว
เราอยู่กลางคลองของประชาธิปไตยแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควรที่จะให้หมิงพวกของพระ
มหากษัตริย์ตั้งร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอเข้ามา ท่านข้าพเจ้าใครที่จะพูดด้วยแบบอย่างแห่ง
การปกครองซึ่งกรรมกรร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อเวลานี้ได้กล่าวไว้ว่า แบบอย่างการปกครอง
มีอยู่ ๓ ประการ ๑. เอกาธิปไตย ๒. คณาธิปไตย ๓. ประชาธิปไตย แต่ว่าตามร่าง
รัฐธรรมนูญในหมวด ๒ ที่ว่าด้วยพระมหากษัตริย์นั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นอยากจะเรียนในที่
ประชุมกันว่าประชาธิปไตยกำลังบินหนี เอกาธิปไตยและคณาธิปไตยจะมาเสียแล้ว ซึ่ง
ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นตัวแทนราษฎรยอมไม่ได้ เพราะเหตุว่าร่างรัฐธรรมนูญในหมวด ๒
ได้เปิดช่องให้พวกพระมหากษัตริย์มีอำนาจถึง ๒ สภา ขอให้คิดถึงคนหนุ่ม ๆ ที่ยืนฟังเรา
อภิปรายทั่วประเทศทุกวันนี้ เราอาจยินยอมให้ตราไว้สำหรับท่านผู้สูงอายุนี้ และเวลานี้
ท่านผู้มั่งคั่งการร่างรัฐธรรมนูญที่เราได้โต้แย้งก็เพื่อความสุขรุ่งเรืองของประเทศ
ไม่ใช่ของคนหนึ่งคนเดียวโดยเฉพาะ ข้าพเจ้าเคารพความคิดความเห็นอันนี้อยู่ยิ่ง ที่ท่าน
ยืนยันว่ามีองค์มนตรีภักดี วุฒิสภาภักดี เพื่อความสุขรุ่งเรืองของประเทศ ขอนข้าพเจ้า
ก็ยอมรับแต่เพียงว่าเป็นเจตนาดีของท่าน ส่วนผลที่ประชาชนได้รับนั้นยังสงสัยเป็นอันมาก
เพราะตามหลักความสุขรุ่งเรืองของประเทศนั้นต้องเกิดจากประชาชน ไม่ใช่โดยคนอื่น
คือคนปาว ๆ ด้วยกัน จะได้รู้จักห้วงของคนที่ว่าด้วยกันเอง ท่านอาจคิดว่าคนเฉลียว
ฉลาดจะบริหารหรือเข้ารับการเลือกตั้งไม่มี ขอนข้าพเจ้าคิดว่าเป็นทางทฤษฎี ท่านผู้ทรง

อายุที่รกราคาจะ เกลิบเกลิ้ม ไปเสียมากกว่า คนไทยหนุ่ม ๆ ที่ได้รับการศึกษาปรี๊ดก็มีมาก แล้ว อย่าไปเป็นทุกข์เป็นร้อนว่าเราจะไม่กล้ามารับหน้าที่อย่างนี้ และสมบัติที่กำลงั้นอยู่ลง ทุก ๆ วันในเรื่องของกมนตร์เรื่องสมาธิจิตคุณวิเศษเกี่ยวกับอำนาจมาโดยพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่ ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนโดยมีพระมหากษัตริย์จะมีที่ปรึกษาไม่ได้ เปล่าเลยข้าพเจ้า สนับสนุนอยากจะให้ มีที่ปรึกษาของพระองค์ แต่ว่าที่ปรึกษาของพระองค์นั้นควรจะให้ ประชาชนได้วินิจฉัยด้วย ประชาธิปไตยที่มาจากปวงชนนั้น สมาธิจิตคุณวิเศษก็ควรมาจาก ประชาชนคือให้เขาเลือกตั้งโดยกำหนดคุณคุณเอาไว้ ชื่อน้อยได้เกรงว่าจะไม่ได้ผู้ทรงเลือก เข้ามาอย่างที่เราเลือกสมาธิสมาธิทางรัฐธรรมนูญ ก็โดยปวงชน ให้ประชาชน เพราะว่า เลือกโดยรัฐสภา และเราก็ได้พิจารณาว่ารัฐธรรมนูญที่ดีสมควรอย่างนี้ ทำให้เราทำได้ถึง ๔๐ คน ก็ทำไมจะไม่เลือกสมาธิจิตคุณวิเศษและเลือกกรรมการของกมนตร์โดยประชาชนไม่ได้ หรือ ข้อสำคัญในร่างรัฐธรรมนูญทั้งอันว่ามีสภาเดียวหรือสองสภา ข้าพเจ้าเห็นว่ามีได้ สองสภา ประชาธิปไตยเมืองไทยเราเพิ่ง ๑๖ ปีควรมีสองสภา แต่ว่าสภาสูงก็ต้องให้ ประชาชนเขาเลือกข้อครหาทั้งหลายจะไม่มี แล้วท่านก็จะเดินของอาชญาภัย ยิ่งกว่านั้น ข้าพเจ้าขอเรียนว่าในสภานั้นจะมีผู้ใดผู้หนึ่งหาญพูดหักหน้าอย่างว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ดีกว่า รัฐธรรมนูญปัจจุบัน ประเด็นไม่ใช่ อย่ามาพูด ประชาชนชาวไทย ๑๘ ล้านต้องการ รัฐธรรมนูญที่ดีที่สุด ไม่ใช่ดีกว่าที่เป็นมา รัฐสภาได้ขอชั่งได้เชิญให้เลือกให้ร่างให้ดีที่สุด ไม่ใช่ร่างดีกว่ารัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ ต่อไปนั้นข้าพเจ้าจะเข้าถึงมาตราต่าง ๆ ของหมวดที่ ๒ ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำว่า “นิติบัญญัติ” ถูกหรือ อีกกระนั้นท่านประธานก็ควร มั่นไม่ใช่นิติบัญญัติหรือ ที่นมาตรา ๑๒ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะ สถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์” ในสิ่งเหล่านี้เลิกไปแล้ว ไม่ควรพ่นพูนเลย แล้วท่านเถียงว่าฐานันดรศักดิ์หมายถึงพระตั้งแต่สมภาร พระครู ถ้า อย่างนั้นก็เขียนให้ชัด อย่ามาหลกเลียง สำหรับพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเป็นองคมนตรี ก็เหมือนกัน ข้าพเจ้าไม่เห็นควรที่จะมีอำนาจได้ถอนจากปวงชน ท่านพูดกันมากแล้ว พระเจ้าแผ่นดินทรงบรรลุนิติภาวะ ๑๘ ปี ข้าพเจ้าได้ถามว่า ทำไมไม่ ๑๘ ปีบ้าง แล้ว ในหมวด ๓ “บุคคลไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน” เช่นนี้ขัดกัน ฮยาตามกฎหมายมี ๑๘ พดเมือง ๒๑ เราคิดว่าพระมหากษัตริย์

ทรงรับภาระของประชาชน ๑๘ ล้าน ถ้าเช่นนั้นก็ควรเท่ากับคนธรรมดา ๒๓ ไม่ใช่ว่าลดลงมา ๑๘ หมื่นมาตรา ๒๓ เป็นเรื่องยกเลิกกฎหมายเดียวมาดไม่มีใครพูดกัน เรื่องกฎหมายเดียวมาดเป็นเรื่องของกฎหมาย รัฐธรรมนูญไม่ควรจะเกี่ยวข้อง เมื่อเกิดจำเป็นเมื่อใดว่าจะต้องเลิกหรือเปลี่ยนแปลงกฎหมายเดียวมาดเราจะต้องเลิกหรือแก้ด้วย ซึ่งเท่ากับจะเป็นรัฐธรรมนูญของพระมหากษัตริย์ของพระราชวงศ์ รัฐธรรมนูญเป็นของคนไทย ๑๘ ล้าน ควรจะเขียนให้ดีที่สุด รัฐธรรมนูญจะเป็นประวัติศาสตร์จะจารึกการรับรองหรือไม่รับรอง ถ้าเกิดผลดีขึ้นจากร่างรัฐธรรมนูญ ท่านผู้รับรองควรได้รับเกียรติยศชื่อเสียง ถ้าเกิดผลร้ายมาตาชั่งเหล่านี้จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

นายบุญช่วย อัดลากร (มหาสารคาม) : กระผมเป็นฝ่ายสนับสนุน กระผมรู้สึกแปลกใจมากในการที่สมาชิกและท่านรัฐมนตรีบางท่านได้มีความหวาดเกรง หรือพูดง่าย ๆ มีความสยดสยองเหลือเกินในการที่มีการถวายพระราชอำนาจแก่ในหลวง ในการที่รู้สึกมีความหวาดเกรงแล้วพูดถึงว่าถ้าจะนำกลัวจนเกินเหตุอย่างนั้นนั่นเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ เพราะว่าเป็นสิ่งกายนานาอาชัมนั้นได้ อย่างไรก็ตามพระมหากษัตริย์ทุก ๆ พระองค์ไม่ใช่ว่าจะทรงศรัทธา เราได้เห็นได้ว่าแทบจะทุกพระองค์เป็นผู้ที่มโนพระทัยอันกล่อปรด้วยพระมหากรุณาเป็นที่ยิ่งยกว่าที่เราเรียกว่า “อันความกรุณาปรานีจะมีใครบังคับก็หาไม่” หลังมาเองเหมือนฝันอันจิตใจ จากฟ้าผ่าสู่ราดยันต์แค่นั้น” จริ่งอยู่พระมหากษัตริย์บางพระองค์เป็นผู้ที่มโนพระทัยอันโหดร้ายและลงทัณฑ์ แค่นั้นล้าสมัยไม่ปรากฏในระยะ ๑๐๐ กว่าปีมานี้ กระผมขอยืนยัน จริ่งอยู่สำหรับกระผมเองนั้นหาได้เป็นข้าราชการในพระราชสำนักหรือเป็นผู้ที่ได้รับพระเดชพระคุณของในหลวงสนับสนุนแต่ประการใดหาไม่ได้ แต่หากมีน้ำใจอันบริสุทธิ์อย่างแท้จริงที่จะพูดด้วยความสุจริตว่าบรรพบุรุษของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นข้าราชการมาเป็นเวลา ๒๐๐ กว่าปีนั้น ได้เล้าความจริ่งให้ฟังอย่างใจแจ้งว่าในหลวง หรือองค์พระมหากษัตริย์นั้นเป็นผู้ควรเคารพสักการะอย่างแท้จริง นั่นพูดถึงระบอบที่ล่วงแล้วมา มั่นใจว่ามาปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยแล้ว แต่อย่างไรก็ตามพระมหากษัตริย์หาได้ทรงกระทำในกิจการใด ๆ ที่เป็นที่น่ารังเกียจหรือหวนนึกว่าเป็นภัยแก่ประชาชนหาไม่ได้ มีบางคนพูดถึงในหลวงรัชกาลที่ ๖ ซึ่งสวรรคตไปแล้วนั้น เราจะเห็นว่าเป็นพระมหากษัตริย์สมบูรณ์วาทุณชาติราชย์ แต่ทรงมีน้ำพระทัยอันกล่อปรด้วยพระมหากรุณาอย่างสูง จะเห็นได้ใน

ระหว่าง ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งพระองค์เป็นผู้ที่ถูกครหาอย่างรุนแรง แต่ก็หากระทำการอย่างใด
 แก่ผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริงไม่ ทั้งนี้จะเห็นว่ามีความเมตตากรุณาเพียงใด อย่างในสมัย
 ระบอบประชาธิปไตยด้วยแล้ว ก็เป็นที่เชื่อกันได้ว่า พระมหากษัตริย์จะต้องมีพระทัยตั้ง
 ถ้วนานึก บางท่านได้พูดถึงเรื่องว่า สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาจาก
 พระมหากษัตริย์นั้น เป็นการถวายพระราชอำนาจเกินกว่าสมควร ในชั้นนี้ เราก็จะเห็นได้ว่า
 ไม่เฉพาะแต่ในประเทศเราเท่านั้น แม้แต่ประเทศซึ่งเป็นแม่ของระบอบประชาธิปไตย เช่น
 อังกฤษ สมาชิกวุฒิสภาของอังกฤษนั้นมีอำนาจ มีหน้าที่ มีสิทธิ ตีลังกว่าสมาชิกวุฒิสภา
 วุฒิสภามัจจุบัน หรือวุฒิสภาในอนาคตก็คด้วย สมาชิกวุฒิสภาของเราเป็นผู้ที่อยู่ใน
 ตำแหน่งตลอดชีวิตเป็นส่วนมาก และยังกว่าพระบรมวงศานุวงศ์ ยังได้เป็นสมาชิกวุฒิสภา
 อีกด้วย นอกจากนั้นแล้ว ซึ่งมีสมาชิกบางท่านข้องใจ เป็นต้นว่า การที่ให้อำนาจอัยยัง
 กฎหมายของวุฒิสภานั้น จะต้องเสียเวลาเป็นเวลาดังนี้ เป็นการตัดสินใจเสียเวลาของฝ่าย
 ราษฎร พูดง่าย ๆ อย่างนั้น ในการที่ให้โอกาสแก่สภาสูงเป็นที่ยับยั้งกฎหมายนั้น ก็มิใช่ว่า
 สภาสูงจะยับยั้งหรือหักทวงเปะปะ เลอะเทอะกั๊กกันได้ เท่าที่เรามีวุฒิสภาและวุฒิสภา
 เป็นเวลาดังปี ๒ ปี เราจะเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาและวุฒิสภา เป็นผู้ที่มีท่วงไว้ซึ่งความ
 รอบคอบสุ่มในอันที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 วุฒิสภามัจจุบันจำเดิมนับแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา กระผมขอยืนยัน
 ด้วยเกียรติ และด้วยความสุจริตว่า วุฒิสภาได้ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของปวงชนจริง ๆ
 เพื่อความยุติธรรมและเพื่อความก้าวหน้าของชาติอย่างแท้จริง

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : กำลังจะออกไปนอกห้องอยู่แล้ว ขำพเจ้า
 เป็นคนเตือนและที่ตั้งสัย

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : สมาชิกผู้นั้นจะอะเซมเอ ที่กระผม
 พูดถึงวุฒิสภานั้น ก็ไม่ออกนอกห้องนอกทาง นอกเรื่อง แต่ว่าเกี่ยวกับพระราชอำนาจ ซึ่งมีการ
 พูดถึงมาแล้วหลายคน นอกจากนั้นการใช้อำนาจอัยยังของวุฒิสภาของอังกฤษนั้น เขามี
 โอกาสสามารถกว่าของเราซึ่งไม่ทำให้มันวิตกแต่ประการใดในการยับยั้งกฎหมาย การยับยั้ง
 กฎหมายยับยั้งถึง ๓ ครั้ง ยิ่งกว่านั้นยังมีการยับยั้งต่อไปอีกเป็นเวลาราว ๒ ปี ซึ่งกระผม
 จำได้คราว ๆ ซึ่งเห็นได้ชัดได้ว่าวุฒิสภาของอังกฤษ ซึ่งเป็นแม่ของประชาธิปไตยที่เรา ๆ
 เหมามาเป็นแบบฉบับนั้นมีอำนาจยิ่งกว่าของเรามาก ในการที่พระมหากษัตริย์ได้มีโอกาส

แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ก็ไม่แปลกแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๕ หรือปี ๒๕๖๒ แต่ประการใด สำหรับปี ๒๕๖๕ นั้นพระเจ้าอยู่หัวของเราเป็นผู้ที่มีอำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้ทั้งหมด ในการแต่งตั้งนั้นเมื่อพูดถึงความยุติธรรมและเคร่งครัดแล้ว องค์พระมหากษัตริย์จะต้องเป็นผู้ที่ทรงเลือกตั้งโดยพระองค์เอง ไม่ใช่ผู้อื่นเลือกตั้งขึ้นมา แต่กิจการหรือทางปฏิบัติแล้วเราเห็นอีกรูปหนึ่ง อย่างการเลือกวุฒิสภาคราวที่แล้วก็เช่นเดียวกัน ไม่ใช่พระองค์เป็นผู้ที่ทรงเลือกหรือทรงตั้งโดยตรง แต่หากมีคณะบุคคลเป็นผู้เสนอให้ทรงเลือกตั้งเป็นวิสัยปฏิบัติระบอบประชาธิปไตยเป็นเช่นนั้น เราไม่จำเป็นต้องห่วงเกรงให้มากนักในเรื่องอำนาจพระมหากษัตริย์ ในเรื่องเกี่ยวกับทางด้านสมาชิก บางท่านพูดถึงเรื่องว่าเป็นทางลัดกัน จนกระทั่งให้ราษฎรไม่มีโอกาสที่จะทำอะไรได้เลยในการจะออกรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเป็นการละเอะเลอะเลือนไขว้ไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจในการที่จะยกย่องว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ดีอย่างไร แต่เป็นธรรมดาอยู่เองคนเรานานาจิตตัง บางคนคิดเห็นอย่างนี้ บางคนก็เห็นอย่างนั้น ไม่เช่นนั้นเราจะปกครองระบอบประชาธิปไตยทำไม ย่อมมีความเห็นแตกต่างกันเป็นธรรมดา สำหรับความบกพร่อง ข้าพเจ้าเห็นว่าในรัฐธรรมนูญนี้ แต่จะให้ถูกใจข้าพเจ้าและถูกใจทุก ๆ คนนั้นเป็นไปได้ ไม่เช่นนั้นก็ปกครองแบบเอกาธิปไตยหรือคณาธิปไตยไปเสียเถอะ มีความเห็นคนเดียว มีความเห็นอย่างไรก็ไปอย่างนั้น ไม่จำเป็นจะต้องไปปรึกษาคัดค้านอย่างไร จริงอยู่ ท่านที่พูดนั้นมีความเคารพสักการะในองค์พระมหากษัตริย์ไม่อยากจะแตะต้ององค์พระมหากษัตริย์เลย แต่หากจำเป็นต้องพูดแล้วก็ว่าภาพไปอย่างสยดสยองตาม พยายามที่จะให้เห็นว่ามีจิตใจเคารพองค์พระมหากษัตริย์อย่างจริงใจ แต่แล้วในที่สุดก็จัดไปในทางที่จะลดพระราชอำนาจในสิ่งซึ่งไม่พึงจะลดอำนาจการปกครองของประเทศไทยประกอบด้วยสี่ประการมีดังนี้บัญญัติ การสร้างกฎหมาย บริหาร คือการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ตุลาการบัญญัติคือการวินิจฉัยกฎหมาย อำนาจทั้งสามประการนี้พระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญของเราทุกฉบับจนกระทั่งฉบับที่ทรงมีพระองค์มีอำนาจอะไร มีอำนาจที่ไหน ตั้งแต่มาตรา ๓ ถึง ๑๖๖ ไม่มีพระราชอำนาจบริหารงานเกี่ยวข้องอะไร นอกจากทรงแต่งตั้งเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของคณะมนตรีซึ่งเป็นที่ปรึกษาบริหาร ท่านทำอะไร ท่านมีอำนาจบังคับหรือให้ปฏิบัติไปตามกฎหมายอย่าง

นั้นหรือเปล่า เมื่อพิจารณากันจริงแล้วองค์พระมหากษัตริย์ไม่มีอะไรเลย ที่เป็นการชอบ
 ระบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์แล้ว แล้วก็มีอะไรอีกที่จะไม่สมบูรณ์ในรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้อ่านในทางตุลาการซึ่งเรา ได้เห็นจากประเทศอังกฤษพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีอำนาจ
 แอบแฝงอยู่ในตุลาการเป็นอันมาก ๆ ยิ่งกว่าของประเทศไทย แล้วเขาเป็นประชาธิปไตย
 มาจำนวนครั้งร้อย ๆ ปี ของเรา ๑๖ ปี เขาเป็นแม่บทแม่ประชาธิปไตยเขาทำได้เราเอาอย่าง
 เขาได้หรือ ในเหตุผลอันสมควรแต่เราทำเอาอย่างเราสมบูรณ์ ไม่ ทั้งนี้เราอยากให้เป็น
 เป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่าเขาเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าพึงปรารถนา ในรัฐธรรมนูญของเราฉบับนี้
 เป็นไปตามที่ข้าพเจ้าประสงค์แล้วถ้าหากจะให้มันเป็นไปอย่างของอังกฤษซึ่งองค์พระมหากษัตริย์
 ของเขาเป็นผู้ตั้ง เป็นผู้แต่งตั้งประธานสูงสุดของฝ่ายผู้พิพากษามีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการ
 การตุลาการโดยทั่ว ๆ ไป อำนาจของมันเป็นประธานสูงสุดนั้นยังมีอำนาจอีกหลายประการ
 ซึ่งข้าพเจ้าจำไม่ค่อย ได้แต่ก็เห็นได้ชัดทีเดียวว่าผู้ที่เป็นประมุขสูงสุดในทางฝ่ายตุลาการ นั้น
 เป็นผู้ซึ่งมีอำนาจอีกหลายอย่างซึ่งได้รับเลือกตั้งและแต่งตั้งจากองค์พระมหากษัตริย์โดยตรง
 คนนี้รัฐมนตรีไม่มีสิทธิไม่มีอำนาจใด ๆ ที่จะแนะนำในหลวงได้ ส่วนบุคคลอีกบุคคลหนึ่ง
 ซึ่งอยู่ในคณะนั้นซึ่งมีอำนาจรองลงมาเขาเรียกว่าอะไรผมก็ยังไม่สงสัย เขาเรียกว่าลอร์ด-
 ชิฟฟ์ตีส์เท่านั้นซึ่งพระมหากษัตริย์แต่งตั้ง โดยคนรัฐมนตรีนอกจากนั้นเป็นอำนาจอันเด็ด
 ขาดของพระองค์และจะเห็นว่าอำนาจตุลาการของพระมหากษัตริย์อังกฤษเห็นอีกว่าพระมหา
 กษัตริย์ของเราเป็นไหน ๆ ข้าพเจ้าได้ฟังคำชี้แจงของสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญด้วยความ
 ตั้งใจวางตนเป็นกลางข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้อยคำทุก ๆ กระพริบของสมาชิกสภาว่านั้นได้กล่าว
 ตามเรื่องแห่งความสัตย์จริงหาเอาอะไรมาเคลือบแฝงไม่ เป็นต้นว่าพูดว่า ใคร ๆ ก็ว่า
 เราก็คงท้วงว่าในหลวงบรรลุนิติภาวะ ๑๘ ปีสมควรแล้วหรือที่จะให้เด็ก ๑๘ ปีบรรลุนิติภาวะ
 เป็นการส่งเสียที่มากไปรายวันนับว่าในการที่ไม่สมควร แล้วท่านสมาชิกสภาว่าได้ชี้แจง
 ถูกต้อง ทุกคนยอมรับว่าพวกเราอาจบรรลุนิติภาวะ ๑๘ ปีก็ได้ตามกฎหมายอย่างนั้นเป็นต้น
 ก็นับน้อยกว่า ๑๘ อีก แล้วนอกจากนั้นแล้วยังจะมีการฟ้องร้องในหลวงซึ่งเห็นว่าเป็นการไม่
 สมควรบัญญัติเช่นนั้น จะมีให้พวกเราปรองดองกันกับพระเจ้าแผ่นดินก็ตามเถอะ ในอัน
 ทำสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญได้ชี้แจงเป็นทพื่อใจแล้วว่า แม้แต่พ่อแม่ของเราซึ่งขึ้น
 ที่เคารพสักการะก็ยังฟ้องร้องไม่ได้ นี่ท่านก็พอใจแล้ว ในการชี้แจงเช่นนั้นน่าจะเป็น

ที่เข้าใจกันแล้ว อีกประการหนึ่งที่สำคัญที่สุดแล้วองค์พระมหากษัตริย์ จึงอยู่ท่านก็เป็นคน
 ขรรมดาหรือประชาชนนั่นเองอาจจะกระทำความผิดได้ แต่กระผมไม่อยากจะกล่าว แต่จำ
 ต้องกล่าวว่าบางทีผู้เกิดมาเป็นองค์พระมหากษัตริย์นั้น หน้อยจะเข้าใจว่าข้าพเจ้าซึ่งมองมาย
 ท่านย่อมเป็นผู้มีอะไรหลาย ๆ อย่างซึ่งเป็นคุณวิเศษของตัวบุคคลที่จะเป็นพระมหากษัตริย์ได้
 เช่นอย่างนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีก็มีคุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะบางอย่าง ซึ่งเหมาะสม
 ที่จะบุคคลเช่นนั้น ซึ่งเป็นผู้นำอย่างที่เราเรียกว่าเป็นรัฐมนตรี หรือเป็นผู้นำอย่างนี้เป็นต้น
 ก็ย่อมจะมีอะไรบางอย่าง แต่ว่าก็ย่อมจะมีอะไรบกพร่องเสียหลายเป็นธรรมดาสำหรับบาง
 อย่าง นอกจากนั้นในการที่จะให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงเลือกตั้งข้าราชการในราชสำนักใน
 พระองค์ ในข้อนี้ก็ไม่มีข้อข้อใจ พุดแล้วก็พุดกันอีก ซึ่งใจกันอยู่เรื่อย ๆ ความจริง
 คนใช้ในบ้านของเรา ๆ ก็เลือกเอาเอง ไม่ให้ใครมาเลือกให้ แล้วองค์พระมหากษัตริย์จะ
 ไม่ให้ทรงเลือกหรือ เราได้เคยเห็นตัวอย่างมาแล้วเมื่อคราวก่อนเป็นประการใด รัฐ-
 ธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้นข้าพเจ้าก็มีส่วนร่วมร่าง ข้าพเจ้าเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับ
 นั้นมีส่วนดีและก็มีส่วนเสียอยู่เหมือนกัน แต่ส่วนดีและส่วนเสียนั้นรุนแรงผิดกันกับรัฐ
 ธรรมนูญที่วางขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าได้คิดตั้งแต่ต้น

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ประเด็นนั้น คือไม่ได้เทียบเคียงรัฐธรรมนูญ
 เรายกปรัยกันในทุกข้อ ๒ เท่านั้น แล้วถ้อยคำอันใดพุดแล้ว ชัดแจ้งแล้ว หรือชักตามแล้ว
 เมื่อเป็นที่เข้าใจกันได้แล้ว ก็ไม่น่าจะพุดซ้ำอีก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าท่านจะยกปรัย
 ต่อไปนั้นก็เป็นเรื่องที่ท่านยกเอามาเทียบเคียงของเก่าและใหม่อีก นอกประเด็นทุกเรื่องทั้ง
 กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้านึกว่าคำอภิปรายของท่านคงจะสิ้นสุดเพียงเท่านั้นก็ได้ แต่ว่า
 เวลาจำกัด เพราะฉะนั้นหวังว่าท่านคงจะพอแล้ว

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : ข้าพเจ้าขอเวลาอีกหน่อย

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ได้ แต่ว่าเวลาจำกัด เพราะฉะนั้นอย่าให้เกิน

๑ นาที

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : ขอประทานโอกาสนิดหน่อย เพราะว่า....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : จะพุดก็พุด ถ้าเกินไปแล้วไม่ได้

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : ท่านประธานที่ทรงเกียรติก็ไปหน่อยก็ให้โอกาสแก่กรรม เห็นจะมีผู้คนที่ต้องการพูดหลายท่านก็จะพูดเท่านี้ก่อน แล้วจะพูดโอกาสหลัง เฉพาะในเรื่องนี้ขอสรุปแต่เพียงว่าอำนาจต่างๆ ซึ่งเป็นอำนาจสุดท้ายที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้ว คือองค์ ๓ นั้น อยู่ที่เราเท่านั้น ไม่ได้อยู่กับใครที่ไหน ส่วนองค์พระมหากษัตริย์ก็มีอำนาจเพียงเล็กน้อยเฉพาะในอำนาจของท่าน พุดง่าย ๆ ก็คือ ท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัง หรือเป็นรัฐมนตรีกระทรวงกษัตริย์ ไม่เห็นมีอำนาจอะไรที่จะข้องใจ ในการที่พวกเราข้องใจส่วนใหญ่ ข้าพเจ้ารู้อยู่แต่การสมัครสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ พอดีไม่ได้รับเลือก....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ ท่านอย่าเลยไปถึงนั้นเลย ข้าพเจ้าให้ท่านพูด ท่านก็ไม่พูดในเรื่องที่จะต้องการพูด

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : ข้าพเจ้าขอหยุดแล้วข้าพเจ้าขอพูดทีหลัง

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ถึงเวลาเที่ยงแล้ว ข้าพเจ้าจะขอพักเพียงเท่านั้นแล้วค่อยว่าเริ่ม ๑๔.๐๐ นาฬิกาตรง พักประชุม

(พักประชุมเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา)

(เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๔.๐๕ น.)

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ได้เวลาที่มีสมาชิกมาประชุมครบองค์แล้วข้าพเจ้าขอดำเนินการต่อไป

ในตอนเช้าได้พูดค้างอยู่ในหมวด ๒ และวาระที่พูดจบลงนั้นเป็นฝ่ายที่สนับสนุน ต่อไปเป็นวาระของผู้ค้าน

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์) : กระผมรู้สึกขอบคุณมากที่ได้กรุณาแจ้งให้ข้าพเจ้าทำการอภิปรายครั้งนี้ ก่อนที่จะอภิปรายครั้งนี้ ก่อนที่จะอภิปรายต่อไป ถ้าใครจะเรียนชี้แจงว่า ในการที่เราเลือกสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญเข้าไปทำการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบกับเดิมอันหนึ่งเราเลือกเลขานุการเข้าไปทำการร่างหนังสือเพื่อเสนอขึ้นมาให้เรา เพราะฉะนั้นเมื่อท่านร่างเสนอเข้ามาแล้วเราต้องพิจารณาว่าการร่างนั้นถูกต้องตามความประสงค์ของเราหรือไม่ เมื่อเห็นว่าไม่ถูกต้อง เราก็ต้องให้ท่านทำ

การแก้ไขมาใหม่ แต่ในรัฐธรรมนูญไม่ให้เราทำได้เช่นนั้น เพราะไม่ให้เราทำการแก้ไขมา
 อย่างเดียว เมื่อเราเห็นดีหรือไม่เห็นดีกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญไปว่าขึ้น
 มาใหม่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้กระผมได้อ่านโดยถ้วนแล้ว ความจริงก็มีส่วนคืออยู่เป็นจำนวน
 มาก แต่ว่ามีส่วนไม่เต็มอยู่บ้าง ซึ่งกระผมเองก็จะได้ทำการทบทวนหรือขอคำชี้แจง ซึ่ง
 สรุปแล้วก็พูดในฐานะที่เป็นฝ่ายค้าน ในหมวดคนตามมาตรา ๕ บัญญัติไว้ว่า องค์พระ
 มหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ กระผมเองรู้สึก
 ว่ามีความพอใจ แต่ว่าบางอย่างที่ในรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ ซึ่งกระผมรู้สึกว่าเป็น
 การบกพร่องที่บัญญัติรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ เพราะฉะนั้นกระผมจึงจะถือว่าควรจะจัด
 อยู่ในหมวดคนหรือควรจะเป็นบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ทว่าการบกพร่องในประการแรกกระผมอยาก
 จะให้เติมว่าภายในพระราชอาณาจักร ผู้ใดจะละเมิดคนไทยมิได้ ผู้ใดละเมิดคนไทยแล้วไว้
 ให้กระทำประหารชีวิต และห้ามไม่ให้เขาโทษแก่ผู้กระทำประหารชีวิตนั้น ในรัฐธรรมนูญไม่มี
 เลยในฐานะที่คนต่างด้าวเข้ามาพึ่งพาอาศัยพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ในประเทศไทยแล้ว ก
 มาดูมีนชาตินไทยเรา ในรัฐธรรมนูญหาได้บัญญัติไว้ไม่ ซึ่งในข้อนี้ในฐานะที่เราเป็น
 ประเทศเอกราชสมบูรณ์มีพระมหากษัตริย์ปกครอง.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เดียว ๆ คือในขณะนี้เป็นเวลาที่เรากำลังอภิปราย
 ในหมวด ๒ แล้วการอภิปรายนี้ถ้าหากว่าจะอภิปรายเป็นรายละเอียดทีเดียวก็ไม่อยู่ในฐานะ
 ที่จะอภิปรายเช่นนั้น เพราะเหตุที่เราไม่มีโอกาสที่จะแก้ไขในการอภิปราย ไม่มีกรณีแก้ไข
 เมื่อไม่มีการแก้ไขเช่นนั้นแล้ว ก็อยากให้ผู้อภิปรายหยิบยกในประเด็นหรือในหลักการที่
 สำคัญอันว่าไว้ในหมวดนั้นมาอภิปรายจะเป็นการค้านหรือจะเป็นการท้วงติงอย่างหนึ่งอย่างใด
 แล้วแต่ ความคิดเห็นท่านขอให้อยู่ในหมวดนี้

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์) : ถูกแล้วท่านประธาน ฯ อภิปรายเมื่อ
 ๕๕๕ ก็นั่นอยากจะถามว่าสภาว่ารัฐธรรมนูญไม่เต็มข้ออย่างนั้นเข้าไป นี่เป็นข้อข้อใจของ
 กระผมอยากให้บัญญัติไว้ก็ขอให้ผ่านไปได้ ส่วนในเรื่องอำนาจพระมหากษัตริย์มาตรา ๖
 ที่ว่า “ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” เมื่อเวลานี้กระผม
 คิดใจฟังสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเจ้าพระยาศรีธรรมราชอินทวงศ์ซึ่งเป็นประธาน
 สภาว่ารัฐธรรมนูญ พระยาอรรครถการยนิพันธ์ และคุณหลวงประกอบ ฯ ท่านบอกว่

ในการฟ้องร้ององค์พระมหากษัตริย์นั้นในทางแพ่งแล้วฟ้องร้องทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ ในฐานะที่กระผมได้มาเรียนมาทางวิชากฎหมาย โดยเฉพาะแล้วเป็นลูกศิษย์ของท่านทั้ง ๓ นั้น แต่ว่าที่ท่านว่านั้นกระผมเข้าใจว่าคงกล่าวโดยสำนวนโวหารหาได้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ ขอให้คงพลิกอ่านดูตามมาตรา ๖ “ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” เมื่อท่านได้ชี้แจงว่าฟ้องร้องได้เป็นการขัดรัฐธรรมนูญ นี่ท่านชี้แจงอย่างนั้น กระผมเองยังสงสัยในข้อนี้ขอายกะให้ท่านชี้แจงให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

ในฐานะที่กระผมเป็นทนายมาแล้วถึงจะฟ้องไปศาลก็ยกฟ้องในที่สุด เพราะฉะนั้นการที่บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ไม่ทรงรับผิดชอบใด ๆ หนึ่งหมื่นนั้น กระผมเองก็ยังไม่เลื่อมใสนัก เพราะตามปกติในทางแพ่งนั้นควรที่จะให้พระองค์ท่านรับผิดชอบได้บ้างในบางกรณี เป็นต้น หากพระองค์ท่านขบถยนต์ไปชนคนตายอย่างนั้นขอโทษที่จะทำการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายเพื่อทดแทนในการที่ต้องถูกรถที่ตายไปอย่างนี้ ข้อสงสัยในประการที่กระผมสงสัยนั้นขอให้ชี้แจงให้เด็ดขาดว่า ทำไมจึงว่าฟ้องได้ นี่เป็นสิ่งที่ประชาชนคนไทยทั้ง ๓๘ ล้าน หมายความว่าผู้มีความรู้รัฐธรรมนูญนี้ ศาลคดี ทนายชี้แจงอย่างนั้นเป็นการชี้แจงชัดกับลายลักษณ์อักษรที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อีกประการหนึ่งตามมาตรา ๓๒ ซึ่งบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาฐานันดรศักดิ์นั้น ในชั้นนี้กระผมรู้สึกว่ามันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมาบัญญัติเอาไว้ในนี้ ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นเราได้เลิกล้างยศฐานันดรศักดิ์มาแล้ว ตามระบอบการปกครองของเรานี้ต้องการจะให้คนเป็นคน มีความรู้สึกเท่า ๆ กัน ไม่ให้เหลื่อมล้ำต่ำสูง การที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์ขึ้นเป็น หลวง พระ พระยา หรือเจ้าพระยา ก็เท่ากับยกฐานะให้สูงขึ้นเหมือนหนึ่งยกให้เป็นเทวดาขึ้นมาอีก ซึ่งประชาชนพลเมืองก็จะรู้สึกว่านี่เป็นของที่ไม่สมควร เพราะเป็นการถอยหลังเข้าคลองและโดยการบริหารจะเห็นได้ว่าการแต่งตั้งผู้ว่าการจังหวัดซึ่งแต่ก่อนเป็นพระยา ภายหลังเป็นข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นบุคคลธรรมดาสามัญเข้าหวนผดกนั้นนัก เมื่อครั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมียศเป็นพระยา ราษฎรต้องพินยบบเจ้าหา กว่าจะเข้าไปหาได้ก็เป็นการลำบากยากเย็นแสนเข็ญ ไม่ต่องด่อนไกลเวลานั้นรัฐมนตรีเป็นพระยาภิรมย์มนตรีทุกคนก็เป็นนายมีการเข้าหาแตกต่างกัน เช่นรัฐมนตรีมหาดไทยทั้งสองเป็นต้น ก็หาเขาแสนยากลำบากยิ่งกว่ารัฐมนตรีที่เป็นเพียง “นาย”

อีกประการหนึ่ง ในเรื่องคำปฏิญาณที่เขียนไว้ว่าให้องคมนตรีปฏิญาณต่อพระพักตร์พระมหากษัตริย์แล้ว ก็เขียนข้อความไว้ให้ปฏิญาณอย่างนั้นอย่างนี้ ก็เมื่อรัฐธรรมนูญเราเกิดทุนของพระมหากษัตริย์แล้วก็เหตุโน้นจึงต้องมีการ เขียนบังคับพระองค์ท่าน ผูกมัดพระองค์ท่านว่าจะต้องมารับปฏิญาณอย่างนั้นอย่างนี้ด้วยเล่า ความจริงควรจะให้ท่านเขียนของตัวเอง แล้วก็ให้ท่านปฏิญาณไว้เองอย่างนั้นจะดีกว่า ตามมาตรา ๒๒ ผู้สำเร็จราชการปฏิญาณตนต่อรัฐสภา ซึ่งขอปฏิญาณว่า “จะซื่อสัตย์สุจริตและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน” ตอนนั้นคำว่า “ประชาชน” กระผมอยากจะให้เพิ่มไปว่า “ประชาชนชาวไทย” ทำไมผู้ร่างรัฐธรรมนูญจึงไม่ใช้คำว่า “ประชาชนชาวไทย” ในเมื่ออำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย เมื่อเขียนไว้อย่างนั้นก็ให้คนอื่น ๆ ซึ่งมีฤทธิ์มั่งมีกันบ้านกันเมืองเราอยู่ทุกวันนี้ เพราะความรับผิดชอบที่เราจะต้องทำนุบำรุงเช่นเดียวกับประชาชนชาวไทยนั้นข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย

อีกประการหนึ่งในเรื่องพระมหากษัตริย์ซึ่งให้บรรลุนิติภาวะอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์นั้น เมื่อคนคนหนึ่งดวงประกอบ ๆ อ้างประเทศอะไรเลยซึ่งว่าเป็นประเทศที่สมควร แต่ว่าประเทศอังกฤษที่เขาดีกว่านั้นอะไรที่ท่านทำไมจึงไม่เอามานึกคิดบ้าง อย่างไรก็ตามการให้อำนาจแก่องค์พระมหากษัตริย์นั้น กระผมเองไม่เป็นห่วงเป็นใยอะไรนัก เมื่อพวกเราขอจะให้แล้วก็ไม่เป็นของแปลก แต่ก็ยังมีขอบเขตบ้าง การให้อำนาจองค์พระมหากษัตริย์นั้นมากเกินไปก็เหมือนลูกตุ้มนาฬิกาแกว่งไปทางขวามากไปแล้ว เมื่อแกว่งไปก็ตี เมื่อกลับไประยะจะไปหยุดตรงกลางหาไม่ นี่แหละท่านสมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญได้ระลึกหรือไม่ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังแกว่งไปทางขวาจัด อาจจะแกว่งมาทางซ้ายจัดในขณะหนึ่งขณะใดก็ได้ ข้าพเจ้าขอถามจะเรียนถามท่านว่า ท่านได้หาทางป้องกันไว้บ้างหรือไม่ คุณหลวงประกอบ ๆ ท่านบอกว่า พระมหากษัตริย์เปรียบเหมือนบิดาของคนทั้ง ๓๘ ล้าน ถ้าหากว่าคำพูดเช่นนี้ถ้าพูดสมัยพ่อขุนรามคำแหงก็พอสมควรอยู่ แต่ถ้าหากว่ามาใช้ในสภาวะระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น ข้าพเจ้าขอคัดค้านพระมหากษัตริย์เราจะต้องว่าเป็นพ่อบ้านพ่อเมตตาเป็นพ่อของประชาชน ๓๘ ล้านข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย และโดยเฉพาะถ้าเป็นพ่อข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าไม่ยอม ตามรัฐธรรมนูญฉบับผมเป็นห่วงเป็นใยอย่างที่สุดก็คือทูลละลวยบั้งกฎหมายได้ภายใน ๑ ปีของสภาผู้แทน ขอประทานโทษมีหลายคนอย่า ๆ ตอนนั้น

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา: ถ้าหากว่ายังไม่ถึงหมวดนั้นเราอย่าพูดกันจะดีกว่า เอาไว้ถึงหมวดนั้น ี่จะมีผู้ลงเลยไปบ้างนั้น โดยเหตุที่ข้าพเจ้าต้องฟังโดยแน่ชัดว่าจะไปแค่ไหน คิดว่าจะห้าม แต่เขาก็ลอคประเด็นไป ก็ห้ามไม่ทัน เอาไว้พูดเมื่อถึงหมวดนั้นค่อยว่ากันจะดีกว่า และจะได้ว่ากันให้กว้างขวาง

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์): ท่านสมาชิกได้ทราบแล้วว่า การยับยั้งของวุฒิสภามีกำหนด ๓ ปี แต่ท่านประธานทักท้วงแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่พูด แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกมาเป็นการยับยั้ง ๓ ปี เราไม่ควรทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามเสียงเขาบอกว่าเป็นรัฐธรรมนูญของหลวงประกอบ ฯ

นายเน้น เกษสุวรรณ (กระบี่): ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติยศอย่างสูงในการที่ท่านประธานสภาได้ให้โอกาสข้าพเจ้ามาซักถามในวาระนี้ ต่อไปนี้ข้าพเจ้าใคร่จะขอซักถามท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญ คือว่าเมื่อข้าพเจ้าได้พิจารณาข้อความตามมาตราต่าง ๆ ในหมวด ๒ แล้ว เห็นว่าผู้ร่างมีเจตนาที่จะถวายพระพรราชอำนาจมากเกินไป เช่นในมาตรา ๑๑ บอมนักให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา: ขอให้ข้าพเจ้าพูดหนักไปในทางซักมากกว่าไปในทางค้าน คำชกนั้นน่าจะผิดอย่างนี้ คือมาตราชั้นเขียนว่าอย่างนั้น ทำไมเขียนว่าอย่างนั้น ควรจะให้หนักอย่างนี้ ถ้าท่านพูดหนักไปในทางค้านก็ว่า

นายเน้น เกษสุวรรณ (กระบี่): ขอประทานโทษท่านประธาน ข้าพเจ้ากำลังจะเข้าประเด็นซักแล้ว ข้าพเจ้าพูดซักหรือค้านขอประทานโทษท่านประธานฟังต่อไปอีกนิดหนึ่ง คือว่าท่านคนมากกว่ารัฐธรรมนูญก่อนๆ ที่เคยมีมา ซึ่งผู้ร่างรัฐธรรมนูญเองกับแล้ววามากไปจริง ดังนั้นข้าพเจ้าขอเรียนถามว่าถ้อยหลักอะไรในการถวายพระพรราชอำนาจเช่นนี้ ถ้อยกรณีสวรรคตหรือ หรืออะไร ศาลยังไม่ได้ตัดสินกรณีสวรรคตและไม่แน่ เขาเป็นเหตุไม่ได้ ในการที่จะถวายพระพรราชอำนาจ เพราะฉะนั้นจะเอาอย่างไรกันแน่ในเรื่องหลักเกณฑ์ต่อไปก็ถือว่าเป็นการแสดงว่าผู้ร่างมีจิตไม่ไ่และมีอุคตคติหนักไปในทางราชาธิปไตยเสียแล้ว ข้าพเจ้าสงสัยว่าทำไมจึงไม่ร่างไปในทางที่รัฐสภามอบหมาย คือสภาต้องการให้ร่างตามแบบประชาธิปไตย ให้เป็นไปตามสายกลาง ไม่ใช่ไปทางราชาธิปไตยหรือราชย์จัด แต่ผู้ร่างได้ร่างไปในทางราชาธิปไตยเสียแล้ว และขอถามว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อประธาน ๑๗

ด้านในเมื่อจะเกิดปฏิวัติในอนาคต นอกจากผู้ร้ายเหล่านั้นได้โชนมาทางสภาและข้าพเจ้า
รับผิดชอบไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่ยอมรับว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้แน่นอน

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ท่านว่าอย่างนั้นก็เท่ากับท่านค้าน ถ้าท่านจะค้าน
ข้าพเจ้าไม่ว่าแต่ขอให้อยู่ในวาระสักหน่อยหนึ่ง นี่ท่านตั้งตัวท่านเป็นผู้ชัก ก็ขอให้อยู่ใน
ทางผู้ชักตามสักหน่อย อย่างที่ท่านทำระหว่างนั้นถูก แต่ไปรีบตอนท้ายว่า ว่าไม่ยอมรับ
เลยเป็นคำทั้งหมด เป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นขอให้ชักตามเป็นข้อๆ ไป

นายเนิ่น เกษสุวรรณ (กระบี่) : ขอประทานโทษ คือการชักตามย่อมมีเหตุผล
ประกอบเป็นธรรมดา จะให้ชักว่าเอาอะไรอย่างนั้นไม่ได้ผลอะไร ประชาชนจะเข้าใจอย่างไร
ไม่ใช่กระหู่ เพราะฉะนั้นร่างนี้ไม่ได้ผู้ร่างควรจะไปแก้ไขเสียใหม่ และต่อไปข้าพเจ้า
มีข้อสงสัยอยากถามต่อไปว่า ที่สมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญอ้างว่า การที่มอบให้พระ
มหากษัตริย์ทรงมีอำนาจเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารนั้น ก็คือว่าทหารบางเหล่า
เกิดมีการวิวาทชิงกันและกันขึ้นแล้วพระองค์ท่านจะได้ทรงตัดสินหรือมีพระบรมราชโองการได้
ข้อนี้ข้าพเจ้าสงสัยและยังไม่เข้าใจ ขอให้ข้าพเจ้าเข้าใจโดยถ้อยแท้เถิด ขอเรียนถามว่า
ถ้าสมมติว่าทหารได้ละเมิดหรือคนใดคนหนึ่งรับว่า เรายกย่องพระบรมราชโองการเหมือน
อย่างว่าแล้วใครจะเป็นผู้บัญชาในเรื่องนี้ ต่อไปใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ขอเรียนถาม

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : สมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญ นายเพียร ฯ

นายเพียร ราชธรรมนิเทศ (สมาชิกสภาผู้ร่างรัฐธรรมนูญ) : ที่ท่านผู้พูดกันมา
๒-๓ ท่านก็ข้อใจที่สำคัญ ก็คือในเรื่องพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ มีปัญหาต่อไป
ก็เรื่ององคมนตรี แล้วอีกปัญหาหนึ่งเรื่องฐานันดรศักดิ์ แต่ว่าเรื่องอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับ
อำนาจทหาร ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ใช่ว่าจะตอบในข้อนี้ แต่ในเรื่องอำนาจนั้น ข้าพเจ้า
อยากจะขอความเข้าใจหรือขอประทานชี้แจงในหลักประชาธิปไตยของเรามาว่าในมาตรา ๓
ที่บอกว่า เรามีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพราะ
ฉะนั้นก็เพียงเท่านี้ เราทราบดีอยู่แล้วซึ่งที่เราเรียกว่าคอนสทิทิวชันแนลมอนาร์ก
ไม่ใช่ประชาธิปไตยชนิดอื่น แล้วเมื่อไม่เป็นประชาธิปไตยชนิดอื่น ก็มีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข เมื่อร่างรัฐธรรมนูญสมาชิกสภาฯ ได้อธิบายมาแล้วว่า พระมหากษัตริย์ไม่ได้ปกครอง แต่ทรงปกเกล้าฯ แต่ว่าการปกเกล้าฯ อย่างนี้ จะให้ปกเกล้าฯ เหมือนหนึ่งเป็นพระพุทธรูปน่ายกย่องไม่ได้ เพราะว่าในการปกครองระบอบที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นคือ อย่างน้อยที่สุดเช่นต่างประเทศ เช่นประเทศอังกฤษที่เขามิมาเป็นหลักฐานก่อนชาติใดๆ ทั้งหมด อย่างน้อยที่สุดพระมหากษัตริย์ไม่มีอะไร ก็อำนาจ เขาบอกว่าพระมหากษัตริย์มีสิทธิทรงบำปารัณหารหรือ พระมหากษัตริย์มีสิทธิที่จะตกเศียน พระมหากษัตริย์ย่อมมีสิทธิที่จะได้ส่งเสริม อันนี้ สภาฯร่างรัฐธรรมนูญก็ตระหนักอยู่แล้ว วิถีปฏิบัติของรัฐธรรมนูญอังกฤษนั้น ถือว่านายกรัฐมนตรีซึ่งนอกจากฝ่ายบริหารแล้ว เป็นหัวหน้ามนตรีบริหารของพระมหากษัตริย์ จะต้องเกิดติดกับพระมหากษัตริย์อยู่ทุกกระยะเวลา เพื่อรักษาสถิติของพระมหากษัตริย์ อันนี้เป็นต้นว่ามติ ได้ได้ตัดสินใจกันในคณะมนตรีหรือ

ราชการแผ่นดินที่สำคัญๆ จะต้องนำขึ้นกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ และก็พระมหากษัตริย์
ก็มีสิทธิที่จะให้คำปรึกษาหารือ แล้วจึงไปออกนอกรั้วกำแพงราชบัญญัติ ด้วยบทกฎหมาย
ที่คณะรัฐมนตรีกำลังปรึกษาหารืออยู่ หรือจะเข้าสู่สภา อย่างนี้ก็ต้องถวายให้พระมหากษัตริย์
ทรงทราบด้วยหนังสือทรงมีพระราชดำริพระราชวิจารณ์อย่างไร ประธานคณะเนอมาได้

เมื่อประธานคณะเนมาลงมาถึงคณะรัฐมนตรีต้องรีบไปด้วยความเคารพ เพราะว่าพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะที่เคารพ และนอกจากนั้นถ้ารัฐมนตรีไปพูดอะไรเข้าที่ไหนที่ใดที่ทรงพระมหากษัตริย์สงสัยนักคำพูดของรัฐมนตรี ก็จะเป็นที่วิพากษ์ของรัฐบาลหรือนโยบายร่วมกันหรือไม่ใช่ พระมหากษัตริย์อาจจะถามมายังคณะรัฐมนตรีบอกว่าที่รัฐมนตรีพูดนั้นผิดเป็นนโยบายใหม่ เป็นข้อมติหรือไม่ แต่ถ้าเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง พระมหากษัตริย์ก็มีสิทธิ์ที่จะเตือนที่จะแนะนำ และจะต้องไปด้วยความเคารพ นิดขอพระมหากษัตริย์

ภายใต้รัฐธรรมนูญ อย่างน้อยที่สุดพระราชอำนาจย่อมมีอยู่แล้ว แต่ที่เราร่างรัฐธรรมนูญ
นี้ไม่ได้ถึงกับจะบังคับคนรัฐมนตรีให้เป็นเช่นนั้น แปลว่าเขาเดินสายกลาง ไม่ได้เอาถึง
กับเป็นพระมหากษัตริย์แท้ และในเครือจักรภพที่มีรัฐธรรมนูญตลอด เขาก็ยังนายก-
รัฐมนตรีมีบทบาทอย่างนั้นอย่างนี้ บอกชัดทีเดียว รัฐธรรมนูญอังกฤษที่จริงไม่ได้เขียนอะไรไว้
แต่เขามีวิธีปฏิบัติ เราเองเห็นการแสดงออกมา ซึ่งรัฐธรรมนูญอังกฤษได้ทำออกสละเลย
แคนาดา ที่สักรับผิดกันเคย ที่เราๆ ร่างรัฐธรรมนูญก็บอกไว้แต่โดยว่าอำนาจของ

ประธานาธิบดีซึ่งเทียบเท่ากับพระมหากษัตริย์ ของอังกฤษมีไว้ว่าอย่างไร แต่ในรัฐธรรมนูญ
 เราไม่ได้แต่ต้อง เราเดินสายกลางไม่ได้เอาอย่างนั้น และพระราชอำนาจทำไมจึงมีสภา
 องคมนตรีชนชั้นกลางหนึ่ง ถ้าหากว่าท่านมองดูที่อังกฤษประธานองคมนตรี ลอร์ดเปรซิเคนท์
 ฮอฟเดอะเคาน์ซิล เขามานั่งในที่คณะรัฐมนตรีออกเสียงเองด้วยซ้ำไป ประธานองคมนตรี
 ถ้าท่านไปดูที่เนียบจะเห็น แต่เราไม่ได้ใช้อย่างนั้น เราเอาให้องคมนตรีเป็นแต่เพียงที่ปรึกษา
 ของพระองค์ และการปกครองระบอบนี้เรากลัวกันอยู่ คือเราสมมติว่าเราให้รัฐบาลเป็น
 วรชสีห์ในดินแดน แต่ว่าวรชสีห์ในดินแดนนี้ตามหลักประชาธิปไตยต้องเป็นวรชสีห์ภายใต้
 วรชสีห์ลึงก์ไม่ใช่ขึ้นไปอยู่บนวรชสีห์ลึงก์ แต่ที่เรากลัวกันอยู่นี้ ถ้าภายหลังเราไม่ได้คณะ
 รัฐมนตรีที่ไปบ่มบักพระมหากษัตริย์เข้าหรือไปใช้อำนาจในทางบริหารมากเข้าก็ใครเล่าจะ
 เป็นที่ปรึกษาพระราชบัลลังก์ เราใช้แบบองคมนตรีอย่างอังกฤษเขามีปรีดีเคาน์ซิล แต่ไม่
 ถึงกับอย่างนั้น แปลว่าอย่างไรก็ตาม องคมนตรี คณะรัฐมนตรีนี้เขาก็นิดหน่อย เพื่อให้
 พระมหากษัตริย์ชาวสะอาด และส่วนคณะรัฐมนตรีนั้น ความจริงข้าพเจ้าเห็นว่าเข้าใจผิด
 กันอยู่บ้าง การที่จะให้พระมหากษัตริย์สถาปนาให้พระราชทานฐานันดรศักดิ์อะไร ถ้าหาก
 ว่าข้าพเจ้าอยู่ในคณะรัฐมนตรีข้าพเจ้าดีใจ เพราะว่าใคร ๆ ก็รู้แล้วว่าจะให้ฐานันดรศักดิ์
 เพราะอะไร เพราะว่าคณะรัฐมนตรีนั้นเป็นผู้ที่ใฝ่ใจจงพระราชหฤทัยตั้งแต่นายกจนถึงคณะ
 รัฐมนตรี แต่ว่าการเข้าออกออกในได้ทุกเมื่อเผ้าแทนโดยฉวยกิจการรายงานได้ทุกเมื่อ เพราะ
 ฉะนั้น แม้แต่จะตั้งวุฒิสภา ตั้งคณะ รัฐมนตรี กัดพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิศราชธรรม ก็ยอม
 ปรึกษาหารือกันได้ แม้คณะรัฐมนตรีก็ถวายความเห็นได้และความเห็นที่คณะรัฐมนตรีถวาย
 กับเอกชนคนใดคนหนึ่งถวาย ท่านนึกแล้วใครมีน้ำหนัก พระมหากษัตริย์ยอมให้น้ำหนักแก่
 คณะรัฐมนตรีแล้วรัฐธรรมนูญว่าทรงตั้งตามพระราชอัชฌาัย คณะรัฐมนตรีก็ถวายความเห็น
 ไปในหลวงทรงรับ เมื่อทรงตั้งไปรัฐมนตรีก็ไม่รับผิดชอบ สำหรับฝ่ายบริหารโปรดอย่าเห็น
 อย่างอื่น อย่าเห็นแก่ชนทวายเข้าวัดคิดว่า เห็นทางอื่นไม่ได้เพราะอะไร เพราะคณะรัฐมนตรี
 กับพระมหากษัตริย์อยู่ด้วยกัน ถ้าท่านเห็นเป็นอย่างอื่นก็หมายความว่าคณะรัฐมนตรี
 กับพระมหากษัตริย์ถือว่าอยู่คนละค่ายไม่ใช่ ฮิสแมเจสตี ทินเสนาบดีของพระมหากษัตริย์
 เป็นคนถวายความเห็นไม่ใช่มาบอกคนเดียวเข้าเผ้าแทนได้ รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม
 รัฐมนตรีต่างประเทศก็เผ้าแทนได้ นี่เป็นหน้าที่โดยเฉพาะด้วยซ้ำไปเผ้าแทนอยู่แล้ว ถ้าจะว่า

ถึงทางสภาพก็มีประธานสภาถวายกิจการรายงานได้ หรือบางครั้งบางคราวสภาอาจเกิดอลเวง เหล่านี้สมาชิกแต่ละคนก็เฝ้าแทนไม่ได้ พวกเราแต่ละคนถวายไม่ได้ คณะรัฐมนตรีถวายได้ เป็นของประจำจนกิจการอะไรได้หมด เพราะฉะนั้นพระราชอำนาจอะไรที่ถวายแก่พระมหากษัตริย์ถือว่าพระราชอำนาจนั้นใกล้รัฐมนตรีมากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าถ้ามีของคณะรัฐมนตรี ส่วนคุณสมบัติกันก็เหมือนกัน ถ้าท่านทั้งหลายระลึกถึงประวัติศาสตร์อังกฤษ คุณสมบัติสภาอังกฤษเขาประกอบขึ้นด้วยอย่างผสมผสานอย่างละม่อม....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอประทานโทษ ท่านสภาวาง ขำพเจ้าได้ทักท้วง ผู้ชกถามและผู้คัดค้านตั้งแล้ว ไว้ให้ถึงวาระโปรดกรุณาชี้แจง เมื่อถึงวาระนั้น ได้ก็จะไม่ซ้ำประเด็น ขอประทานโทษ

นายเพียร ราชธรรมนิเทศ (สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : และข้ออื่น ๆ นั้น ขำพเจ้าก็เห็นว่า ขำพเจ้าขอชี้แจงอย่างว่า เห็นว่าเลย คือเราพยายามเดินสายกลางที่สุด แม้แต่คุณสมบัติ ข้อแก้ตัวของคณะที่เรารักษาย่างสายกลาง อำนาจพระมหากษัตริย์ที่เราถวายนั้นไม่ถึงพระราชอำนาจพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ นี่เราให้อย่างสายกลาง เพราะฉะนั้น ขำพเจ้าก็เห็นว่า ถ้าหากว่า ฝ่ายบริหารเห็นว่าเรื่องนี้เป็นกรถวายพระราชอำนาจมากกว่าไป แล้ว ขำพเจ้าก็เห็นว่าฝ่ายบริหารเคลิบเคลิ้มไปสักหน่อย ความจริงการถวายนั้นเป็นการเข็นยไปทำ แล้วก็ปฏิบัติตามวิธีทางรัฐธรรมนูญ ฝ่ายบริหารกับพระมหากษัตริย์ให้กลมกลืนไปด้วยดี ถ้าหากว่าจะถวายอย่างอังกฤษแล้ว ก็จะเดือดร้อนยิ่งกว่านี้ นี่แต่เราเอาเพียงกลาง ๆ เท่านั้น

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เมื่อชี้แจงแล้วอยากจะให้ชี้แจง คือตั้งนี้ ทางนี้ได้ ท้วงถามหลายประเด็น ในประเด็นมาตรา ๖ ที่ฟ้องไม่ได้ แล้วเรื่องบรรลุนิติภาวะเรื่องหนึ่ง และเรื่องฐานันดรศักดิ์อีกอย่างหนึ่ง แล้วเรื่องทรงเป็นจอมทัพ มีอยู่หลายประเด็นที่ผู้ทักท้วงไว้ ก็อยากจะให้ท่านได้ชี้แจงเสียทีเดียว เชิญสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญชี้แจงก่อน

พลโท จีระ วิจิตสงคราม (สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ก่อนที่จะได้ชี้แจงถึงเรื่องความในมาตรา ๑๓ นี้ ขำพเจ้าขอถือโอกาสที่จะได้ทำความเข้าใจกับท่านสมาชิกเสียก่อน ในการที่ส่วมาตรา ๑๓ นั้นขมนมา ในมาตรา ๑๓ นี้ บอกว่าพระมหากษัตริย์

ทรงตำแหน่งจอมทัพไทย ทรงเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด สำหรับคำทั้งสองคำนี้ คำว่า “ตำแหน่งจอมทัพไทย” นี้ แต่เดิมเรามีความเข้าใจกันว่าเป็นตำแหน่งที่เป็นผู้บังคับบัญชาอันสูงสุดด้วย ในชั้นเดิมทีเดียวซึ่งมีความเข้าใจนั้นทางทหารได้มีประมวลข้อบังคับกำหนดบังคับบัญชาตามลำดับชั้นไว้ คือชั้นสูงสุดว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพ และเป็นที่เราเข้าใจกันว่าเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารด้วย แต่ว่าในตอนหลังประมวลข้อบังคับนั้นทางการได้ยกเลิกไป และได้มีข้อบังคับของทหารว่า กำลังทหารนั้นเป็นของชาติ มีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นจอมทัพ ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นพระประมุขของทหารเท่านั้น ประกอบกับได้ตรวจดูว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วมา ซึ่งได้แปลเป็นภาษาอังกฤษนั้นก็ได้ใช้คำว่า ซูพรีม เฮด (Supreme Head) ซึ่งแปลว่าในฐานะที่เป็นพระประมุขเท่านั้น เพราะฉะนั้นในการร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้ มีความมุ่งหมายที่จะให้ท่านทรงเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดด้วย ถ้าจะใช้คำว่า “ตำแหน่งจอมทัพไทย” เท่านั้นเรามีความเข้าใจไปอีกคำหนึ่งเสียแล้ว จึงได้เติมคำว่า “ทรงเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด” ไว้ด้วย ซึ่งเป็นการเน้นคำว่า “ตำแหน่งจอมทัพไทย” ตำแหน่งจอมทัพไทยนั้นเป็นตำแหน่งซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารวังปวศ ท่านจะได้ชกกล่าวขานต่อไป ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้เมื่อวานนี้ ครั้งหนึ่งแล้วในวาระที่องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทยและทรงเป็นผู้บังคับบัญชานั้นท่านจะทรงสั่งงานใด ๆ แก่ทหารนั้น ตามมาตรา ๑๖๐ รัฐมนตรีต้องเป็นผู้รับผิดชอบ พระบรมราชโองการ และอำนาจบริหาร นั้น ท่านทรงใช้ทางคณะรัฐมนตรีซึ่งคณะรัฐมนตรีย่อมมีนโยบายได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทน เนื่องจากเหตุนี้เองในการที่พระมหากษัตริย์จะสั่งการใด ๆ ซึ่งรัฐมนตรีจะเป็นผู้รับผิดชอบก็จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว หนึ่งต่อไปมีท่านสมาชิกบางท่านได้กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีนั้นก็ไม่มีหน้าที่อะไรซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น ก่อนอื่นขอพึงเข้าใจว่าการทหารนั้นก็เป็นกึ่งหนึ่งของการบริหารประเทศซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ในการนั้นเราจะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักรได้แบ่งไว้ว่า กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ในการป้องกันราชอาณาจักรไทย และตามกฎหมายว่าด้วยสภาป้องกันราชอาณาจักร ข้าพเจ้าขอเน้นหน่อยว่ากระทรวง กลาโหม ตาม พระราชบัญญัติ นี้กำหนด ให้ มีหน้าที่โดยเฉพาะแต่การทหารเท่านั้น

คือการใช้กำลังทหาร ส่วนสภาม้องกันราชอาณาจักรนั้นที่ทราบอยู่แล้วว่านายกรัฐมนตรี
 เป็นประธานของสภา มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับในเรื่องการทหาร การเงิน การเศรษฐกิจ
 ตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชนเกี่ยวกับการม้องกันราชอาณาจักร การบริหารตามรูป
 ถ้าพิจารณาตึกจะเห็นว่าในกิจการสงครามนั้น การที่จะนำประเทศไทยไปสู่ชัยชนะ เราได้
 รวมกันเฉพาะแต่การทหารเท่านั้น ต้องนำทุกสิ่งทุกอย่างในประเทศเข้าต่อสู้กัน กระทรวง
 กลาโหมจึงมีหน้าที่เฉพาะแต่การทหาร ส่วนทางคณะรัฐมนตรีนั้นมีหน้าที่นอกจากการทหาร
 คือต้องนำทุกสิ่งทุกอย่างเข้ากระทำการสงครามเพื่อให้ได้ชัยชนะ นี่เป็นรูปการณ์ในสมัย
 ปัจจุบันที่เขาได้ดำเนินการอยู่ตามรูปนี้ ท่านจะเห็นว่ากิจการของการทหาร การที่จะไปนำ
 ทหารอย่างแตกฉาน คือได้ชัยชนะเฉพาะทหารเท่านั้น สมัยใหม่ไม่ใช่เป็นเช่นนั้น ตามรูป
 ของเราก็เป็นการบังเอิญอยู่แล้วว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะเห็น
 ได้ว่าอำนาจ การ บริหาร ใน กระทรวงกลาโหมซึ่งในพระราชบัญญัตินั้นได้แบ่งให้รัฐมนตรีว่า
 การกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทหารในกระทรวงกลาโหมต่อรัฐสภา แล้ว
 ยังมีกรมจำแนกส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม คือให้กองทัพต่าง ๆ เป็นส่วนราชการ
 ของกระทรวงกลาโหม เพราะฉะนั้นกิจการต่าง ๆ ของทหารในกระทรวงกลาโหมก็ต้อง
 ผ่านไปตามสายงานของระเบียบราชการ การปฏิบัติก็ต้องผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 กลาโหมอย่างที่เคยปฏิบัติมาแล้วนั่นเอง เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว จะเห็นได้ว่ากระทรวงกลาโหม
 หรือรัฐมนตรีก็มีหน้าที่เหมือนเช่นเดิม นี่มิได้เป็นการตัดอำนาจของรัฐมนตรีแต่อย่างใดเลย
 หนึ่งข้าพเจ้าจะกล่าวนมาถึงปัญหาเรื่องจอมทัพ เพื่อชี้แจงต่อท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายต่อไป ใน
 รัฐธรรมนูญของทุก ๆ ประเทศที่การปกครองโดยพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ใน
 ความรู้ของข้าพเจ้าเท่าที่ได้พบมา เขาได้กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้บังคับบัญชา
 สูงสุดทั้งนั้น ที่เป็นเช่นนั้นโดยเหตุที่ว่าสำหรับกิจการทหารนั้นต้องการ ให้ประมุขซึ่งเป็นผู้
 บังคับบัญชาสูงสุดเป็นทวีมจิตใจของทหาร เป็นที่เคารพสักการะของทหาร จะเห็นได้ว่าใน
 การพระราชทานยศกิตติ ในการแต่งตั้งตำแหน่งอันสูงศักดิ์ ท่านก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ตำแหน่งที่ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดเป็นทวีมจิตใจของทหารให้เป็น
 อันหนึ่งอันเดียวกัน และโดยทั่วไปองค์พระมหากษัตริย์ท่านทรงเป็นกลาง เพราะฉะนั้น
 ทหารก็เป็นกลาง ชันตรงต่อองค์ ประมุข ซึ่งเป็นการแสดงว่า ในราชการทหารนั้นก็เป็นของ

ประเทศไม่ใช่เป็นของผู้อื่นผู้ใด นี่เป็นหลักประการหนึ่งสำหรับอำนาจที่ท่านได้ทรงบังคับบัญชาการอย่างใด ตามรัฐธรรมนูญของต่างประเทศนั้น ถ้าหากว่าจะให้ท่านทรงบริหารราชการอย่างใด เขามิบังไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่นบ่งว่าในเวลาสงครามให้ท่านทำที่เป็นแม่ทัพสนาม หรือในบางประเทศก็มีบ่งบอกว่าให้ทรงแต่งตั้งแม่ทัพสนามได้ ก็ต้องบ่งไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ของเราในรัฐธรรมนูญนี้บ่งว่าอำนาจอธิบายโดยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญจึงได้บ่งไว้ว่า ท่านทรงบริหารทางคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ กระผมจึงได้ตอบไปเมื่อดานี้ว่าเมื่อไม่ได้บ่งไว้ท่านจึงไม่ได้เป็นแม่ทัพสนามเหมือนอย่างบางประเทศซึ่งเป็นการบริหารโดยตรง ที่ข้าขอชี้แจงไปยังสมาชิกที่ยังข้องใจบางท่านเท่าไปถึงมาตรา ๖๐ กระผมขอกล่าวเท่านี้บัดนี้ขอท่านนั้นเพื่อให้เป็นการเข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น คือเมื่อดานี้ท่านสมาชิกบางท่านว่า การใช้กำลังทหารเพื่อการสงครามหรือปราบปรามการจลาจลนั้นจะกระทำได้โดยกระแสดพระบรมราชโองการ อันนั้นเมื่อถึงหมวดนั้นก็จะได้พิจารณากัน แต่ว่าใครจะขอชี้แจงให้สมาชิกเข้าใจว่า ที่ท่านอ้างว่าเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเมื่อเกิดมีอะไรเกิดขึ้นแล้วจะสั่งการอะไรกันไม่ทันทองที่ ในข้อข้อนี้แจ้งว่าในสมัยก่อนไว้ว่า เว้นแต่ในกรณีที่จะประกาศใช้กฎอัยการศึก.....

นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บุรีรัมย์) : ที่ผมถามไม่ชี้แจง ขอชี้แจงไม่ได้ตาม แล้วเขาจะไม่มาชี้แจงก็ไม่ทราบ.

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ข้าพเจ้าคอยฟังอย่างใกล้ชิด คือได้ชี้ประเด็นให้สภาว่างรัฐธรรมนูญได้เข้าใจแล้ว ขอให้อภิปรายในประเด็นเหล่านั้น ไม่ใช่อย่างนั้นหรอก คืออยากจะบอกให้ทราบว่ามันยังต้องใช้สมาธิมากกว่างานของท่าน.

พลโท จีระ วิจิตสงคราม (สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : กระผมได้ชี้แจงต่อท่านสมาชิกเมื่อดานี้ เพราะว่าในการที่จำกัดไว้ทำให้เป็นข้อเสียหาย กระผมชี้แจงแต่เพียงว่าในการที่เกิดขึ้นเร่งด่วนเช่นนั้น หน่วยทหารมีอำนาจที่จะประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ และมีบางเรื่องในรัฐธรรมนูญนี้คือมาตรา ๑๕๒ อันนั้นเมื่อมีอะไรเกิดขึ้นแล้วทางทหารก็มีอำนาจจะทำได้ ต่อไปท่านสมาชิกอีกผู้หนึ่งจะได้อภิปรายต่อ.

พระยาอรรณการิย์นิพนธ์ (สมาธิสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ท่านสมาธิได้มีความสงสัยในมาตรา ๖ แห่งร่างรัฐธรรมนูญซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” เท่าที่บัญญัติไว้เช่นนั้นอาจจะเป็นการไม่สมควรกับทั้งสงสัยว่าถ้าบัญญัติห้ามมิให้ฟ้องร้องพระมหากษัตริย์แล้ว การที่จะมีบุคคลใดจะไปฟ้องร้องทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ หรือผู้จัดการแทนพระองค์ท่านจะเป็นการฟ้องไม่ได้ โดยที่ขอให้สมาธิสภาว่าง ๆ ได้ชี้แจงในข้อนี้เพื่อประโยชน์ในการที่จะได้ศึกษาความกันไปในการภายหลัง จึงขอถือโอกาสชี้แจงในมาตรา ๖ ให้เป็นการแจ่มแจ้ง คือตามมาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดจะฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” ความจริงถึงแม้ว่าจะไม่ได้บัญญัติไว้ เราก็มาใช้ความในมาตรา ๕ ซึ่งมีคำว่า “ผู้ใดจะละเมิดพระมหากษัตริย์มิได้” นี่ก็เป็นการคุ้มครองที่ชัดว่าจะไม่ให้บุคคลฟ้องร้องพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว เพราะเหตุว่าในการฟ้องร้องพระมหากษัตริย์นั้น จำจะต้องกล่าวในฟ้องซึ่งจะเป็นเหตุให้พระมหากษัตริย์ต้องรับผิดชอบ จะต้องกล่าวถึงการกระทำอันไม่ชอบไม่ควร นี่ก็เป็นการละเมิด ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ศึกษาไว้แล้วโดยอาศัยเหตุที่ว่าพระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสักการะนี้เอง ว่าผู้ใดจะกล่าวหาฟ้องร้องไม่ได้ แต่ว่าที่สมาธิสภาว่างรัฐธรรมนุญได้นำมาบัญญัติไว้ให้ชัดแจ้งก็มีมาตราที่ว่าผู้ใดจะกล่าวหาฟ้องร้องพระมหากษัตริย์มิได้ ก็เพื่อจะให้ความชัดแจ้ง และเพื่อที่จะให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้บัญญัติกฎหมายไว้ คือเป็นต้นว่า ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก เขามีบัญญัติในไว้ชัดแจ้งทีเดียว ห้ามมิให้ผู้ใดฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนปัญหาที่ท่านสงสัยว่าจะมิได้เช่นนั้นแล้วผู้ใดจะฟ้องร้องผู้จัดการทรัพย์สินของท่านได้อย่างไร เพราะเมื่อห้ามฟ้องพระองค์แล้วก็ฟ้องผู้แทนพระองค์ไม่ได้ ความเข้าใจในที่นี้ ขอประทานชี้แจงว่า ในกรณีคดีซึ่งฟ้องร้องในศาลมีอยู่มาก เว้นแต่ถ้าสรุปแล้วมี ๔ กรณีเท่านั้น มีคดีอาญา ซึ่งมีคำขอให้ลงโทษ ในเรื่องนี้เป็นคดีละเมิด อีกเรื่องหนึ่งซึ่งมีคำขอให้ชดเชยค่าสินไหม หรือค่าเสียหายเป็นคดีในทางแพ่ง ขอให้ใช้เงินหรือให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นหนี้สินในคดีนั้นกับคดีในครอบครัว นม & กรณีเท่านั้นเอง เฉพาะกรณีเกี่ยวกับหนี้ที่จะขอให้ชดเชยเงินหรือให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เราก็มีกฎหมายไว้แล้วว่าในกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ถ้าหากว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินของส่วนพระมหากษัตริย์ ทรัพย์สินนั้น

อยู่ในความดูแลของกระทรวงการคลัง ผู้ที่มหนาทเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นไม่เป็นปัญหาเลย
ที่จะต้องถูกฟ้องได้ ถ้าหากในกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนพระองค์ เราจะได้กฎหมาย
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ฉบับ ๓ ได้ตราเอาไว้ชัดเจนว่าให้ผู้แทนพระองค์ท่านเป็นโจทก์
และเป็นจำเลยในกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สินของพระองค์ท่าน เมื่อเช่นนั้นแล้วเราจะเห็นว่าใน
กรณีเกี่ยวกับหนี้สินในทางแพ่งนั้น ก็ไม่มีปัญหา ย่อมจะต้องฟ้องร้องได้ ผู้รับผิดชอบคือ
กระทรวงการคลังหรือผู้จัดการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แล้วแต่กรณีใด หรือผู้จัดการ
ทรัพย์สินส่วนพระองค์แล้วแต่กรณี ส่วนกรณีเกี่ยวกับครอบครัวนั้นเป็นเรื่องทรัพย์สิน
นั่นเอง เช่นกรณีมรดก กรณีแบ่งทรัพย์สินเช่นนั้นก็ย่อมจะฟ้องได้ ด้วยเหตุว่าถ้าหากทรัพย์สิน
นั้นไปตกอยู่แก่กระทรวงการคลัง เป็นว่าทรัพย์สินเป็นมรดกซึ่งควรตกทอดแก่ทายาท แต่
ทางราชการถือว่าควรจะเป็นทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ เมื่อเช่นนั้นผู้ฟ้องกระทรวงการคลังได้
หรือทรัพย์สินเขาไปไว้ในทรัพย์สินส่วนพระองค์ และมีผู้เห็นว่าไม่ควรจะเป็นทรัพย์สินส่วน
พระองค์ก็ฟ้องผู้จัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ได้ เมื่อเช่นนั้นก็ไม่เป็นปัญหาเลย ย่อมจะฟ้อง
กันได้ ส่วนที่เป็นปัญหาที่มี ๒ กรณีเท่านั้น คือคดีอาญากับกรณีละเมิด ละเมิดก็คือ
ประทุษร้ายส่วนแพ่งที่เราเคยเรียกกันมาแต่ก่อน เฉพาะคดีอาญากับคดีละเมิดนั้นไม่ต้อง
สงสัยเลยว่า ในพ้องนั้นจะต้องกล่าวถึงการกระทำของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่ได้
ไม่ถามต่าง ๆ เพื่อจะให้ท่านทรงรับผิดชอบเช่นนั้น เมื่อพระมหากษัตริย์เป็นบุคคลที่เราควร
จะเคารพบูชาเป็นการสมควรหรือไม่ ก็จะทำให้เอกชนมาฟ้องในศาลของพระองค์ท่าน กล่าว
ว่าพระองค์ท่านทำอะไรไม่ได้เช่นนั้น ท่านสมควรที่ท่านเป็นทวงถึงสิทธิของประชาชนว่าเขาขาด
เสียไปว่าฟ้องพระมหากษัตริย์ไม่ได้ แต่ว่าท่านกล่าวในนามของประชาชนแล้วท่านจะกล่าว
ได้โดยถูกต้องทีเดียวว่า ประชาชนไม่ต้องการเลยที่จะเห็นผู้ที่มาฟ้องพระมหากษัตริย์ใน
โรงศาล เฉพาะอย่างยิ่งในฟ้องขอให้ลงโทษพระองค์ท่านหรือขอให้พระองค์ชดใช้ค่าสินไหม
เมื่อเช่นนั้นคนไทยไม่มีผู้ใดต้องการเช่นนั้น ถ้าหากว่าจะมีกรณีละเมิดขึ้น พระมหากษัตริย์
ย่อมทรงไว้ซึ่งมหากรุณาแก่ปวงชน ตัวอย่างถ้าเผื่อท่านชมรมยนต์ไปชนเขาตายอย่างนั้น
พระมหากษัตริย์จะทอดทวงบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บเสียหาย เพราะพระองค์ท่านเช่นนั้น เป็นไปไม่ได้
อย่างนั้นคนนั้นจะต้องได้รับชดใช้ค่าเสียหายเป็นของแน่เหลือเกิน นี่เป็นความประสงค์ของ

ประชาชนไม่ต้องการใหม่ชื่อพระมหากษัตริย์ ในโรงในศาล มากล้าอาหา พระองค์ให้ชดใช้ค่าเสียหาย นี่คือการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อความเชื่อนั่นจึงร่างมาเช่นนั้น เขียนไว้เพื่อจะได้ไปตามแนวทางของนานาประเทศต่าง ๆ ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำหรับข้อสงสัยที่ท่านสมาชิกมีข้อข้องใจก็มีเหตุผลแข็งแรงท่าน

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : ข้าพเจ้าจะขอค้านรัฐธรรมนูญฉบับนี้....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เดียว วาระนี้เป็นวาระสนับสนุน ท่านจะชักได้แต่ค้านจะต้องรอก่อน ให้ผู้สนับสนุนได้พูดก่อน

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : ได้ลูกแล้วไม่ยอมนั่ง ยกมือ ๒ วันเพ่งดูกัน จะให้ชักก็ขอชัก เนื่องจากรัฐธรรมนูญนี้เป็นของคู่บ้านคู่เมืองสืบไปข้างหน้าจึงเสนอมา ข้าพเจ้าเอาใจใส่มาตั้งแต่แรกได้เลือกตั้งสมาชิกรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าเลือกสรรตัวบุคคลผู้สามารถไปร่าง แล้วต่อมามีการประชุมสมาชิกรัฐธรรมนูญก็ได้อาใจได้ เมื่ออยู่กรุงเทพฯ และไปบ้านก็ฟังหนังสือพิมพ์สังเกตอยู่เสมอ แต่จนบัดนี้ปลงใจไม่ถูกน่าจะรับหรือไม่รับ ในตอนแรกทีเดียวข้าพเจ้าหนักไปในทางรับ นิตินเพื่อประหยัดเงินของชาติ ถ้าไม่รับแล้วจะเสียอีกหลายแสนบาท แต่เมื่อพิจารณาโดยรอบคอบแล้วรู้สึกว่าเป็นการยากลำบากเหลือเกินในการที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เนื่องจากเหตุผล...

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้เข้าประเด็นทีเดียว หมวด ๒ ชักข้อความอื่นใดซึ่งท่านข้องใจหรือสงสัยตอนใดด้วยประการใด ๆ ก็ตามที่เคียดตามวาระ

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : กำลังจะชัก คือเบิกทางให้ คือเหตุผล ในฐานะที่ข้าพเจ้ายังข้องใจที่เรียนให้ทราบนั้นก็เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้เมื่อได้อ่านโดยรอบคอบทั้งหมดแล้วรู้สึกว่....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอโทษท่านอีกครั้ง คือไม่ใช่พิจารณาทั้งฉบับในวาระนี้ พิจารณาเฉพาะหมวด ส่วนทั้งฉบับคือว่ากันใหม่ ว่าเฉพาะหมวดนี้ แล้วที่ท่านพูดนั้นเดี๋ยวท่านก็หนักในทางค้านซึ่งไม่ใช่วาระก็จะขอให้หยุดเสียอีก เพราะฉะนั้นก็ชักเสียทีเดียว

นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : หากคนหนูนายก แล้วไม่มีใคร คอยอย่างท่านประธาน ข้าพเจ้ากำลังจะเข้าประเด็น รัฐธรรมนูญเป็นของคู่บ้านคู่เมือง จะต้องเป็นของประชาชนจริง ๆ แต่ว่าร่างรัฐธรรมนูญนี้^{๕๔} รู้สึกรู้สีกว่าเป็นการช่วงชิงอำนาจ อำนาจ ที่ช่วงชิง^{๕๕} คืออำนาจอธิปไตย....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ข้อความที่กล่าวในหมวดนี้ การที่ข้อร้อง หลายครั้งน่าจะเห็นใจข้าพเจ้าบ้าง เป็นเรื่องที่หลายคนอภิปรายกัน ถ้าท่านจะค้านก็รอก่อน ประเด็นอีกด้านได้

นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : เข้าประเด็น

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ถ้าความข้อนี้จะต้องขอให้หยุดทีเดียว

นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : โดยเฉพาะหมวด ๒ เป็นการ ช่วงชิงอำนาจอธิปไตยของประชาชนมามอบถวายให้แก่องค์พระมหากษัตริย์ เข้าหรือยัง ท่านประธาน ฯ ความจริงในการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้มอบอำนาจให้พระมหากษัตริย์นั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วย และเห็นเจตนาของท่านซึ่งข้าพเจ้าคนหนึ่งก็คิดต่อต้านเหมือนกัน แต่ว่า ข้าพเจ้าคิดว่าท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหลงจนเกินไป จนลืมคิดว่าอำนาจที่ท่านยื่น ให้นั้น จะเป็นผลร้าย

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : อย่างนี้ก็อีก คือกระทบกระเทือนต่อระหว่างบุคคล ซึ่งขัดต่อระเบียบและข้อบังคับ คือท่านว่าร่างนิตยชนไว้นของใจ ตัดใจ สงสัย ข้อความ อันใด และวาระนี้เป็นหน้าที่ท่านจะต้องซักถามนี้ ข้าพเจ้าบอกท่านหลายครั้งแล้ว เพราะ ฉะนั้นขอให้ซัก ถ้าหากว่าท่านไปเอาอย่างนั้นออกแล้ว ข้าพเจ้าก็ขอรับรองให้ถึงวาระที่หลัง

นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์ (อุตรธานี) : ในมาตรา ๑๑ ซึ่งพูดมามาก แต่ ข้าพเจ้าพูดอีกหนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าตั้งใจอยู่ คือมาตรา ๑๑ ที่ถวายพระราชอำนาจให้แก่ พระองค์เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารในมาตราแล้วแถมยังข้ามไปถึงหมวดอื่นแล้ว จะ เห็นได้ว่า กำลังทหารหรือหน่วยทหาร ตามรัฐธรรมนูญจะเคลื่อนไหวด้วยการใช้กำลัง ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับพระบรมราชโองการ และนอกจากกรณีที่มีการประกาศกฎอัยการศึก เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจึงเกรง ไม่ใช่วิ่งเกรงสำหรับในเรื่อง

พระองค์มิได้ แต่ครั้งเกรงว่า เหตุการณ์ข้างหน้าจะเป็นได้หรือไม่ และครั้งเกรงว่าอำนาจอธิปไตยของประชาชนนั้น จะให้ไปแก่พระมหากษัตริย์ คือว่าข้าพเจ้าพูดตรงๆ เกรงว่าประชาธิปไตยซึ่งเราได้มาด้วยความเหนื่อยยาก ได้มาโดยเอาชีวิตเข้าแลกแล้วจะเป็นเอกาธิปไตยต่อไปข้างหน้า ข้าพเจ้าครั้งเกรงเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอให้ท่านพิจารณาตุ๊กตาล้างทหารเคลือบไหม้ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับพระบรมราชโองการ ถ้าพระองค์ท่านองค์ใดก็ตามในหลวงองค์ใดก็ตามถ้าท่านพึงประสงค์เช่นนั้น พึงประสงค์ในเอกาธิปไตย ไร้ระบอบเอกาธิปไตย ทั้งนี้กำลังส่วนหนึ่งจะได้มาจากไหนไม่ทราบ แล้วท่านเอากำลังทหารเข้ายึดการปกครอง หน่วยทหารอื่นเคลือบไหม้ไม่ได้ ถือว่าเป็นจลาจล แล้วท่านเอากำลังอื่นนั้นเข้าไปยึดอำนาจการปกครอง ทหารอื่นเคลือบไหม้มาปราบไม่ได้ เพราะนี่ถือว่าเป็นการจลาจลขัดต่อรัฐธรรมนูญเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าครั้งเกรงเหลือเกินว่าในการที่มอบถวายตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้แก่พระองค์ท่าน ข้าพเจ้าครั้งเกรงว่าระบอบประชาธิปไตย จะกลายเป็นระบอบเอกาธิปไตยตามรูปเดิม ท่านอย่าลืมนึกว่ารัฐธรรมนูญนี้แก้ไขได้ แต่ว่าแก้ไขโดยยากเหลือเกินเกือบจะไม่มีหนทางใด การที่จะแก้ไขต้องใช้จำนวนสมาชิกถึง ๓๕๐ กว่าคน เมื่อเป็นเช่นนั้นข้าพเจ้าก็มองเห็นว่าแก้ไขไม่ได้ ถ้าขึ้นออกไปรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีทางอื่น นอกจากการใช้กำลังโดยใช้ปืนเป็นอาวุธเข้าฉีก รัฐธรรมนูญนี้ทิ้ง.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่เช่นนั้น ไม่ถึงขนาดนั้น ท่านมาว่าเรื่องแก้ไข ยังไม่ถึง เมื่อถึงวาระนั้นข้าพเจ้าจะยอมให้ท่านดำเนินเต็มที่โดยกว้างขวางทีเดียวแต่ขอให้ชักหน่อยเถาะ

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เมื่อไม่กี่วันมานี้ชาวทางหนึ่งติดต่อพบออกมาแล้ว หนังสือพิมพ์พาดหัวว่าว่าคณะผู้ก่อการ ๒๕๑๕ กำลังมองเขมรรัฐธรรมนูญฉบับนี้...

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ ถ้าอย่างนั้นไม่สำเร็จหรอก ท่านออกไปนอกมานัก เขาใจถึงวาระก่อน ท่านถนัดคานมากกว่าเท่าที่ข้าพเจ้าได้ฟังมาแล้ว เขาใจถึงวาระคานก่อน

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : ข้าพเจ้าจะถามท่านประธานประเดี๋ยวข้าพเจ้าจะถาม

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ก็ตามไปอย่าเอาเรื่องนอกเข้ามา ขอให้ถาย
ในประเด็น

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : ถ้าอย่างนั้นเมื่อถึงจังหวัดคำ
ข้าพเจ้าก็จะคำน

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คำนั้นก็ต้องเวียนมารอบหนึ่งก่อน ไม่ใช่มาคำน
อย่างนั้น

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : ข้าพเจ้าจะขอพูดอีกรอบหนึ่ง
จะจบแล้ว เมื่อไม่มีทางจะทำได้ ส่วนการที่จะระบัตินั้นเนื่องมาจากเหตุที่เรามอบตำแหน่ง
ผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้แก่องค์พระมหากษัตริย์ซึ่งข้าพเจ้าเกรงว่าจะต้องมีการฉีกรัฐธรรมนูญ
ในเมื่อมีความจำเป็น เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเปิดช่องให้มีการปฏิวัติ
ข้าพเจ้ารับไม่ได้ จึงขอเรียนถามว่า ทำไม่จึงเขียนได้เช่นนั้น

นายบุญช่วย อัครการ (มหาสารคาม) : ท่านประธาน ฯ นี่เป็นการนอกข้อบังคับ

นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ (อุดรธานี) : นี่ข้าพเจ้าเรียนถามแล้วว่า ทำไม่
ถึงเป็นอย่างนั้น

นายถ้วน เวชชาลีภานนท์ (นครปฐม) : ข้าพเจ้าได้มีโอกาสที่จะมาอภิปราย
สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้อภิปรายสนับสนุน
ร่างรัฐธรรมนูญนี้ ข้าพเจ้ากล่าวในนามของประชาชนที่ได้เลือกตั้งข้าพเจ้ามาเป็นผู้แทน
ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๔๐ ท่าน ในการที่ท่านได้พยายาม
ใช้สติปัญญาและความวิริยะอุตสาหะ ที่ได้นำร่างรัฐธรรมนูญเข้ามาสู่รัฐสภานี้ ท่านทำ
อย่างยากลำบากและค้นคว้าหลักฐานในการที่จะวางรากฐานแห่งระบอบประชาธิปไตยได้
ถึงมานับเป็นเวลา ๓๙๐ วัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะลืมเกียรติคุณของคณะสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญนี้เสียมิได้ แต่ในการที่ท่านร่างมานี้ ท่านร่างมาด้วยความรอบคอบ
ข้าพเจ้าจะได้พิจารณาและสนับสนุนต่อไป ได้มีผู้คัดค้านในเรื่องฐานันดรศักดิ์นั้น ใน
ฐานที่ข้าพเจ้าสนับสนุน ซึ่งนับแต่วันที่เราได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง เราได้เลิก
ฐานันดรศักดิ์ไปนั้นข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านผู้เกียรติและประชาชนทั่ว ๆ ไปคงจะได้รับการปฏิบัติ
นับแต่วันที่ได้เลิกฐานันดรศักดิ์ เหตุผลในการเลิกและเจ้าหน้าที่ข้าราชการของเราที่ได้
ปฏิบัติหน้าที่มานั้น เวลากับเวลาก่อนนั้นเป็นอย่างไว้วางใจจะบันทึกทราบกันอยู่แล้ว โดยทั่วไป

แต่บุคคลที่จะเป็นฐานันดรศักดิ์ก่อนที่จะเข้ามารับนั้น ไม่ใช่เข้ามาจะได้รับวัน ๒ วัน ๒ เดือน ได้รับ ต้องพิจารณาอุปนิสัยตลอดจนหน้าที่การงานของบุคคลนั้นจึงจะได้รับฐานันดรศักดิ์เป็นนั่นเป็นนี่ และเป็นการรักษาเกียรติประวัติของตนไว้ในอนาคตไม่ใช่รับแล้วทำลายเป็นที่ทราบแล้วว่าผู้ที่ได้รับฐานันดรศักดิ์เป็นขุนนางเป็นพระเป็นพระยามคิน ไท่นหน้า ที่การงานเสีย ก็คนเสียแล้วเวลานั้นอย่างไร และที่เปลี่ยนมานั้นเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นที่ทราบแล้วแล้วหน้าที่สูงกว่าข้าราชการที่เป็นชั้นพระยาแล้วทำตนอย่างไร การที่บัญญัติรัฐธรรมนูญไว้เช่นนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติมาก และมีการกล่าวอ้างว่าที่บัญญัติไว้จะเป็นการถอยหลังเข้าคลอง ที่บัญญัติฐานันดรศักดิ์ไว้เช่นนั้น การบัญญัติเช่นนั้นจะถอยหลังเข้าคลอง ถ้าคลองเก่าก็ไม่ได้สะดวกก็จะนำรัฐนาวาถอยเข้ามาได้ ถ้าคลองขุดใหม่ ตอก็โผล่อู่อันตรธานไม่สามารถนำรัฐนาวาเข้ามาได้ ประชาชนจะได้รับความสะดวกสบาย จะสันติสุขก็จำเป็นต้องนำรัฐนาวามาเข้าคลองที่ตื้นเขินบ้าง

ในส่วนมาตรา ๑๗ นั้น ได้มีท่านที่ได้อภิปรายกันนั้น แต่ความจริงมีข้อใหญ่ใจความนั้นในเรื่องที่แล้วมาแต่หนึ่งหลัง เราควรจะได้ทราบกันเป็นอย่างดี ไหน ๆ เราก็ได้ถือว่าองค์พระมหากษัตริย์นั้นทรงเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ แต่เมื่อเราได้เกิดทุนเช่นนั้นแล้ว และเครื่องที่จะเป็นหลักประกันและจะถวายสิทธิบางอย่างแก่พระองค์ นั้นเรามีได้พิจารณาโดยรอบคอบ แล้วเราจะให้ท่านดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามอริยาคัยนั้นจะเป็นไปได้อย่างไร ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า การที่จะแต่งตั้งข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์นั้นก็ต้องเป็นผู้ที่ใกล้ชิด แม้ว่าเวลาจะบรรพก็ต้องอยู่ใกล้ชิด จะเรียกใช้สอยก็สะดวกสบาย แต่อยู่ ๆ จะเอาคนอื่นมาซึ่งยังไม่รู้จักถูกต้องตามอริยาคัยแล้ว เราจะคิดถึงตัวของเราเองบ้าง ส่วนตัวเรานั้นจะมีอะไรจะเกิดขึ้นขณะใด อย่างใดนั้นเราไม่รู้ไม่ได้ แล้วจะให้คนอื่นมาอยู่กับเราเช่นนั้นจะอยู่ได้อย่างไร ทำอะไรก็ขัดกันไม่หมด แล้วใครจะเป็นผู้รับประกันในกรณีที่เกิดขึ้น เราว่าไม่ได้และยังองค์พระมหากษัตริย์นั้นรู้สึกว่าจะมากเกินไปสักหน่อย แต่ครั้งจะถวายก็จะต้องกับพระองค์ ให้ทรงได้รับความสะดวกสบายตามพระราชอริยาคัยของพระองค์ และยิ่งกว่านั้นถ้าหากว่าคนนั้นเสมือนเป็นนายแล้วเรามิคนให้ถูกใจแล้วอาจจะเป็นอันตรายแก่เรา เมื่อไรเรารู้ไม่ได้ แม้ว่าท่านได้กล่าวอ้างว่ากรณีที่เกิดขึ้นจะถือเป็นบรรทัดฐานอย่างนั้นอย่างนั้นเหตุการณ์เป็น

อย่างไร เหตุการณ์ไม่เหมาะสมก็ควรจะปฏิบัติกันไป ทว่าโลกข้าพเจ้ารับรองได้ว่าเขาไม่ได้ทำอย่างนั้น ข้าพเจ้าไม่อยากจะกล่าวอ้างในเรื่องศาลอะไรที่โด่งดังมานาน เพราะฉะนั้น ทราบชมนานก็ต้องการให้องค์พระมหากษัตริย์ตัดสินครอด้ม แล้วยิ่งกว่านั้นจะให้รัฐธรรมนูญนี้ได้ผ่านไปแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าการแต่งตั้งข้าราชการในราชสำนักให้เป็นไปตามพระราช-
 อริยาศัยแล้ว พระมหากษัตริย์ก็จะได้เสด็จนิวัติกลับคืนยังพระนครหลวงเป็นอย่างดีแน่แท้ ถ้าหากว่าเราไม่ได้รับรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจว่าพระมหากษัตริย์คงไม่เสด็จกลับแน่ ในเรื่องการบรรลุนิติภาวะซึ่งข้าพเจ้าได้ยินว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติกล่าวว่า ในหลวงนั้น พระชนมายุ ๓๘ ปีนั้น จะมาบรรลุนิติภาวะ ซึ่งบัญญัติเช่นนั้น ไม่เหมาะสม ข้าพเจ้าถือว่าเป็นกรณีพิเศษในการที่บัญญัติให้องค์พระมหากษัตริย์อายุ ๓๘ ปี เป็นผู้บรรลุนิติภาวะนั้น และท่านบอกว่าถ้าหากว่าพระมหากษัตริย์อายุน้อย ๆ จะทำให้เสียหายอย่างนั้นอย่างนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนต่อรัฐสภาว่าความจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ กษัตริย์ที่อายุน้อย ๆ แล้วจะคิดทบทวนประเทศชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปเสมอ และกษัตริย์อายุน้อย ๆ ที่ได้ถูกลอบปลงพระชนม์แม่แต่กรุงศรีอยุธยาที่แสนเดียวกัน เพราะฉะนั้นขอให้ท่านดูตัวอย่างเถิด บุคคลที่ใดเป็นกษัตริย์มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์นั้นยังไม่ถึงอายุ ๑๗ ปีเลย ยังสามารถสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคมให้เรามารประชุมกันในรัฐสภา ซึ่งเป็พยาน พระบรมฉายาลักษณ์ยังอยู่ที่นี่ ซึ่งพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระชนมายุเท่าไร ๑๖ ปี ครองราชสมบัติ และทำให้ประเทศชาติเจริญมาจนทุกวันนี้ เพราะอะไร ที่ทำให้เราได้มานั่งกันอยู่ที่นี่ ไม่ใช่พระมหากษัตริย์อายุน้อย ๆ หรือ แต่ท่านกลับคิดว่าน้อยเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ความจริงคนอายุน้อย ๆ อย่างนี้กว่าจะทำอะไรไม่ได้ แต่ว่าท่านบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกษัตริย์ หากว่าบุคคลทุกคนจะเข้ามาเป็นได้ เป็นกรณีพิเศษและพระองค์ก็เป็นบุคคลที่พิเศษอยู่แล้ว ไม่เหมือนกับคนทั้งหลาย เพราะฉะนั้นจึงได้มาเป็นกษัตริย์ คนเราจะมาเป็นทุกคนไม่ได้ ก็จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกรณีพิเศษเช่นนั้น แต่ในกรณีทางแพ่งทางทรัพย์สินก็ไปว่ากันทางกฎหมายแพ่งเถิด

นายสวัสดิ์ สาระสาธิน (กาญจนบุรี) : ข้าพเจ้าไม่อยากจะพูดหรอก เพราะโดยมารยาทแล้ว ข้าพเจ้าถือว่าที่พูดกันนั้นมากเกินไป แต่ว่าข้าพเจ้าได้มาเห็นระเบียบอันดีงามของรัฐสภาในวันนี้ และเมื่อวานนี้ทำให้ข้าพเจ้าจะพูดบ้าง เพื่อแสดงระเบียบอันดี

ถ้าหากไม่ได้พูดเสียแล้ว จะไม่ได้รู้ระเบียบอันดี มันควรจะเสร็จไปนานแล้ว นี่ทำไมปล่อย
กันไปปล่อยกันมาแล้วแข็งแรงไปซะงั้นมา จนกระทั่งเสียเงินเสียทอง เสียเวลาถึง ๒ วันแล้ว
ก็ ไม่เสร็จ ต่อไปข้าพเจ้าจะพูดบ้างเพื่อจะให้สำเร็จความประสงค์ของท่าน คำที่ปรากฏใน
รัฐธรรมนูญว่า องค์พระมหากษัตริย์เป็นจอมทัพไทย ข้าพเจ้าอยากจะถามว่าจอมทัพไทย
ยังไม่ใหญ่ที่สุดหรือหรือ เมืองไทยมีกองทัพกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพอากาศ
ว่าทรงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดด้วย ทำไมจอมทัพไทยมีบัญชาการทหารไม่ได้หรือ ทำไม
จึงเขียนอย่างนี้ ข้าพเจ้าถามสน ๆ ไม่อยากจะถามมาก อีกข้อหนึ่งว่าองค์พระมหากษัตริย์
ถูกฟ้องไม่ได้ แต่ว่าฟ้องทางสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ สำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์นั้นเป็นตัวแทนขององค์พระมหากษัตริย์หรือเปล่า เมื่อเป็นตัวแทนฟ้อง
ตัวการไม่ได้ ฟ้องตัวแทนเป็นการชอบด้วยหลักหรือไม่ แก่ถึงตามให้เพื่อให้ท่านแข็งแรง

นายนิวัฒน์ ศรีสุวรรณนท์ (ร้อยเอ็ด) : กระผมผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด
กล่าวในนามของราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ดกว่า ๕ แสน ขอคำรัฐธรรมนูญฉบับทั้งหมดนี้
แต่เฉพาะบทนี้จะกล่าวคำเฉพาะหมวด ๒ ก่อน เท่าที่ได้ฟังมาจนบัดนี้ เราเป็นที่ยอมรับกัน
ว่าอำนาจพระมหากษัตริย์นั้นมีมากขึ้นกว่าเมื่อเราเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ และ
มีมากขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญฉบับใด ๆ ที่เคยใช้มาแล้ว นี่ดูเหมือนจะเป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไป
เมื่ออำนาจท่านมากอย่างนี้ คำว่าเราจะยกให้ท่านอยู่เป็นที่เคารพสักการะนั้น เท่าที่ได้เถียง
กันมา ก็คงจะลงเอยได้ว่าอยู่ในฐานะเช่นนั้นไม่ได้แล้ว ต่อไปยังเป็นห่วงอยู่ว่าอำนาจอธิปไตย
หรือว่า อำนาจ สูงสุดของราษฎรนั้นจะเป็นอย่างไรบ้างในเมื่ออำนาจของพระมหากษัตริย์หรือ
ประมุขของประเทศมีมากขึ้นเช่นนั้น คือตามธรรมชาติการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น
ถ้าประมุขของประเทศโดยเฉพาะพระมหากษัตริย์มีอำนาจมากขึ้นเท่าไร ความไม่สมบูรณ์
แห่งประชาธิปไตยก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ถ้าหากว่าองค์พระมหากษัตริย์หรือประมุขของประเทศ
ได้อำนาจไปแต่ในชื่อความเป็นประชาธิปไตยก็สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าหากว่าจนถึงวันที่ ๒๔
มิถุนายน ซึ่งเป็นวันที่เราปฏิวัติครั้งแรกเพื่อเปลี่ยนมาเป็นระบอบประชาธิปไตย วันนั้นวัน
แรกเป็น วันที่ ๒๔ เราได้ อำนาจ ของ พระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ ทั้งหมด มาให้อยู่ในมือของ
ประชาชนทั้งหมด เข้าใจว่าทุกคนคงไม่ลืม แล้วต่อไปเราได้พิจารณาถวายให้ท่านไปเท่าที่
จะไม่เป็นภัยต่อระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันนี้ทุก ๆ คนเข้าใจ ข้าพเจ้า

เข้าใจอย่างนั้น และอำนาจที่เราถวายคืนไปนั้นส่วนมากในขณะนั้นหรือเท่าที่เรารู้สึกกัน เราได้ถวายคืนไป เฉพาะอำนาจที่เรียกว่าเป็นพระคุณ ไม่ใช่อำนาจที่เรียกว่าเป็นพระเดช เพราะหม่อมอำนาจที่เป็นพระเดชไปการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็มีไม่ได้ เมื่อเราหาหนทางหลีกเลี่ยงไปถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้กว้างขวางมาเพียง ๓๗ ปี ถ้าจะเทียบกับคนเกิดของคนเราแล้วก็จะแสดงให้เห็นว่ายังไม่บรรลุนิติภาวะพอที่จะรับผิดชอบตนเองได้ ถ้าหากว่าเราคืนอำนาจให้พระมหากษัตริย์ไปมาก ๆ ในเรื่องนี้แล้ว อนาคตข้างหน้า ความเป็นประชาธิปไตยของเราจะเป็นอย่างไร เมื่อให้พระมหากษัตริย์ตั้งบุคคลในราชสำนัก ตั้งองคมนตรี ตั้งวุฒิสภาเป็นพวกพ้องสภาของตนได้มากเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าย่อมเห็นว่าพระทัยของพระองค์ท่าน ย่อมจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามคำประจบสอพลอของอำมาตย์ผู้หวังลาภยศ ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แล้วการปกครองต่อไปจะเป็นอย่างไร ท่านนึกหรือไม่ว่า อาจจะมีคนเข้าดูระบอบเดิมอย่างแน่น ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่าอำนาจนั้นสูงไปเสียแล้ว ไม่ใช่สูงพอที่จะรักษาระบอบประชาธิปไตยไว้ได้ และไม่สูงพอที่จะเป็นที่เคารพสักการะที่เรามอบอำนาจให้พระมหากษัตริย์ไปมาก ๆ นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าแทนที่จะเป็นการแสดงความจงรักภักดีกลับจะเป็นผลร้ายต่อราชบัลลังก์ และในหมวดยกข้าพเจ้าขอกล่าวต่อไปอีกว่า โดยทางของคณาทรนั้นความจริงไม่ควรจะตั้งขึ้นเลย เพราะว่าเรามีคณะรัฐมนตรีคอยที่จะถวายคำปรึกษาต่อพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว การตั้งองคมนตรีขึ้นมาอีกเท่ากับว่าเราตั้งบุคคลเข้าไปควบคุมพระมหากษัตริย์เป็นที่ว่าคณาทรจะหาเหตุยกยมากกว่า ยิ่งกว่านั้นเมื่อเราหาเหตุผลที่ดีกว่านั้นไม่ได้ข้าพเจ้าว่าเป็นการตั้งองค์การเพื่อขบถเลยบุคคล ผลได้ไม่เท่าผลเสีย....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้พระมัตระวังถ้อยคำให้น้อย

นายนิวัฒน์ ศรีสุวรรณนท์ (ร้อยเอ็ด) : กระผมเคารพต่อท่านประธาน ฯ ต่อไป ข้าพเจ้าขอพูดสั้น ๆ ขอเรียนถามท่านผู้ร่างรัฐธรรมนูญว่า คำว่าให้อำนาจพระมหากษัตริย์ใช้อำนาจตุลาการทางศาลนั้นเป็นความจริงตามนี้หรือไม่ จริงอย่างไร โปรดชี้แจงให้ทราบ การพิจารณาพิพากษาในศาลเป็นอำนาจของผู้พิพากษาที่จะว่ากันไปตามตัวบทกฎหมาย จริงอย่างไร ถึงแม้จะมีการถอดถอนแต่งตั้งผู้พิพากษาที่เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการซึ่งไม่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์อะไรเลย โปรดชี้แจง.

นายสาคร กลิ่นผลา (พังงา) : เมื่อคืนคุณนิวตันเป็นคำชักใช้ใหม่

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คำน

นายสาคร กลิ่นผลา (พังงา) : ตอนหลังเป็นคำชัก ข้าพเจ้าถือเป็นคำชัก
ข้าพเจ้าต้องคำน

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ในฐานะนี้ ท่านไม่สนใจสนับสนุนท่านชักได้

นายสาคร กลิ่นผลา (พังงา) : ในโอกาสที่ข้าพเจ้าจะชักตามข้อความบาง
อย่างในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ได้ร่างเสนอมานี้ ได้อ่านแล้วในหมวด ๒ ที่จะชักตามต่อไป
ยังมีข้อซึ่งใจอยู่บางประการ อยากจะชักตามเป็นบางข้อเพื่อตัดเวลาให้สั้นเข้า ในการที่
มอบพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์มากเช่นนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ามากเกินไปเสียแล้ว การที่
มอบนี้ไว้ว่ามอบเป็นส่วนพระคุณ เป็นการมอบเป็นส่วนพระเดช จึงอยากจะชักถามว่า
การที่มอบให้พระมหากษัตริย์เป็นจอมทัพ และอีกประการหนึ่งในการเคลื่อนทัพหรืออะไร
เหล่านั้นก็เป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะให้ทรงสั่ง อันนี้เรามอบอำนาจให้มากเกินไป
คือให้สิทธิมากเกินไป ท่านอาจจะเขาไปหาความมีมติหรือมติเปลี่ยนแปลง ขอบพระานโทษ
เห็นจะหนักไปสักนิด ราชอำนาจก็ทำได้ หรือการปกครองก็ได้ เราจะให้เพียงแต่ว่ามีพระคุณ
ไม่ได้หรือจะให้พระเดชท่านอย่างนี้ เราเองก็เคารพสักการะ อีกประการหนึ่งในมาตรา ๕
บอกไว้ว่า องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ แต่
ท่านถวายพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์ทรงเลือกองคมนตรี การเลือกองคมนตรีนี้ให้เป็น
อำนาจของพระมหากษัตริย์แล้ว พระมหากษัตริย์ท่านจะทรงทราบหรือ ใครบ้าง ใครบ้าง
นี่เป็นการ โยนบาปให้ท่านทีเดียว ท่านไม่ทรงทราบเราเสนอขึ้นไป ถ้าเราเลือกไป องคมนตรี
เหล่านั้นมีความซื่อสัตย์ทุกคนหรือ ข้าพเจ้าอาจจะเชื่อว่าคงไม่แน่ เมื่อมีคนที่ไม่ดีเกิดขึ้น
แล้วเราจะโทษพระมหากษัตริย์ท่านทรงเลือกเอง ข้าพเจ้าไม่อยากจะเลือกเองหรือเคารพ
พระมหากษัตริย์หรือเทิดไถ้ หรือไม่ อันนี้แหละเป็นการที่ทำให้เสียพระเกียรติยศอย่างยิ่ง เป็น
การที่ครหานินทาต่อพระมหากษัตริย์ได้ เราควรจะแก้ไขให้รัฐสภาหรือผู้มีอำนาจเลือกท่านไป
ในความรับผิดชอบของเราหรือของใครนั้นจะดีกว่าที่จะให้ท่านทรงเลือกมา และทำให้ท่าน
ถูกติฉินนินทาอย่างนี้

อีกประการหนึ่งเรื่องผู้สำเร็จราชการแทนโดยฉันทก รัชตรมณูญฉบับเก่า ๆ
ผู้สำเร็จราชการไม่ใช่คนเดียว แต่ฉบับนั้นคนเดียว ที่แต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จได้คนเดียว นี้
ผู้สำเร็จราชการคนเดียวจะทำอะไรไม่มีความผิดพลาดบ้างหรือ อาจจะมีข้อสงสัยบ้าง
ได้หรือไม่ เราไม่ควรตัดสินถืออย่างนี้ ควรจะตั้งให้มากกว่านั้นเพื่อเป็นที่พักอาศัยหรือ

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : การให้ความคิดเห็นแก่สภาว่าง ๆ ก็ดี ไม่ใช่
ฐานะ ไม่ใช่วาระ เพราะฉะนั้นการที่จะแนะนำว่าสภาว่าง ๆ ควรจะทำงานอย่างไร
ไม่ใช่วาระที่จะทำในขณะนั้น วาระนี้เป็นสิทธิของท่าน ท่านถามว่าสภาว่าง ๆ ทำไม่จึงเขียน
ไว้เช่นนั้น

นายสาคร กลิ่นผลา (พังกา) : ผมถามมากกว่านั้นนัก เมื่อท่านประธานต
ข้าพเจ้าจึงถามว่าทำไมจึงว่างไว้เช่นนั้น จะเพิ่มให้มากกว่านั้นได้หรือไม่ แล้วยังมีข้อคิดใจอีก
ข้อเดียว คือเรื่องกำหนดอายุสำหรับพระเจ้าอยู่หัวให้บรรลุนิติภาวะ ๑๘ ปี กฎหมายเก่ามี
อยู่แล้วว่า คนเราอายุ ๒๐ ปีบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้เราตราไว้
๑๘ ปีบรรลุนิติ สำหรับพระมหากษัตริย์เช่นนั้นหรือ ถ้าเราตั้งไว้เช่นกฎหมายเก่าที่มีมา
ก็ต้องแก้ไขด้วย ๑๘ ปีนี้ข้าพเจ้ายังเห็นว่าไม่มีความยั้งคิดเพียงพอ ถ้ามีความยั้งคิดเพียงพอ
แล้วกฎหมายเก่าคงไม่สร้างไว้เช่นนั้น แต่อายุของสภาผู้แทนทำไมจึงต้องตั้งอายุสูง ทำไมจึง
เขียนไว้เช่นนั้น ข้าพเจ้าอยากทราบความจริงจากท่านก่อนที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : ผมค้าน

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : วาระนี้ไม่ชัก ต้องสนับสนุน

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : ไม่สนับสนุนรัฐธรรมนูญ

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คัดค้านยังพูดไม่ได้ ให้ฝ่ายสนับสนุนเขาพูด

พันตรี คง อภัยวงศ์ (พระนคร) : ข้าพเจ้าขอประทานเสนอความเห็นต่อที่
ประชุม เพราะเท่าที่ได้ฟังมาแล้วรู้สึกถึงความเข้าใจในเรื่องอาจจะยังไม่ค่อย
เข้าใจก็พยายามจะช่วยชี้แจงตามความเห็นของข้าพเจ้า จะผิดถูกประการใดท่านสมาชิก
โปรดตัดสินเอาเองเถาะ แต่โดยข้อใหญ่ใจความเท่าที่สมาชิกข้อใจเวลานั้น ข้าพเจ้า
ได้นั่งฟังอยู่แล้วเป็นเวลานาน ข้าพเจ้าว่าสมาชิกเป็นห่วงอยู่อันเดียวคือสภาว่างรัฐ-
ธรรมนูญได้มอบอำนาจถวายพระมหากษัตริย์มากเกินไป การที่มอบพระราชอำนาจถวาย

พระมหากษัตริย์มากเกินไป ท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่านที่ยังจิตใจยังใจอยู่เห็นว่าเป็น
 ภัยนั้น จะทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติยศบ้าง ที่^๕ตามความเห็นข้าพเจ้าได้อ่านมาแล้ว
 หลายทบหลายทวน ได้ฟังคำอภิปราย^๕แจ่มของทางสภาว่ารัฐธรรมนูญแล้วเห็นว่ามันไม่ใช่
 ฉะนั้นพระราชอำนาจจะไรมากมายเกินกว่าที่เคยเป็นมาเลย ที่^๕ข้าพเจ้าจะขอ^๕แจ่มแยก
 แยะประเด็นว่าไม่ได้เกินมาเลย เพราะข้าพเจ้าได้ผ่านมานานจะ^๕ให้^๕เห็นอย่างนี้ คือ
 ข้อที่ ๓ ในมาตรา ๕ คงไม่มีขัดข้องกันหรอก เพราะนี่เป็นธรรมดา ถ้าเรา^๕พระเจ้า
 แผ่นดินแล้วต้องการ^๕ผู้ใดจะละเมิด^๕ได้ ที่^๕ลงมา มาตรา ๖ ที่^๕คณะกรรมการได้
 เขียนว่า ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้^๕นั้น ท่านสมาชิก
 ยังจิตใจกันอยู่ ข้าพเจ้าเห็นว่าถูกต้อง ถูกต้องประการใด ด้วยเหตุ ๒ ประการ
 ประการที่ ๑ เมื่อเราละเมิด^๕ได้ก็ฟ้อง^๕ได้ ประการที่ ๒ พูดแล้ว ธรรมดาพระมหากษัตริย์
 ไม่ได้ทำนิติกรรมใด ๆ หรือสัญญาใด ๆ ที่จะให้ฟ้อง^๕ได้เลย เพราะเรารู้ดีสิทธิ
 แล้วอีกประการหนึ่งการฟ้องต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ใน^๕เรื่องทรัพย์สินมรดกต่าง ๆ ท่าน
 ก็ไม่ใช่เป็นคนทำ ถ้าท่านจะฟ้อง^๕เรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ก็ต้องฟ้อง^๕ผ่าน^๕อัย
 ยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งรับผิดชอบไปแล้ว ถ้าท่านจะฟ้อง^๕เรื่องเกี่ยวกับ
 ทรัพย์สินข้าง^๕ในก็ฟ้อง^๕พระคลังข้างที่ ผู้อำนวย^๕การพระคลังข้างที่ซึ่งรับผิดชอบแล้ว
 ท่านไม่มีสิทธิอะไร ถ้าจะพูดจริง ๆ ถ้าจะฟ้อง^๕ทรัพย์สินส่วนพระองค์ก็ต้องฟ้อง^๕คนที่ท่าน
 ตั้งของท่าน ซึ่งตั้งอีกต่างหากแบ่งแยกแล้ว ไม่รู้ว่าจะฟ้อง^๕เอา^๕กับใคร ที่^๕สมาชิก^๕ว่า
 ถ้าในหลวงสวรรคตเขาตายละ ถ้าสวรรคตเขาตาย สำนักพระราชวังนายกรัชมุนตรี
 บังคับบัญชาสำนักพระราชวังต้องรับผิดชอบแทนท่าน ไม่ควรปล่อยให้ท่านรับผิดชอบ เพราะ
 ฉะนั้นจะฟ้องอะไรก็ต้องเขียนให้สอวยงาม ข้อต่อมา มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์เป็นพุทธ
 มามก^๕นี้ ไม่มีใครเถียง มาถึงมาตรา ๘ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางสภาผู้แทน ท่าน
 ออกมาเบ็ด ขอให้ท่านทำงานเพื่อแผ่นดินจริง ๆ เสร็จแล้วท่านก็ให้พวกเรามา พวกคุณ
 เมื่อเข้ามาแล้วก็ออกกฎหมายกันไปเพื่อเสนอท่าน เสนอแล้ว ท่านก็ดูแล้วก็ถูกต้อง
 แล้วท่านก็ทรงเซ็นไปให้

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : สมาชิกกำลังไม่เข้าระเบียบ โดยหันหน้า
 มาพูด ไม่พูดกับประธาน ฯ

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คือว่า การรักษาสอบกันนั้น ขอให้เป็นหน้าที่
ของข้าพเจ้า

นายทอง อภัยวงศ์ (พระนคร) : ข้าพเจ้าก็รับฟังแต่ขอโทษ ถ้าข้าพเจ้า
หันหลังให้ท่านอย่าถือว่าข้าพเจ้าเสียกิริยา มาตรา ๘ ก็เช่นเดียวกัน มาตรา ๑๐
ก็เช่นเดียวกัน บางท่านก็ยังสงสัยว่า ใช้อำนาจทางตุลาการ เปล่า เวลาตัดสินท่านใช้ว่า
ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้ว ตัดสินเอาคนนั้นไปฆ่า ไปใส่ตะราง
ซึ่งท่านเองก็ไม่รู้เรื่อง เมื่อไรของท่านก็ต้องได้ไว้ หนึ่งที่ ๓ พระมหากษัตริย์
ทรงตำแหน่งเป็นจอมทัพ จอมทัพมานานแล้ว แล้วใครจะสั่งเคลื่อนไหวกองทัพ
ต้องได้รับอนุมัติเสียก่อนจากท่าน เมื่อได้รับอนุมัติจากท่าน ท่านเองไม่มีสิทธิ ท่าน
จะทำอะไรลงไปต้องมีรัฐมนตรีนายหนึ่งเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เพราะฉะนั้น
ท่านจะสั่งเคลื่อนทัพไปอะไร สิ่งไม่ได้ หลวงชาติฯ จะต้องสั่งถึงจะไปได้ ที่ท่านก็ไม่
มีอะไรเลย แต่ทว่าท่านก็ไปสั่งไปเช่นนั้น ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า การทำอะไรต้อง
รัฐมนตรีรับรู้หรือเห็นด้วย เพราะบางครั้งประกาศแล้ว รัฐมนตรีไม่รับรู้ด้วย ก็
ตะลึงตึงเข้ามาแล้ว ที่บางท่านอาจจะถามข้าพเจ้าว่า ถ้าเขียนอย่างนั้นแล้ว ก็ไม่ตีหรือ
อย่างนั้นข้าพเจ้าขอบอกว่ามันอยู่ทุกคน เขียนอย่างไรก็ตามไม่ทำตามเขียนมันก็ลำบาก ผู้
บังคับบัญชาถึงติดต่อไม่อยู่ มันอย่างนี้ เพราะฉะนั้นปัญหาไม่ได้อยู่ที่เขียน แต่เขียน
ไว้เพื่อบอกให้เขาลำบากใจ ถ้าเขาไม่ทำตาม ใครมีอำนาจสูงก็ทำไป เรื่องเป็นอย่างนี้
ท่านต่อมากับพระมหากษัตริย์ ทรงตั้งสมาชิกวุฒิสภา ที่ท่านสมาชิกก็คิดใจอยู่มาก
เพราะเป็นอำนาจที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ เปล่า เหมือนแต่ก่อน เหมือนประเภทสอง
ท่านก็ตั้ง แต่ไม่ได้เรียกว่าวุฒิสภาเท่านั้น และประเภทสองท่านอยู่หนึ่งก็มี องค์มนตรี
นี้ไม่ใช่ใหม่ ครั้งเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ด้วย จริงอยู่ให้นายกรัฐมนตรีเป็นคน
เซ็นไปถวายท่าน ท่านก็เซ็นมา คราวนี้เราบอกว่าถ้าอย่างนั้นเป็นปรีดีปาลิติก คือ
เป็นนักการเมืองกันขึ้น ท่านก็ไม่เอา เอาคนกลางๆ จะให้ใครตั้งเล่า ก็เอาคนกลางตั้ง
แล้วเราจะเอาใครเป็นคนกลาง ทางพวกเราบอกว่าคุณพระมหากษัตริย์เป็นคนกลาง ขอให้
ท่านรอฟัง ท่านก็ตั้งไว้เท่านั้นเอง ที่ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เราบอกว่า
นี่เป็นการเพิ่มมาใหม่ เราบอกว่าทำไมสภาไม่แอปปรูฟ ถ้าสภาแอปปรูฟแล้ว ท่าน
ก็อาจว่านี่เสียงข้างมากพวกของเขา ถ้าอย่างนั้นก็ไม่แอปปรูฟ ก็ไม่ใช่เป็นคนกลางอีก

วันถ้าเราให้คนกลางตั้ง คือทางสภาล่าง เขาก็ให้ประธานอภิรัฐมนตรีตั้งซึ่งเป็นคนกลาง
 ที่บัญญัติให้ตั้ง อ่าการตั้งอภิรัฐมนตรีให้ในหลวงตั้งอย่างไร คนใดคนหนึ่งก็ตั้งไว้
 แล้วท่านก็ให้รอบคอบว่าจะเอาใครเป็นคนตั้ง ถ้าให้ข้าพเจ้าตั้งก็จะหาว่าเป็นคนของ
 นายควง ถ้าให้รัฐบาลตั้งก็จะหาว่าเป็นของหลวงพิบูลฯ ก็ยุ่งกันใหญ่ เพราะฉะนั้นก็บอก
 ว่าให้ในหลวงท่านตั้งของท่านเองให้เป็นคนกลาง คนกลางจะขึ้นคิดหรือดูเราคอยดู ที่
 อภิรัฐมนตรี บางคนก็ตั้งใจสงสัยว่าการตั้งอภิรัฐมนตรีบางที่ท่านจะชอบใจตั้งใครก็ได้ นั้น
 ก็เหมือนกันบอกว่าบางที่ท่านไปตั้งใคร เหลวเหลถอะไรมา แต่ทว่าความจริงมนุษย์
 เราก็คงคนที่ชอบนั้นแหละ พูตกันตามธรรมดาในหลวงท่านก็อาจจะพลาดได้เหมือนกัน
 แต่ท่านอย่าลืมนึกว่าการที่จะให้ความแนะนำแก่ท่านนั้นมันคืออภิรัฐมนตรีทั้งคณะ ซึ่งพระราช-
 ธรรมนิเทศได้ชี้แจงแล้ว บางที่ท่านสมาธิก็จะไม่เข้าใจโดยแจ่มแจ้ง ข้าพเจ้าจะชี้แจง
 โดยภาษากลางๆ คือนายกรัฐมนตรีเข้าไปเฝ้า ถ้าเห็นว่าตั้งนายอะไรซึ่งเหลวเหลถเข้ามา
 นายกรัฐมนตรีก็เข้าไปกราบบังคมทูลว่าไม่ได้ความละคนนั้น ท่านก็ต้องยับยั้งไว้ที่จะไม่
 ตั้งต่อไป เช่นเดียวกับสมาธิก็ไม่พอใจใครคนหนึ่งรัฐบาลก็ต้องยับยั้งไว้ไม่ตั้งอย่างนั้น
 เหมือนกัน ถ้าขึ้นต้นทูลตั้งไปก็เกิดเรื่อง เรื่องเป็นอย่างนั้น เมื่อเป็นอย่างนั้นก็
 ต้องเป็นห่วงเป็นใยอะไรในเรื่องอย่างนี้ มีอีกปัญหาหนึ่งใหญ่โตว่าทำไมในหลวงอายุ ๗๘
 ถึงบรรลุนิติภาวะ ข้าพเจ้าขอเรียนให้ท่านสมาธิกระลือกระลือหรือของการเจ้ารับราชการ
 รับราชการได้ในอายุ ๗๘ ปีข้าพเจ้าก็แปลกใจไม่ใช่สิทธิพิเศษอะไร ข้าราชการธรรมดาเข้า
 รับราชการ ๑๘ ปีได้ การที่ท่านเข้าไปรับมณฑล ๑๘ ปีผิดกับเราๆ บรรลุนิติภาวะ ๒๓ ปี
 เพราะจะต้องเกี่ยวกับชั้นสัญญาบัตรชั้นต้นชั้นต้นยศต่างเขา จึงต้องบรรลุนิติภาวะ ๒๐ ซึ่ง
 ต้องรับผิดชอบได้ แต่ที่ท่านนั้นบนบัลลังก์ได้เสวยตรัสธรรมมณฑลไม่ใช่ทำนิติกรรมใดๆ ไม่
 จำเป็นถึง ๒๓ ให้เหมือนพระราชโอรสธรรมดา นี่ข้าพเจ้าไม่ใช่แก้กฎหมาย ฟังนักกฎหมาย
 พูตกันมาเราได้เปรียบถ้าเราแต่งงานตอนอายุ ๑๘ กับบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งในหลวงพูกัน
 ตามจริงท่านขาดทุนท่านจะแต่งงานเมื่อไรก็ได้ ต้องแต่งงาน ๑๘ ถึงบรรลุนิติภาวะ ที่เราได้
 เปรียบอย่างนั้นเราบอกว่าเราให้อำนาจอะไรแก่ท่านมากมายนั้น มากมายอะไร การปฏิญาณ
 ที่ว่าทำอะไรจะต้องปฏิญาณ ที่ท่านสมาธิขอรับรองว่าทำไม่ปฏิญาณอย่างนั้น ปฏิญาณว่า
 คนนั้นเป็นคนกลางก็ปฏิญาณต่อหน้าท่านว่า ถ้าข้าพเจ้าจะเป็นกลางจริง ๆ ถ้าไม่เป็นละก็

พูดอย่างภาษาตลาดก็ขอให้ตายโหงตายท่า วากเลือดไปเถอะ ต้องปฏิญาณอย่างนี้ และปฏิญาณกับใคร ก็ปฏิญาณกับคนที่เราจะใช้ เรืองเป็นอย่างนั้น ทนข่าวการรารวสานกับมูตติจา ข้าราชการรารวสานก็ทำไมจึงมอบให้ท่านตั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถ้าพูดกันตามจริง ท่านไม่ได้ตั้งของท่านเอง มีข้าราชการกระทรวงวังซึ่งเป็นผู้อำนวยการกระทรวงวังเป็นคนตั้ง แล้วนำความกราบบังคมทูล แต่ว่าถึงอย่างไรก็ตามข้าพเจ้าจะแะปัญหาอีก ๒ ประเด็นให้เห็นชัดแจ้งดังนี้ ๑ ท่านจะตั้งมากมายน่าจะกองตั้งหมื่นตั้งพันคนไม่ได้ งบประมาณจำกัด ต้องของงบประมาณ ท่านสมาชิกที่เป็นกรรมการงบประมาณกับข้าพเจ้าก็จะเห็นแล้วว่าเราจำกัดเข้าไป เพราะฉะนั้นตั้งก็อยู่ในวงเงินที่เราได้อนุมัติถวายไปประจำมีเท่านั้น

อันต่อไป ข้าราชการในราชสำนักเป็นคนใช้ส่วนพระองค์ของท่าน ถ้าจะพูดอย่างเรา ๆ ก็คือคนใช้ของท่านสมาชิกแต่ละบ้านและคนใช้ของข้าพเจ้า ที่ท่านลองคิดดูว่าถ้าท่านจะมีคนใช้ของท่าน ข้าพเจ้าเป็นคนตั้งให้แล้ว ท่านจะนึกอย่างไร ก็ต้องให้ท่านตั้งของท่านเองแล้วถ้าหากาแฟมาชำระเขาออกท่านก็เขาออกไม่ได้ ไม่ต้องสอบปฏิญาณตรีปฏิญาณโทท่านสมาชิกก็ต้องเลือกคนใช้ที่ใจกลองและใจว่างใจได้ ถ้าท่านสมาชิกต้องการคนใช้จะให้ นายคง ฯ เลือกก็ย่อมจะต้องยึดจิตใจ เพราะฉะนั้นจึงได้มีในหมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าขอเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่ใช่ว่าจะเข้ากับผู้อื่น แต่ทั้งหมดไม่มีผิดแผกแตกต่างกว่าเดิมเท่าใดนัก แต่ความจริงเราพยายามหาคนกลางเข้ามาอยู่ แต่ทว่าปัญหาเกิดขึ้น ปัญหาหนึ่ง ซึ่งท่านสมาชิกซึ่งใจบอกว่าทำไมเราไม่เลือกวุฒิสภา โดยเปลี่ยนแปลงมีอยู่ ๒ ประเภท เราจะเอาอะไร เราจะนั่งผ่านางกางเกง ที่นับถือนางกางเกงก็ต้องเลือกอย่างนั้น ถ้าเราจะนั่งผ่ากเลือกอีกอย่างหนึ่ง ที่นับถือนางกางเกงโดยราษฎรเลือกท่าน ท่านจะต้องเปลี่ยนแปลงใหม่หมด คือว่าเราต้องไม่ปากเสียงเท่ากับท่าน แต่เหตุการณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเลือกนางวิจิตรอย่างนั้นแล้ว ก็สมาชิกวุฒิสภาไม่มีสิทธิ คือมาใจว่างใจรัฐบาลก็ไม่ได้ ไม่มีการใจว่างใจรัฐบาลนี้ ตัดสิทธิทิ้งไปแล้ว มีการยับยั้งพระราชบัญญัติเพียง ๑ ปี และการยับยั้งมีเหตุอย่างไบบ้างที่ยับยั้ง ๑ ปี เกิดผลเสียหยถึงประเทศอย่างไร ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าสมาชิกสภาได้รับความสนับสนุนว่านโยบายจากสภาล่างสภานบน ให้ข้อสังเกตความวิสัยใหม่ ให้ข้อสังเกตไม่มีอะไรขัดข้อง ก็แปลว่าสภานบนเขาไม่ขัดข้อง ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับนโยบายต้องขอวันยั้งคำ ที่ท่านนั้นไปดูพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เราจำกัดว่า

สถานการณ์ดูคล้ายยังไม่ดี ที่พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการที่จะยังได้คืออะไร คือ
 ขอนค้อว่าอย่างแบ่งเขตจังหวัดที่ท่านสมาชิกคนหนึ่งเสนอว่า ควรจะแบ่งเท่านั้นเท่านี้ ถ้า
 เรายังเสีย ๑ ปีก็ไม่ได้ครั้นอะไร กลับเป็นผลเสียอีกด้วยได้พิจารณาอันเรียบร้อยแล้ว
 ตัวอย่างอย่างที่ผ่านมาแล้วดูเหมือนว่าไม่ควร ที่สมาชิกเองผู้เสนออำเภอปาย อำเภอ
 เปือยอะไร สมาชิกแยกเพียงเท่านั้น พอพบข้าหลวงบอกว่าแยกทั้งหมด เพราะว่ากลัวกิ่ง
 อำเภอหายไป เกิดเรื่องกันตึงตึงๆ หากได้ยังเสีย ๑ ปีเพื่อให้ได้ศึกษากันใหม่ก็ไม่เสีย
 การ คือว่าเกี่ยวกับสนับสนุนนโยบาย เมื่อสภาล่างรับนโยบายของรัฐบาลแล้ว สภาบนรับ
 นโยบายของรัฐบาลแล้ว พระราชบัญญัติอะไรที่เกี่ยวกับตัวนโยบายแล้วก็ต้องผ่านได้โดย
 สะดวก ไม่มีปัญหาอะไรเลย ที่ท่านผู้แทนบางท่านกลัวว่าจะเกิดยักยัดกันขึ้น ยกไม่ได้
 เพราะในหลวงท่านยกออกมาไม่ได้ ท่านมีอำนาจยกจริง แต่ก่อนจะยก หลวงชาติมนตรี
 ต้องเป็นผู้รับรองพระบรมราชโองการ จะยกที่ไหนกัน ท่านทำแต่ทำเท่านั้น ส่วนการยก
 หลวงชาติว่า ก็ยก ถ้าหลวงชาติว่า ไม่ยกก็ไม่ยกกัน หมดเรื่อง นี่ข้าพเจ้าขอชี้แจงเรียนต่อท่าน
 โดยความเห็นของข้าพเจ้าเองเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราอย่าไปวุ่นวายให้ไกลเกินไป บาง
 ที่การอภิปรายกันบางท่านก็เข้าใจลึกลงไปในระแวงนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าเวลาเราทำงาน
 อย่างนี้แล้ว เราไม่ควรจะระแวง ถ้าเราระแวงมากเกินไปแล้ว จะทำให้งานเสีย ข้าพเจ้า
 ชักตัวอย่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาแล้วฉบับไหนจำไม่ได้มีเท่าไร พอออกมาเลยยุ่งกันใหญ่
 ผลสุดท้ายเป็นอย่างไรก็เลยยุ่ง ผลสุดท้ายเวลาเริ่มบ้างไม่เริ่มบ้าง เวลาเข้าวันนโยบาย
 เวลาออกไม่รับ มันก็ระแวงกันมากเกินไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าการศึกษา
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้เราต้องทำใจสงบเสีย และเทียบดู ที่ข้าพเจ้าว่าทั้งหมดนี้เพราะข้าพเจ้า
 ได้พบและได้ผ่านมาแล้ว ที่ท่านบางท่านอภิปรายว่าผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองได้เอาอำนาจ
 มาหมด เปล่า ไม่ได้เอามาหมดจากในหลวง ข้าพเจ้าขอเรียนต่อท่านโดยตรง เพราะ
 ข้าพเจ้าก็เป็นผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองคนหนึ่งเหมือนกัน แต่เวลาที่เรากำลังวันที่ ๒๔ ก็
 เป็นธรรมดาของคุปไตน์ ก็เป็นอย่างนั้น เสร็จแล้วเราก็ดูว่า และวางแบบอย่างนี้ แต่
 ก่อนนั้นเป็นสภาเดียวกันแต่แยกเป็น ๒ ข้อใหญ่ที่มันหลักแหลม ข้ออย่างเดียว รัฐบาล
 อย่าไปยุ่งกับในหลวงเท่านั้น ขอให้ท่านตั้งตัวของท่านเอง แล้วจะเบาใจเป็นกำเป็นกอง
 ที่หลักแหลมเพราะรัฐบาลไปยุ่งตมมละมกับท่าน ท่านเกรงใจท่านก็ต้องสงมา อย่าพูดถึง

ในหลวงเลย ข้าพเจ้าเคยเป็นนายกฯ มาแล้ว บางเรื่องทำไม่ได้ แต่เขาจะเอาก็ต้องเซ็นให้เขาไป ก็เลยเลื่อนพันโทเป็นพลโทไปเลย นี่ข้าพเจ้ายิ่งต้องเซ็นเลย ไม่ต้องถึงในหลวงหรอก นายควงฯ น.แหละ นายกรัฐมนตรีแท้ๆ ก็เขาประชุมทางทหาร เขาตกลงอย่างนั้น เราจะขัดได้หรือ เป็นเรื่องของเขา ในหลวงถ้าเขามอบว่าจะเอา นายกฯ จะเอา ทหารเขาจะเอา เอาอีกเอา ก็ต้องเซ็นไป อย่างแวงเลย มันไม่มีเรื่องหรอก มันอยู่ที่นายกฯ รัฐบาลเอง ถ้าไม่ไปลุ่มมดุ่มกับท่านมากแล้ว เรื่องคงไม่มี มันก็เรียบร้อยไปได้

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เวลาใกล้ลงมา ๑๖ นาฬิกาเศษแล้ว ข้าพเจ้าได้ฟังการอภิปรายมาตั้งแต่ต้น ในหมวด ๒ นี้ประเด็นที่ยกมาอภิปรายกันทั้งคัดค้านและทรงซักถามก็มีอยู่ ๘-๘ ประเด็นด้วยกัน และเท่าที่ข้าพเจ้าได้ฟังอภิปรายกันในหมวดนี้ข้าพเจ้าก็นึกว่าจะเป็นพอใจของที่ประชุมแล้วได้ ถ้าหากว่าจะเป็นดังนี้ก็ขออาจจะขอให้ที่ประชุมได้ผ่านหมวดต่อไป แต่ทงนี้ก็แล้วแต่ที่ประชุม เมื่อได้สังเกตที่หยิบยกมาถกแล้ว เมื่อยังมีท่านยกมือจะพูด ก็หมายความว่ายังมีผู้ต้องการจะอภิปรายในหมวดนี้อีก เพราะฉะนั้นก็ขออาจจะให้หยุดพักเพียงแค่นี้ เอาไว้ต่อในวันหลัง แต่ว่าก่อนที่ข้าพเจ้าจะส่งการอันใดลงไป มีผู้คัดค้านมาว่าอย่างนี้ ขอเสนอให้มีการประชุมในวันอาทิตย์ที่ ๑๖ คือวันพรุ่งนี้ เวลาตามปกติ มีผู้เสนอและมีผู้รับรองถูกต้อง ผู้เสนออีกสองคนคือ อิศราวิชิต

นายทองดี อิศราวิชิต (เชียงใหม่) : ความจริงสำหรับวันนี้ท่านประธานฯ ก็มติที่มีอำนาจที่จะส่งให้เลิกประชุมได้ แต่ข้าพเจ้าเองเห็นว่าเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนพลเมืองทั้ง ๑๘ ล้าน ความจริงท่านมีอำนาจจะส่งพักประชุมแล้วต่อเอาใหม่อีกสักชั่วโมงหนึ่งก็ได้ ข้าพเจ้าเข้ามาตั้งแต่เช้า ยกมือท่านประธานฯ ก็ไม่ให้อภิปราย แต่ก็แล้วแต่ท่านประธานฯ เป็นสิทธิของท่านประธานรัฐสภาที่เคารพอย่างยิ่ง แต่ข้าพเจ้าเสนอมานึกเพื่ออยากจะให้งานของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญฉบับที่เรามาอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ข้าพเจ้าพึงหวังเหลือเกินว่าจะให้เป็นรัฐธรรมนูญที่ยั่งยืนคงไปอย่างน้อย ๕๕ ปี มิใช่ว่าอยู่ได้ ๕-๖ เดือนก็ถูกไล่ จะเขียนเอาใหม่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอให้มีการประชุมพรุ่งนี้อีกตามเคยเวลา ๙.๓๐ น. ข้าพเจ้าขอความร่วมมือจากสมาชิกสภาแห่งชาติ.

นายบุญมี ปาริมวงศ์ (ลพบุรี) : เมื่อคืนมีสมาชิกผู้หนึ่ง ได้เสนอญัตติขอให้มีการประชุมวันอาทิตย์ ถัดไปอีกหนึ่งแห่งแล้ว จะเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้มีใช้น้อย ๆ คนก็ย่อมมีความมั่นใจอยู่ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะต้องเป็นรัฐธรรมนูญที่ถาวรในกาลต่อไปข้างหน้า แต่ถ้าหากการประชุมวันพรุ่งนี้อีกทุก ๆ คนย่อมทราบแล้วว่าเป็นวันอาทิตย์ วันอาทิตย์เป็นวันหยุดกิจการงานทุก ๆ ประการ แล้วมีสมาชิกบางท่านก็มีกิจการส่วนตัวที่มันบ้าง ที่โน่นบ้าง เมื่อเป็นดังนี้แล้วถ้าหากว่าจะมีการประชุมในวันจันทร์ตามปกติต่อไปข้อนี้ ก็รู้สึกว่าจะสะดวกและจะเรียบร้อยกว่าที่จะมาประชุมกันในวันอาทิตย์นี่อีก เพราะฉะนั้นจึงหวังว่าท่านสมาชิกทั้งหลายจะได้พร้อมออกพร้อมใจกันประชุมในวันจันทร์และวันต่อไปอีก

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เมื่อมีผู้เสนออย่างนั้นและมีผู้คัดค้านก็คงเข้าใจกันดีแล้ว เพราะฉะนั้นขอมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรมี โปรดยกมือขึ้น

(สมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย)

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรมี โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เป็นอันว่าประชุมในวันจันทร์ เวลา ๙.๓๐ น.
ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมรัฐสภา

พระยาเมธานิติ	ประเสริฐ บัณฑิต	ผู้ตรวจงาน
นาวาเอก หม่อมเจ้า พรปรีชา กมลาสน์	สุรินทร์ สวัสดิการ	„
พระยาภะรตราชา	สุชนันท์ จิตกรกติก	„
พระยาพิไชยสงคราม	โฉมเฉลา สวัสดิการ	„
พระยาอรรณกรมมณุตติ	ฮาริรัตน์ สุนทร	„
พระนิติบัญญัติ	พิพัฒน์ เขกวิทิต	„
พระยาประชาศรียศเส	ประภักดิ์ จินดาบย์	„
	เส็ก จารุณย์	„
	โชค คุปตวาทิน	„
	อุดม พลอยสังวาลย์	„
	วิจิตร นีละไพจิตร	„
	สมชาย จารุสมบัติ	„

เจริญ บัณฑโร

เลขาธิการรัฐสภา ฯ

เกษม บุญศรี

รองประธานทำการแทน

ประธานรัฐสภา